

Årsrapport
2012

INNHOOLDSFORTEGNELSE

s. 1 Administrerende banksjefs kommentar

Styrets årsberetning

s. 2 Innledning

s. 7 Redegjørelse for regnskapet

Regnskap

s. 19 Resultatregnskap

s. 20 Balanse

s. 21 Endring i egenkapitalen

s. 22 Kontantstrømoppstilling

s. 23 Noter

s. 51 Nøkkeltall Morbank

s. 52 Revisjonsberetning

s. 54 Beretning fra kontrollkomiteen

s. 55 Oversikt over tillitsvalgte og ledelse i banken

ÅRET 2012

Norsk økonomi var i 2012 preget av solid vekst, spesielt drevet av aktiviteten innen våre energinæringer og bygg og anlegg. Finansnæringen har generelt hatt et godt år og det er også tilfellet for Totens Sparebank. Gledelig er det at ordinær bankdrift viser solide resultater som ytterligere løftes av et godt verdipapirmarked. God kostnadskontroll og balansestyring er med på å bidra til et godt resultat for konsernet.

Historisk sett er vi inne i en periode med et svært lavt rentenivå og med høy boligprisutvikling. Myndighetene så vel som bankene ønsker en solid finansnæring. Det er forventet skjerpede krav til kapitaldekning målt ved ren kjernekapital. I likhet med svært mange andre banker bygger Totens Sparebank en buffer for å tåle tider med svakere økonomisk utvikling. En solid lokalbank er en viktig bidragsyter til lokalt næringsliv som igjen er avgjørende for attraktiviteten til et lokalsamfunn.

Totens Sparebank er en av 76 banker i Terra Gruppen som nå blir til Eika Gruppen. Dette er langt mer enn et navneskifte. Endringen i strategi til; "Vi er til for lokalbanken", forventes å få stor betydning for oss som bank. Selv om vi er største bank i gruppen er vi allikevel avhengig av å samarbeide med andre banker. Dagens krav til teknologisk utvikling og kompetanse understreker dette.

Finansnæringen er en moderne og framtidsrettet næring. Næringen kan vise til stor grad av effektivitetsøkning sammenlignet med andre næringer, blant annet ved bruk av ny teknologi. Dette er kommet våre kunder til gode.

Totens Sparebank er en lokal kompetansebedrift og vi konkurrerer om de dyktigste medarbeiderne. Vi ønsker å være en attraktiv og konkurransedyktig arbeidsplass som evner å beholde, utvikle og tiltrekke oss kompetente medarbeidere.

Våre egenkapitalbevisiere får igjen utbetalt kontantutbytte, men kravet til ytterligere økt soliditet gjør at vi i likhet med mange andre banker holder tilbake en større del av overskuddet for 2012 enn det vi ellers ville gjort. Bankens utbyttepolitikk er uendret og målet er fortsatt å gi egenkapitalbevisierne god avkastning over tid.

Totens Sparebank er bevisst sin rolle i lokalsamfunnet og at det krever fornøyde eiere, kunder og ansatte.

Dyktige medarbeidere og tillitsvalgte i de formelle organene, fortjener en stor takk og honnør for den innsatsen som er nedlagt for banken i 2012. I tillegg vil jeg også rette en stor takk til bankens lojale kunder for den tilliten som er vist oss i året som har gått.

Rolf E. Delingsrud
Adm. banksjef

Norsk økonomi var i 2012 preget av solid vekst, godt hjulpet av høy investeringsaktivitet i våre energinæringer og i bygg og anlegg. Sysselsettingen steg og arbeidsledigheten holdt seg på langt lavere nivå enn i våre naboland. Finansnæringen fikk et godt år, godt hjulpet av positiv utvikling i verdipapirmarkedene og lave skadeprosenter i forsikring.

Sentralbanken senket sin styringsrente fra 1,75 prosent til 1,5 prosent på rentemøte i mars. Pengemarkedsrentene falt med et helt prosentpoeng gjennom året til i underkant av 2 prosent. Kredittmarkedene som tidvis var turbulente, endte året med ganske normale marginer for de fleste kreditttyper. I løpet av året steg Oslo Børs Hovedindeks med sterke 15 prosent.

Utviklingen i norsk økonomi gjenspeiler seg også i resultatet til Totens Sparebank for 2012. I sitt 158. driftsår legger konsernet frem et årsresultat som viser en stabil og positiv utvikling for den ordinære bankdriften. Sterk kursutvikling på verdipapirer bidrar til å løfte årsresultatet ytterligere, og bankens styre er godt fornøyd med konsernets årsresultat for 2012. Årsresultatet bidrar til en betydelig styrking av bankens soliditet gjennom den andel av årsresultatet som tilføres egenkapitalen.

Virksomhetsområde

Konsernet Totens Sparebank består ved utgangen av 2012 av morselskapet Totens Sparebank og 3 datterselskaper. Datterselskapene er boligkredittselskapet Totens Sparebank Boligkreditt AS, eiendomsmeglerselskapet Terra Eiendomsmegling Innlandet AS og eiendomsselskapet Vallehaven AS som eier forretningsgården der banken har sitt hovedkontor. Det har ikke vært endringer i konsernstrukturen i løpet av 2012.

Totens Sparebank er totalleverandør av produkter og tjenester innen områdene finansiering, sparing og plassering, betalingsformidling, forsikring og eiendomsmegling. Bankens vedtektsfestede formål er "å fremme sparing ved å ta imot innskudd fra en ubestemt krets av innskytere og forvalte på en trygg måte de midler den rår over i samsvar med de lover som til enhver tid gjelder for sparebanker. Sparebanken kan utføre alle vanlige bankforretninger og banktjenester i samsvar med Sparebanklovens bestemmelser, samt de investeringstjenester i samsvar med verdipapirhandelovens bestemmelser som Sparebanken til enhver tid har tillatelse til å tilby."

Med hovedkontor på Lena i Østre Toten kommune er banken Gjøvik- og Totenregionens eneste lokalbank, og det eneste børsnoterte selskap med hovedkontor i Oppland fylke.

Markedsområde

Banken har definert hele Mjøsregionen som sitt primære markedsområde. Det er en del av grunnlaget for denne beslutningen at det ikke er etablert andre banker tilsluttet Terra-alliansen i denne regionen. Samlet folkemengde i Mjøsregionen er i underkant av 200.000 innbyggere, og primærområdet har stort nok kundegrunnlag til å kunne nå bankens strategiske mål.

I Østre Toten har banken hovedkontor på Lena og filial på Skreia. I Vestre Toten har banken avdelingskontor på Raufoss og filial på Eina. I Gjøvik har banken avdelingskontor i Gjøvik sentrum og åpnet i januar 2012 filial på Biri. I Eidsvoll har banken avdelingskontor i Eidsvoll sentrum/Sundet og filial i Feiring og på Råholt. På Hamar har banken avdelingskontor.

Markedet utenfor Mjøsregionen regnes som et sekundærmarked. Bankens hovedmålgruppe er personkunder i primær- og sekundærmarkedet, samt næringslivskunder i primærmarkedet. I primærmarkedet har banken med hensyn til personkunder størst markedsandel i kommunene Vestre Toten og Østre Toten med en markedsandel på ca. 50 prosent. I kommuner der banken ikke har vært representert så lenge som på Toten er markedsandelen lavere, av disse er Gjøvik den kommunen med størst markedsandel. Av konsernets samlede utlånsvolum i egen balanse er 72 prosent utlån til personmarkedet, resten er utlån til næringslivsmarkedet.

7 mill

til idrett og kultur i 2012!

Vi skrev vår første sponsoravtale i 1979, og den løper ennå. Til sammen har vi 100 sponsoravtaler, og siden 1891 har vi årlig delt ut større og mindre gaver til hundrevis av lag/foreninger og prosjekter i lokalsamfunnet.

Østre Toten kommune er en av landets største jordbrukskommuner. Kommunen har en variert jordbruksproduksjon og er blant landets største kommuner på korn-, potet-, hodekål-, gulrot-, løk- og jordbærproduksjon. Sysselsettingen i kommunen er likevel ikke dominert av landbruksnæringa. I tillegg til offentlig administrasjon og helse- og sosialtjenester, er industri, bygg og anlegg de største næringene i kommunen. Kommunen har ca 14 800 innbyggere.

Vestre Toten kommune er landets mest industritunge kommune. En stor andel av kommunens arbeidstagere jobber innenfor industri, bygg og anlegg. En av landets største industriområder, Raufoss Industripark, ligger i kommunen. Nasjonale og internasjonale konserner står bak flere av bedriftene på området. I all hovedsak er virksomheten i industriparken rettet mot et internasjonalt marked med forsvar og bilindustri som de viktigste kundene. Produktene fra Raufoss Industripark selges over hele verden. Vestre Toten kommune har ca. 13 000 innbyggere.

Gjøvik kommune er Oppland fylkes største kommune med sine ca 29 400 innbyggere, og Gjøvik by er senteret i vår region. Kommunen er ledende innen handel og tjenesteyting i innlandet. Her finner vi også Gjøvik Sykehuset, en divisjon i Sykehuset Innlandet HF, som er en betydelig arbeidsplass. Høgskoleområdet i kommunen er også et senter for høyere utdanning i innlandet, med blant annet Høgskolen i Gjøvik med sine ca. 3000 studenter. Kommunen har også store industriarbeidsplasser samt høy sysselsetting innenfor bygg og anlegg

Eidsvoll kommune ligger helt nord i Akershus, og grenser i nord til Oppland fylke og Østre Toten kommune. Kommunen har ca. 22 100 innbyggere. Tilflytting og nybyggingsaktiviteten er stor, spesielt i den søndre delen av kommunen. Kommunen har de siste årene vært den med sterkest befolkningsvekst i bankens markedsområde. Kommunen ligger sentralt plassert 15 km fra hovedflyplassen på Gardermoen, og både Gardermobanen og E6 går gjennom kommunen. Hovednæringsveier i kommunen er offentlig sektor, servicenæringer, jordbruk og skogbruk.

Hamar kommune er målt i innbyggere Hedmark fylkes nest største kommune med sine ca. 29 400 innbyggere, og kommunen er senter for fylkesadministrasjonen i Hedmark. Høgskolen i Hedmarks største avdeling ligger i byen og har ca. 2200 studenter. Her finner vi også Hamar Sykehuset, en divisjon i Sykehuset Innlandet HF. Hovednæringsveier i kommunen er servicenæringer og offentlig sektor. Kommunen ligger sentralt plassert og er et trafikkknutepunkt i innlandet med både jernbane og E6 gjennom kommunen.

Kommunene har hver sine særtrekk og ulike næringer som er dominerende. Regionen er imidlertid preget av å ha et felles arbeidsmarked, der arbeidstakerne i stor grad er fleksible med hensyn til bo- og arbeidssted.

Terra-Gruppen styrker lokalbanken

Totens Sparebank er nest største aksjonær i Terra-Gruppen AS og er en del av Terra-alliansen sammen med 77 andre lokalbanker.

Finanskonsernet Terra-Gruppen ble etablert i 1997 og er eid av 78 selvstendige og lokalt forankrede norske sparebanker samt OBOS (Oslo Bolig- og Sparelag). Aksjonærene i Terra-Gruppen AS utgjør til sammen en av Norges største finansgrupperinger, med en samlet forvaltningskapital på om lag 270 milliarder kroner (inkludert Terra BoligKreditt AS). Selskapet besluttet i 2012 å skifte navn til Eika. Navneskiftet vil bli gjennomført 1. kvartal 2013.

Valg av ny strategisk retning for Terra-Gruppen AS har vært en omfattende og viktig prosess i 2012. Visjonen er tydeligere enn noen gang: Terra-Gruppen styrker lokalbanken. Ny strategi innebærer et markant retningsskifte for hele konsernet og ikke minst eierne. Snuoperasjonen med økt fokus på lønnsomhet og kostnadskontroll har gitt resultater, og resultatene ble meget sterke samlet sett for 2012.

En viktig allianse med høy kundelojalitet

Terra og sparebankene bidrar til et viktig mangfold i finansnæringen, med lokal verdiskaping og nærhet til kundene. Lokalbankene som er tilsluttet Terra-Gruppen har totalt ca. 750 000 kunder og en sterk lokal tilhørighet. Både i personmarkedet og bedriftsmarkedet har bankene landets høyeste kundetilfredshet og lojalitet blant fysisk betjente banker. Terrabankene har tilsammen en betydelig distribusjonskapasitet med 190 bankkontorer i 105 kommuner.

Kostnadseffektive og konkurransedyktige løsninger

Terra-Gruppen styrker lokalbankene gjennom leveranser av kostnadseffektive tjenester og konkurransedyktige produkter og tjenester som dekker bankenes og kundenes behov. Terra Forsikring er Norges femte største forsikringsselskap og leverer et bredt spekter av skade- og personforsikringsprodukter via bankene. Terra Finans og Kredittbank produserer kort- og salgspantprodukter som debet- og kredittkort og leasing og salgspantlån. Terra Forvaltning leverer fondsprodukter for personkunder og bankene. Terra Aktiv Eiendomsmegling er landsdekkende med meglerkjedene Terra Eiendomsmegling og Aktiv Eiendomsmegling. I 2012 ble det besluttet å slå sammen disse kjedene under navnet Aktiv Eiendomsmegling.

I 2012 ble Terra BoligKreditt AS skilt ut fra Terra-Gruppen slik at selskapet i dag er direkte eid av aksjonærene i Terra-Gruppen AS. Selskapet har en forvaltningskapital på omlag 50 milliarder og er med sin tilgang til det internasjonale markedet for Obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) en viktig fundingkilde for lokalbankenes boliglånportefølje.

Stordriftsfordeler for lokalbankene

Terra-Gruppens datterselskap Terra-Alliansen sørger for at lokalbankene får tilgang til gode fellesskapsløsninger der hver enkelt bank selv er for liten. Det er i hovedsak løsninger innen IT og infrastruktur inkludert betalingsformidling og kompetanseutvikling med Terraskolen. Med et profesjonalisert prosjekt og utviklingsmiljø i selskapet leverer Terra Alliansen også en lang rekke digitale løsninger. Det gjelder kundeløsninger på nett og mobil – og integrerte løsninger som effektiviserer kunde og saksbehandlersystemene i bankene.

Utover disse fellestjenestene arbeider Terra-Gruppen for lokalbankene innenfor områder som kommunikasjon, marked og merkevare og næringspolitikk for å ivareta bankenes næringspolitiske interesser gjennom dialog med relevante myndigheter.

Lokale rammebetingelser

Folkemengden i bankens primærområde har i likhet med de siste årene vist en positiv utvikling også i 2012. Samtlige kommuner i bankens primærområde har hatt en positiv befolkningsutvikling i 2012, og i gjennomsnitt er folkemengden økt med 1,0 prosent. Økningen har også i 2012 vært størst i Eidsvoll med en vekst på 2,4 prosent.

Etter en nedgang fra 2010 til 2011, har arbeidsledigheten i bankens primærområde holdt seg relativt stabil i 2012. I gjennomsnitt ligger arbeidsledigheten i bankens primærområde nå på 2,3 prosent, mot 2,2 prosent ved utgangen av 2011. På landsbasis er arbeidsledigheten 2,4 prosent. Kommunen der banken har størst markedsandel, industritunge Vestre Toten kommune, skiller seg positivt ut med en arbeidsledighet på lave 1,9 prosent.

Ung i banken

Er du mellom 18 og 26 år så kan du bli med i vårt fordelsprogram Ung Voksen, og få gunstige betingelser.

Forutsetninger for årsregnskapet

Forutsetning om fortsatt drift er lagt til grunn for årsregnskapet, og styret bekrefter at forutsetningene er til stede.

IFRS

Både selskapsregnskap og konsernregnskap rapporteres i henhold til den internasjonale regnskapsstandarden IFRS (International Financial Reporting Standards).

Avvikende regnskapsprinsipper for selskapsregnskap og konsernregnskap med hensyn til datterselskaper medfører at det blir rapportert noe forskjellig resultat, samt at det blir forskjeller i balansene. Det er i årsberetningen fokusert på konsernet, men det er morbankens regnskap som legges til grunn ved disponering av resultatet og utbetaling av utbytte.

Konsernresultat etter skatt for 2012 er 6,4 mill. kroner høyere enn i morbanken. Dette avviket skyldes hovedsakelig netto positivt resultat fra datterselskapene totalt sett.

Årsresultat

Konsernets driftsresultat for 2012 ble 135,8 mill. kroner, mot 61,8 mill. kroner i 2011. Resultat for regnskapsåret ble 102,0 mill. kroner, mot 42,0 mill. kroner i 2011, og egenkapitalrentabiliteten ble på 12,1 prosent, mot 5,2 prosent i 2011.

Ordinær bankdrift viser et resultat før skatt på 74,6 mill. kroner i 2012, mot 74,8 mill. kroner i 2011. Det positive bidraget før skatt fra datterselskaper har økt fra 2,8 mill. kroner i 2011 til totalt 11,7 mill. kroner i 2012. Det totale bidraget til resultatet fra bankens verdipapirer har økt fra -14,7 mill. kroner i 2011 til 50,8 mill. kroner i 2012.

Det er i løpet av 2012 bokført en nettogevinst på 22,0 mill. kroner knyttet til overføringen av eierskapet i Terra Boligkreditt AS. Her ble aksjer i Terra Boligkreditt AS delt ut som tingsutbytte fra Terra-Gruppen AS til de enkelte eierbankene. I etterkant av utskillelsen av Terra Boligkreditt AS ble det gjort en verdivurdering av Terra-Gruppen AS og gjennomført en nedskrivning. I tillegg har banken i løpet av 2012 realisert et krav mot Lehman med en gevinst på 7,6 mill. kroner. Bankens øvrige verdipapirer har også samlet sett hatt en positiv verdiøkning og har gitt et positivt bidrag til resultatet.

Netto renteinntekter

Konsernets netto renteinntekter økte fra 215,5 mill. kroner i 2011 til 226,3 mill. kroner i 2012. I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) økte rentenettoen fra 1,63 prosent i 2011, til 1,68 prosent i 2012.

Den finansielle uroen og den økonomiske tilbakegangen internasjonalt påvirket rentemarkedet i 2012. Ved inngangen til 2012 var styringsrenten til Norges Bank 1,75 prosent. I mars 2012 ble den redusert til 1,50 prosent og har vært uendret ut året. Pengemarkedsrenten 3 mnd. NIBOR var ca 2,90 prosent ved årets start og ca 1,80 prosent ved årets slutt. Pengemarkedsrenten 3 mnd. NIBOR sank jevnt i første halvdel av året, for deretter å flate ut på ca 1,90 prosent fra august. Fallet i pengemarkedsrenten har gitt banken en lavere fundingkostnad i 2012 enn i 2011. Gjennomsnittlig rente på utlån har også blitt redusert i løpet av 2012, men noe mindre enn fundingkostnaden, slik at marginen målt mot fundingkostnaden har økt noe. Året sett under ett har kundemarginen vært forholdsvis stabil med et gjennomsnitt på ca 2,40 prosent, som er på nivå med fjorårets snitt på 2,38 prosent.

Sparebankene har ikke betalt sikringsfondsavgift i 2012. I 2011 ble det innkrevd full avgift. Dette tilsvarte en avgift på 6,4 mill. kroner i 2011 og ble kostnadsført som rentekostnad.

Netto andre driftsinntekter

Konsernets netto andre driftsinntekter i 2012 utgjorde 172,7 mill. kroner, mot 68,8 mill. kroner i 2011. Netto andre driftsinntekter utgjorde 1,29 prosent av GFK, mot 0,52 prosent i 2011.

Det ble inntektsført 60,4 mill. kroner i utbytte i 2012, mot 9,2 mill. kroner i 2011. Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester har økt fra 56,1 mill. kroner i 2011 til 58,8 mill. kroner i 2012. Provisjonsinntekter knyttet til garantier falt fra 4,2 mill. kroner i 2011 til 3,1 mill. kroner i 2012. Inntektene fra betalingsformidling falt fra 28,0 mill. kroner i 2011 til 27,2 mill. kroner i 2012. Provisjonsinntektene fra spare- og plasseringsprodukter er redusert fra 5,6 mill. kroner i 2011 til 5,3 mill. kroner i 2012. Provisjonsinntekter knyttet til forsikringstjenester har økt fra 14,4 mill. kroner i 2011 til 14,5 mill. kroner i 2012. Bankens formidling av lån til Terra Boligkreditt AS bidrar med provisjonsinntekter, og disse økte fra 3,3 mill. kroner i 2011 til 5,9 mill. kroner i 2012.

I netto andre driftsinntekter i 2011 inngår et tap på verdipapirer med totalt 19,3 mill. kroner, mot et positiv bidrag på 24,8 mill. kroner i 2012. Gevinsten i 2012 fordeler seg med 15,9 mill. kroner på rentebærende verdipapirer, 3,0 mill. kroner på aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis, samt gevinst knyttet til valuta og finansielle derivater på 3,9 mill. kroner.

Bankens beholdning av rentebærende papirer har flytende rente og lav renterisiko. Verdipapirene er utsatt for risiko for verdifall som følge av økning i markedets krav til risikopremie. Dette førte gjennom 2011 til et kursfall på disse papirene, mens det i 2012 ble en kursøkning. Oslo Børs Hovedindeks steg i løpet av 2012 med 15 prosent og Egenkapitalbevisindeksen falt med 2 prosent. Kursutviklingen på bankens aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis gjenspeiler denne utviklingen.

Andre driftsinntekter viser en økning fra 34,8 mill. kroner i 2011 til 38,9 mill. kroner i 2012. Økningen skyldes økt omsetning fra eiendomsmegling.

Driftskostnader

Konsernets samlede driftskostnader ble 189,2 mill. kroner i 2012, mot 184,1 mill. kroner i 2011. Målt mot gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde driftskostnadene i konsernet 1,41 prosent i 2012, mot 1,39 prosent i 2011. I 2012 har kostnadsnivået i banken vært tilnærmet uendret, mens et høyere aktivitetsnivå i 2012 enn i 2011 knyttet til eiendomsmegling har økt kostnadene noe i konsernet.

Lønn og sosiale kostnader har økt med 6,5 prosent sammenlignet med 2011. Økningen utover ordinære lønnsreguleringer skyldes i hovedsak flere årsverk knyttet til Terra Eiendomsmegling Innlandet AS. Banken har en bonusavtale med de ansatte som gir rett til en bonus når egenkapitalavkastningen for banken overstiger gitte nivåer. Bonusen utgjør samme beløp for alle faste ansatte, justert for stillingsbrøk. Egenkapitalavkastningen i 2012 var høy nok til å utløse maksimal bonus. Det ble ikke opptjent noe bonus for 2011, mens det for året 2012 ble avsatt 4,2 mill. kroner i bonus til ansatte.

Administrasjonskostnadene har økt med 3,6 mill. kroner til 45,6 mill. kroner. Avskrivninger ble redusert fra 6,6 mill. kroner i 2011 til 5,3 mill. kroner i 2012. Andre driftskostnader ble redusert med 3,7 mill. kroner til 34,5 mill. kroner.

Tapskostnad

Det ble i 2012 bokført netto 38,9 mill. kroner i tap på utlån og garantier, mot 30,8 mill. kroner i 2011. Individuelle nedskrivninger er ca. 5 mill. kroner høyere ved utgangen av 2012 enn ved utgangen av 2011, mens gruppevis nedskrivninger er redusert med ca. 6 mill. kroner i 2012. Netto konstaterte tap utgjør 42,5 mill. kroner, mens de i 2011 utgjorde 28,9 mill. kroner.

Banken gjennomfører fortløpende en grundig vurdering av utvalgte engasjementer for å avdekke mulige individuelle tap og gjør avsetninger i henhold til dette. Bankens kredittrisikoprofil er tilnærmet uendret og nivået på misligholdte og tapsutsatte engasjementer har utviklet seg positivt.

Nærmere opplysninger om tap fremgår av noter, samt styrets vurdering under avsnittene kredittrisiko og forventet tapsutvikling.

Verdipapirer som er tilgjengelig for salg

Det ble over konsernresultatet i 2012 bokført netto tap på aksjer tilgjengelig for salg på 35,2 mill. kroner, mot en gevinst på 7,5 mill. kroner i 2011. Tapet i 2012 skyldes hovedsakelig en nedskrivning av verdien av aksjene i Terra-Gruppen AS. Disse aksjene ble i hovedsak nedskrevet som følge av at verdien av aksjene i Terra Boligkreditt AS ble overført fra Terra-Gruppen AS til den enkelte eierbank som tingsutbytte.

Verdien av aksjene i Terra-Gruppen AS, Terra Boligkreditt AS, og Nets Holding AS utgjør hoveddelen av anleggsaksjene. Disse aksjene omsettes ikke i et aktivt marked og verdivurderingen av aksjene her er basert på emisjonskurser, samt bankens egne vurderinger.

Disponering av årsresultatet

Styret foreslår at årsresultatet i morbanken blir disponert som følger (tall i hele 1.000 kroner):

Utbytte på egenkapitalbevis	12.249
Overført til grunnfondet	35.946
Overført til gaver	2.000
Overført til utjevningsfond	45.178
Overført til fond for urealisert gevinst	283
Totalt disponert	95 656

Fri egenkapital som kan utdeles som utbytte til egenkapitalbeviserne utgjør 57,8 mill. kroner. Dette består av utjevningsfondet på 0,4 mill. kroner og egenkapitalbevisernes frie andel av årsresultatet for 2012 på 57,4 mill. kroner. Av dette er 12,2 mill. kroner foreslått utbetalt som kontantutbytte. Dette tilsvarer kr. 2,00 i kontantutbytte pr. egenkapitalbevis. Det ble for 2011 ikke utbetalt kontantutbytte.

Totens Sparebanks har som målsetting at over tid skal minst halvparten av egenkapitalbevisernes andel av årsoverskuddet utbetales som utbytte. Dette forutsetter at bankens soliditet er på et tilfredsstillende nivå. Økte krav til bankenes soliditet tilsier at det for 2012 er riktig å holde tilbake en større andel av årsoverskuddet for å styrke bankens soliditet ytterligere. Styret i Totens Sparebank har med denne bakgrunn funnet det riktig å foreslå at det utbetales et moderat kontantutbytte for regnskapsåret 2012.

Forvaltningskapital

Konsernets forvaltningskapital minket i løpet av 2012 med 410 mill. kroner, til 13 224 mill. kroner, mot en økning i 2011 på 865 mill. kroner. Dette tilsvarer en nedgang i 2012 på 3,0 prosent, mot en økning på 6,7 prosent i 2011.

Utlån

Konsernets netto utlån til kunder utgjorde ved årsskiftet 11 120 mill. kroner. Dette er en nedgang på 82 mill. kroner fra 2011. Målt i prosent er nedgangen på -0,7 prosent, mot en vekst på 4,8 prosent i 2011. I tillegg til utlån i egen balanse har banken også formidlet lån til Terra Boligkreditt AS for i overkant av 1209 mill. kroner, hvorav 605 mill. kroner er formidlet i løpet av 2012.

Tar man hensyn til lån formidlet til Terra Boligkreditt AS er veksten i personmarkedet totalt på ca. 6,4 prosent i 2012. Utlån til bedriftsmarkedet har hatt en nedgang i løpet av 2012 på 1,3 prosent.

Sammenlignet med generell kredittvekst i Norge på 7,1 prosent i 2012, var økningen i bankens utlån inkludert lån formidlet via Terra Boligkreditt AS lavere enn landsgjennomsnittet. Banken har i tidligere år hatt en vekst som har vært større enn landsgjennomsnittet, og har i 2012 ønsket en noe mer moderat vekst. Økningen i utlån har i hovedsak kommet innenfor bankens primærområde. Porteføljens fordeling på ulike grupper fremgår av noter.

Innskudd

Kundeinnskuddene i konsernet utgjorde ved årsskiftet 6 424 mill. kroner. Dette er en økning på 638 mill. kroner, eller 11,0 prosent. Økningen i 2011 var 7,0 prosent. Innskuddsveksten i 2011 og 2012 er høyere enn utlånsveksten, og innskuddsdekningen er gjennom året økt fra 51,6 til 57,8 prosent. Banken har som mål å ligge på nivå med sammenlignbare banker når det gjelder innskuddsdekning, og arbeider for å styrke denne ytterligere.

Soliditet

Konsernets egenkapital pr. 31.12.2012 utgjorde 900,4 mill. kroner etter at årets overskudd er tillagt egenkapitalen. Netto er 81,7 mill. kroner av årets overskudd foreslått holdt tilbake i banken.

Konsernets tellende ansvarlig kapital ved beregning av kapitaldekningen utgjorde ved årsskiftet 1 189,8 mill. kroner, mot 1 136,2 mill. kroner ved utgangen av 2011. Økningen skyldes i hovedsak tilbakeholdt overskudd.

I henhold til myndighetenes retningslinjer utgjør kapitaldekningen i konsernet ved årsskiftet 16,0 prosent, hvorav kjernekapitalen utgjør 15,7 prosent. Bankens minimumskrav til kjernekapitaldekning og kapitaldekning totalt har for 2012 vært fastsatt til henholdsvis 10 og 12 prosent. Nye internasjonale regler for kapitaldekning i bankene har imidlertid økt kravene til bankenes soliditet. I forbindelse med den interne prosessen for å fastsette bankens behov for ansvarlig kapital (ICAAP) har styret fastsatt økende minimumskrav gjeldende for kommende år. Bankens langsiktige mål for ren kjernekapitaldekning er at denne innen utgangen av 2015 skal utgjøre minimum 12,0 prosent. Ved årsskiftet utgjorde ren kjernekapital 11,4 prosent. Tilleggsinformasjon om bankens ansvarlige kapital og risikoprofil er offentliggjort på bankens hjemmeside.

Finansiell risiko

Bankens finansielle risiko gjennom året knytter seg til alle finansielle instrumenter banken er eksponert i, men Bankens finansielle risiko gjennom året knytter seg til alle finansielle instrumenter banken er eksponert for, men spesielt til utlån/garantier og aktiviteter i penge- og kapitalmarkedet. Risiko forbundet med utlån og garantier vil bli omtalt i eget avsnitt.

Bankens virksomhet skal holdes innenfor de rammer for moderat risiko som styret har fastsatt. Bankens finansielle risiko splittes i markedsrisiko, kredittrisiko og likvidetsrisiko.

Markedsrisikoen kan bestå av renterisiko, valutarisiko og aksjekursrisiko.

Renterisiko oppstår når det er forskjeller i rentebindingstid mellom aktiva og passiva. Det benyttes en standardisert modell for beregning av total renterisiko knyttet til bankens balanse og utenombalanseposter. Total renterisiko blir regelmessig rapportert til styret og har gjennom hele året vært innenfor rammene av det relativt lave nivået styret anser for å være ønskelig. Andelen fastrentelån er relativt lav og delvis

sikret gjennom rentebytteavtaler. Volumet på fastrenteinnskudd er ubetydelig. I tillegg til ramme for total renterisiko er det fastsatt separat ramme for renterisiko knyttet til porteføljen av sertifikater og obligasjoner. Porteføljen består av obligasjoner med flytende rente og medfører liten renterisiko knyttet til endringer i rentekurven. Uroen i kredittmarkedene har imidlertid påvirkning på investorenes marginkrav, og denne spreadutgangen kan medføre betydelige kurstap på porteføljen. Slike urealiserte kurstap på sertifikater og obligasjoner vil reversere frem mot forfall på det enkelte papir dersom utsteder er betalingsdyktig.

Banken skal ikke påta seg valutarisiko utover eventuelle rammer vedtatt av styret. Banken har valutarisiko knyttet til kontantbeholdninger, depositumskonto og pengekrav i fremmed valuta, samt enkelte verdipapirer. Eksponeringen er relativt begrenset.

Aksjekursrisiko er knyttet til porteføljen av aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis. For investeringer i slike verdipapirer som er definert som verdipapirer til virkelig verdi over resultatet har styret fastsatt rammen til maksimalt 45 mill. kroner. Eksponeringen blir fortløpende fulgt opp og regelmessig rapportert til styret. Disse verdipapirene er vurdert til markedsverdi og et fall i kursene vil medføre at banken må bokføre et tilsvarende kurstap. Markedsverdien av konsernets portefølje av aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis til virkelig verdi over resultatet utgjorde 26 mill. kroner ved utgangen av 2012.

Kredittrisiko er risiko for at låntaker ikke vil eller ikke er i stand til å betale lånet tilbake. Med unntak for utlån og garantier til kunder er bankens kredittrisiko hovedsakelig knyttet til plassering av midler i sertifikater, obligasjoner og som innskudd i andre finansinstitusjoner. Det er fastsatt rammer som skal begrense risikoen knyttet til slike plasseringer, og ved årsskiftet var 83 prosent av plasseringene vektet 20 prosent eller mindre. Tilsvarende tall for 2011 var 64 prosent.

Likviditetsrisiko er risiko for manglende likviditet til å kunne innfri forpliktelser ved forfall. Det har tidligere vært fastsatt et krav fra Norges Bank om at likviditetsreserven minst måtte utgjøre 6 prosent av et fastsatt beregningsgrunnlag. Dette kravet er opphevet og det styres nå etter likviditetsindikatorer og nivåer på disse som sikrer tilfredsstillende likviditetsreserver. Banken prioriterer langsiktige innlån med hensiktsmessig spredning av forfallstidspunkter. Banken har trekkrettigheter som ved utgangen av året ikke var trukket opp.

Kontantstrømoppstillingen viser anskaffelsen og anvendelsen av likvide midler. Denne skal sammen med øvrige regnskapsopplysninger gi informasjon om konsernets evne til å generere likvider og bankens behov for finansiering. Kontantstrømmen deles i følgende hovedaktiviteter: Operasjonelle aktiviteter, investeringsaktiviteter og finansieringsaktiviteter.

Operasjonelle aktiviteter gjenspeiler bankens inntekts- og kostnadsside fra driften. Konsernets operasjonelle aktiviteter medførte en positiv kontantstrøm på 984 mill. kroner, mot en negativ kontantstrøm på 572 mill. kroner i 2011. Hovedårsaken til den positive utviklingen i kontantstrømmen er i stor grad knyttet til en økning i kunders innskudd i banken, samtidig som samlede utlån er redusert. Konsernet har totalt netto fått tilført 14 mill. kroner fra investeringsaktiviteter, mot 9 mill. kroner fra investeringsaktiviteter i 2011. Finansieringsaktiviteter belastet banken totalt med 1135 mill. kroner i 2012, og er i hovedsak knyttet til tilbakebetaling av obligasjonsgjeld og lån hos andre finansinstitusjoner.

Samlet har konsernets kontantbeholdning inkludert innskudd i finansinstitusjoner, blitt redusert med 137 mill. kroner fra forrige årsskifte, til 339 mill. kroner. I tillegg har banken ubenyttede trekkrettigheter. Bankens likviditet karakteriseres som tilfredsstillende ved inngangen til 2013.

Risikostyring og organisering av denne

Gjennom den daglige virksomheten må banken fortløpende ta stilling til forhold som innebærer risiko. Styret har fastsatt rammer som innebærer moderat risiko på viktige områder, og banken har en bevisst holdning til hvordan de enkelte disposisjoner påvirker risikoen. Gjennom finansstrategien har styret definert ansvarsforholdene med hensyn til oppfølging av rammene i denne. Videre er det utarbeidet en detaljert rapporteringsstruktur som inneholder en spesifisert oversikt over hvilke rapporter som skal utarbeides, frekvens, ansvarlige og mottaker. Styret mener at etablerte rammer og rutiner gir god styring med risikoen, men det vil hele tiden være fokus på å tilpasse finansstrategien til endrede rammebetingelser.

Kredittrisiko og forventet tapsutvikling

Banken har en kontinuerlig oppfølging av utlån og garantier med sikte på å redusere tap på utlån og garantier. Kredittrisiko knyttet til utlån og garantier overvåkes blant annet gjennom rapportering av misligholdte og tapsutsatte engasjementer, samt risikoklassifisering og individuell vurdering av enkeltengasjementer.

Målt i kroner har nivået på engasjementer misligholdt over 90 dager økt fra brutto 72 mill. kroner ved utgangen av 2011 til 85 mill. kroner ved utgangen av 2012. Øvrige tapsutsatte engasjementer er redusert fra 25 mill. kroner til 20 mill. kroner i løpet av året.

Risikoklassifiseringen viser at eksponeringen mot engasjement i de ulike klassene relativt sett er forholdsvis stabil fra 2011 til 2012. Engasjement i risikoklasse C og D utgjorde 325 mill. kroner ved utgangen av 2011, og har i løpet av året økt til 365 mill. Samtidig er volumet på mangelfullt klassifiserte engasjement redusert fra 12 mill. kroner til 7 mill. kroner.

Det ble totalt bokført 38,9 mill. kroner i netto tap i 2012. Dette tilsvarer 0,35 prosent av brutto utlån, og er en økning på 0,08 % -poeng fra foregående år.

Individuelle nedskrivninger på kunder ble økt med 5,3 mill. kroner til 32,28 mill. kroner, mens gruppenedskrivninger er redusert med 6,0 mill. kroner til 37,7 mill. kroner.

Banken gjennomfører fortløpende en grundig vurdering av utvalgte engasjementer for å avdekke mulige individuelle tap og gjør avsetninger i henhold til dette. Det har totalt sett vært en relativt stabil utvikling i kredittrisikoprofilen året sett under ett. Ved vurdering av de gruppevis nedskrivningene legger banken til grunn et gitt tidsintervall med hensyn til erfaringsvise tap. Dette tidsintervallet inkluderer også perioder med høyere tap enn i et normalår. Sammenholdt med uroen i verdensøkonomien tilsa modellen for beregning av gruppevis nedskrivninger behov for en økning av nedskrivningene.

Per 31.12.2012 har ikke banken identifisert forhold i utlånsporteføljen eller i den økonomiske utviklingen som tilsier annet enn et tilfredsstillende nivå på tap i de kommende kvartaler.

Organisasjon

Konsernet ledes administrativt av adm. banksjef Rolf E. Delingsrud, som tiltrådte stillingen ved inngangen til 2011. For å sikre en hensiktsmessig organisering i forhold til de utfordringer banken ser fremover, er det med virkning fra 2013 gjort enkelte endringer i ansvarsområdene til bankens ledergruppe. Endringene medfører også en flatere organisasjonsstruktur.

Ved utgangen av 2012 sysselsatte morbanken og konsernet Totens Sparebank henholdsvis 127 og 148 medarbeidere i hel- eller deltidsstillinger. Dette er en nedgang på 2 ansatte for morbanken, men en økning for konsernet på 2 ansatte sammenlignet med 2011. Økningen for konsernet skyldes at bemanning i Terra Eiendomsmegling Innlandet AS er økt fra 17 til 21 ansatte. Målt i gjennomsnittlig antall årsverk sysselsatte morbanken og konsernet henholdsvis 129 og 139 årsverk i 2012. Antall gjennomsnittlig årsverk i morbanken og konsern har henholdsvis blitt redusert med 1 og økt med 2 årsverk fra 2011.

I 2010 kom det krav om at de som jobber med rådgivning skal være autorisert som finansiell rådgiver. Bankene har tatt ett stort løft på dette området, og har ved utgangen av 2012 totalt 44 autoriserte rådgivere, herav 12 forsikringsrådgivere. I tillegg er flere i gang med sin utdanning som fører til autorisasjon, og de først autoriserte har i 2012 gjennomført oppdateringsprøven. Det er ikke gjennomført aktiviteter definert som forsknings- og utviklingsarbeide i 2012.

Arbeidsmiljø

Banken er en IA-bedrift og har en samarbeidsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv med NAV. Det er i samarbeid med de tillitsvalgte utarbeidet målsettinger for IA-arbeidet, med tilhørende handlingsplan. I forbindelse med gjennomføring av Internkontrollforskriften for HMS blir det gjennomført en årlig kartlegging av arbeidsmiljøet. Gjennomgangen er integrert i den generelle internkontrollen, og resultatet inngår i grunnlaget for å iverksette forbedringstiltak. Det ble i 2011 utført en arbeidsplassundersøkelse hvor det ble sett på arbeidsforholdene til hver enkelt ansatt med hensyn til ergonomi. Rapporten fra undersøkelsen viste

at de fysiske arbeidsforholdene generelt er gode. Arbeidsplassene er godt tilrettelagt, men der det ble påpekt relevante forbedringsmuligheter er det i 2012 gjennomført tiltak. Banken har avtale om bedriftshelsetjeneste med tilbud om årlig legekontroll for alle ansatte.

Gjennom bankens sin bedriftsavtale er det lagt til rette for at seniormedarbeiderne skal finne det attraktivt å arbeide helt frem til ordinær pensjonsalder.

Styrets vurdering er at arbeidsmiljøet gjennomgående er godt.

Statistikken over sykefravær i morbanken i 2012 viser et sykefravær på 5,2 prosent. Dette er en nedgang på 1,2 prosentpoeng fra 2011. Banken er fornøyd med at sykefraværet har falt, men arbeider for å redusere det ytterligere. Bankens vurdering er at langtidsfravær i liten grad skyldes forhold på arbeidsplassen. Banken fortsetter prioriteringen av oppfølging av langtidssykemeldte med arbeidsplassvurdering og tilrettelegging, for å få sykmeldte raskere tilbake i arbeide, og ikke minst forebygge nye sykefravær. Banken har eget bedriftsidrettslag, og aktiviteten her er stor og variert med hensyn til å stimulere til økt fysisk aktivitet. Det har ikke vært skader eller ulykker i løpet av året. Sykefraværet utgjorde totalt 1.550 dagsverk.

Likestilling og diskriminering

Det er konsernets holdning at ansatte, uavhengig av kjønn, skal behandles likt og gis like muligheter til utvikling. Banken forholder seg videre aktivt til de anbefalinger som er gitt fra Sparebankforeningen vedrørende valg av tillitsvalgte til forstanderskapet, komiteer og styret. Bankens forstanderskap hadde ved årsskiftet en kvinneandel på 35 prosent og forstanderskapets valgkomité 43 prosent. Av styrets 6 eksterne styremedlemmer er 2 kvinner, og av styrets 3 eksterne varamedlemmer er 1 mann.

Bankens ledergruppe består ved utgangen av 2012 av kun menn. Av mellomlederne er kvinneandelen 29 prosent. Blant alle ansatte i hele organisasjonen er andel menn 40 prosent. Banken er oppmerksom på den ujevne kjønnsfordelingen, og er bevisst på å legge forholdene til rette for en jevnere fordeling. Uavhengig av dette er det for alle typer stillinger egnethet og kvalifikasjoner som primært vektlegges.

Det er konsernets holdning at alle ansatte, uavhengig av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, religion, livssyn og funksjonsevne, skal gis like muligheter og rettigheter. Det er i bankens personalhåndbok beskrevet at etnisk bakgrunn og religiøs tilhørighet ikke skal tillegges vekt ved ansettelser, samt at funksjonshemmede skal kunne ansettes dersom forholdene ligger til rette for det og vedkommende er like kvalifisert som øvrige søkere. Det er ikke vurdert som nødvendig å iverksette ytterligere tiltak knyttet til diskriminering.

Påvirkning av ytre miljø

Totens Sparebank driver ikke virksomhet som forurenser det ytre miljø utover det som er vanlig for bankdrift og vurderes å være ubetydelig.

Egenkapitalbevis

Banken gjennomførte ikke offentlige fortrinnsrettsemisjoner eller rettede emisjoner av egenkapitalbevis i 2012. I mai ble det imidlertid gjennomført en fondsemisjon der eksisterende egenkapitalbevisene ble tildelt ett nytt egenkapitalbevis for hvert 2,4 daværende egenkapitalbevis. Det ble utstedt 1 801 334 nye egenkapitalbevis ved fondsemisjonen, og ved utgangen av året besto bankens eierandelskapital av 6 124 534 egenkapitalbevis pålydende kroner 60,-, totalt 367,5 mill. kroner. Egenkapitalbevisene er fritt omsettelige.

Ved inngangen til året var egenkapitalbeviserne andel av egenkapitalen 60,2 prosent, mens den ved utgangen av året etter foreslått disponering av årsresultatet har blitt redusert til 59,8 prosent.

Egenkapitalbeviserne andel på 57,4 mill. kroner av selskapsresultatet i 2012 blir foreslått disponert ved at 12,2 mill. kroner utdeles som kontantutbytte og 45,2 mill. kroner overføres til utjevningsfondet. Foreslått kontantutbyttet utgjør kroner 2,00 per egenkapitalbevis, og tilsvarer ca. 21 prosent av egenkapitalbeviserne andel av selskapsresultatet som utgjør kroner 9,40 per egenkapitalbevis.

Finansieringsvirksomhetsloven og regulatoriske krav til soliditet gir føringer for disponeringen av bankens årsresultat, og følgende er bankens utbyttepolitikk:

Totens Sparebank har som mål å forvalte konsernets ressurser på en måte som gir egenkapitalbeviserne en tilfredsstillende langsiktig avkastning i form av utbytte og kursstigning på egenkapitalbevisene. Bankens årsoverskudd vil bli fordelt mellom egenkapitalbeviserne og grunnfondskapitalen i samsvar med deres andel av bankens egenkapital. Totens Sparebank har som målsetting at over tid skal minst halvparten av egenkapitalbevisernes andel av årsoverskuddet utbetales som utbytte. Dette forutsetter at bankens soliditet er på et tilfredsstillende nivå. Ved fastsettelse av størrelsen på utbytte vil det bli tatt hensyn til hva som er forenlig med forsiktig og god forretningsskikk, eksterne rammebetingelser og bankens soliditet.

Bankens utbyttepolitikk tilsier at det over tid skal utbetales en større andel i kontantutbytte enn det som er foreslått for 2012. Forventede økte krav til bankens soliditet tilsier imidlertid at det for 2012 er riktig å holde en noe lavere utdelingsgrad for å styrke bankens soliditet ytterligere. Det er bankens vurdering at den løpende inntjeningen i kommende 3-årsperiode da vil være tilstrekkelig til å øke kapitaldekningen til et nivå som tilfredsstiller myndighetenes og markedets forventede krav.

Egenkapitalbevisernes andel av konsernets egenkapital, eksklusive andel av fond for urealiserte gevinster, utgjør totalt 522,9 mill. kroner. Egenkapitalbevisernes andel består av eierandelskapitalen på 367,4 mill. kroner, overkursfond på 110,0 mill. kroner og utjevningsfond på 45,5 mill. kroner.

Etter en negativ utvikling i markedsverdiene på børsnoterte verdipapirer i 2011, ble den generelle utviklingen positiv i 2012. Totalindeksen økte med nærmere 16 prosent. Kursutviklingen på egenkapitalbevis ble imidlertid svakere enn for markedet generelt, og egenkapitalbevisindeksen på Oslo Børs viser en nedgang på nærmere 2 prosent i 2012. Bankens egenkapitalbevis TOTG utviklet seg imidlertid positivt sammenlignet med egenkapitalbevisindeksen, og ga i 2012 en positiv effektiv avkastning på i overkant av 2 prosent. Tatt hensyn til fondsemissjonen har kursen steget fra kroner 43,80 ved inngangen av året til kroner 44,80 som siste notering i 2012. Det ble ikke utbetalt utbytte for regnskapsåret 2011.

Omsetningen av bankens egenkapitalbevis TOTG over Oslo Børs ble redusert fra 48 mill. kroner i 2011 til 29 mill. kroner i 2012, og det var omsetning av egenkapitalbeiset på 210 børsdager, mot 228 dager i 2011. For å stimulere til økt aktivitet ble det i 2010 inngått en likviditetsgarantistavtale, men etter økt omsetning i 2010 har den falt noe tilbake. Antall egenkapitalbevisiere er redusert fra 2 406 ved utgangen av 2011 til 2 333 ved utgangen av 2012.

Eierstyring og selskapsledelse

Bankens styre tillegger eierstyring og selskapsledelse stor betydning, og følger opp at banken etterlever "Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse" fra NUES, sist endret 23. oktober 2012. Særtrekk ved organiseringen av sparebanker tilsier imidlertid at enkelte elementer i anbefalingen er tilpasset banken.

Anbefalingen klargjør rolledelingen mellom egenkapitalbevisiere, styre og daglig ledelse utover det som følger av lovgivningen. Anbefalingen skal bidra til å styrke tilliten til selskapet blant egenkapitalbevisiere, i kapitalmarkedet og hos andre interessenter. Gode relasjoner til samfunnet og de interessenter som berøres av bankens virksomhet har stor betydning.

Det er utarbeidet en samlet redegjørelse for konsernets eierstyring og selskapsledelse som er tilgjengelig på bankens hjemmeside under følgende link:

<http://www.totenbanken.no/SiteCollectionDocuments/A%20Totens%20Sparebank/Investor%20relations/Eierstyring2012.pdf>

Etikk

Totens Sparebank forvalter kundenes midler og skal fremstå som en troverdig samarbeidspartner både for kunder og andre forbindelser. Banken er derfor i særlig grad avhengig av omverdenens tillit. Banken har med dette som bakgrunn utarbeidet etiske retningslinjer for både bankens virksomhet og ansatte. Disse inneholder generelle prinsipper for aktsomhet og adferd. Det er innført obligatorisk etikk-kurs for ansatte som skal bidra til å sikre nødvendig kunnskap om og fokus på dette viktige området. De etiske retningslinjene blir regelmessig oppdatert.

Fremtidig utvikling

Utsiktene for neste år ser i skrivende stund gode ut både for Norge og for norske banker. Bankenes marginer er på mange produktområder høyere enn de var for ett år siden. Boligprisene ventes å stige, men noe svakere enn i 2012. Norge er likevel sårbar for eventuelle alvorlige tilbakeslag i internasjonal økonomi. Dette bidrar til tro på at banken og bankens kunder vil oppleve relativt stabile økonomiske rammebetingelser, selv om banken er bevisst på risikoen for en svakere utvikling.

Nye internasjonale regler for kapitaldekning i bankene vil øke kravene til bankenes soliditet. I forbindelse med den interne prosessen for å fastsette bankens behov for ansvarlig kapital (ICAAP) har styret fastsatt økende minimumskrav gjeldende for kommende år. Bankens langsiktige mål for ren kjernekapitaldekning er at denne innen utgangen av 2015 skal utgjøre minimum 12,0 prosent. Ved årsskiftet utgjorde ren kjernekapital 11,4 prosent. Banken har i sin vurdering av konsernets kapitalbehov lagt til grunn en lav til moderat vekst i kommende 3-årsperiode. Det er bankens vurdering at den løpende inntjeningen i perioden vil være tilstrekkelig til å øke kapitaldekningen til et nivå som tilfredsstiller myndighetenes og markedets forventede krav.

Banken legger vekt på å sikre refinansiering i god tid før forfall, med en god løpetidsstruktur, for å opprettholde nivået på likviditetsindikatorerne. Endringer i rammebetingelser med hensyn til deponering av verdipapirer i Norges Bank, samt hvilke verdipapirer som godkjennes som likvide midler, har imidlertid bidratt til noe redusert etterspørsel etter rentebærende papirer utstedt av banker. Ved inngangen til 2013 har imidlertid den risikopremien investorene forlanger på sine investeringer blitt noe redusert, og bidrar til at merkostnaden ved refinansiering av gamle innlån med lav risikopremie blir lavere.

Bankens rentenetto var under press i første del av 2012, men utviklet seg deretter positivt. Økte regulatoriske krav til soliditet og bankenes behov for å tilpasse seg disse, tilsier at bankene bør arbeide for å opprettholde eller øke kundemarginene fremover. Marginene vil også påvirkes av hvordan pengemarkedsrentene utvikler seg i forhold til kunderenten på innskudd og utlån i det markedet konsernet har sitt kundegrunnlag. Flexibiliteten med hensyn til å kunne overføre lån til Totens Sparebank Boligkreditt AS eller Terra Boligkreditt AS vil bidra positivt til å opprettholde eller styrke marginene. Bankens sikringsfond innkrevde ikke sikringsfondsavgift i 2011, men har varslet at det etter en lovendring nå vil bli innkrevd sikringsfondsavgift årlig. For banken vil dette innebære økte rentekostnader i 2013 på ca. 6,0 mill. kroner. Totalt sett har banken tro på at kundemargin og rentenetto skal kunne opprettholdes på et tilfredsstillende nivå.

Det forventes en stabil utvikling i provisjonsinntekter og andre driftsinntekter i morbanken. Med bakgrunn i økt satsing på eiendomsmegling forventes det en noe sterkere vekst i driftsinntektene fra denne virksomheten, men mer moderat enn i 2012. Bankens portefølje av verdipapirer vurdert til virkelig verdi vil være utsatt for svingningene i verdipapirmarkedene. Større kurssvingninger i aksjemarkedet og i markedet for rentebærende papirer vil hver for seg kunne påvirke konsernets totalresultat relativt mye. Med hensyn til effekten fra verdipapirer forventer banken å holde en portefølje på nivå med årsskiftet.

Kostnadsnivået i kommende kvartaler antas å bli tilnærmet på samme nivå som de foregående kvartalene i 2012 korrigert for engangseffekter, men med noen sesongvariasjoner knyttet til blant annet lønnskostnader. Konsernet har fokus på å holde kostnadsveksten på et lavt nivå.

Ved årsskiftet har ikke banken identifisert forhold i utlånsporteføljen eller den økonomiske utviklingen i bankens markedsområde som tilsier annet enn et tilfredsstillende nivå på tap i de kommende kvartaler. Banken er imidlertid bevisst på risikoen for en svakere utvikling dersom utviklingen i verdensøkonomien skulle gi større ringvirkninger også i bankens markedsområde.

Banken forventer ut i fra en totalvurdering å kunne vise tilfredsstillende resultater i 2013 og å gi konkurransedyktig avkastning til egenkapitalbeviserne. Styret presiserer imidlertid at det normalt er betydelig usikkerhet knyttet til vurderinger av fremtidige forhold.

Styret vil rette en velfortjent takk til engasjerte medarbeidere og tillitsvalgte for godt samarbeide og god innsats i året banken har lagt bak seg. Styret ønsker også å takke bankens kunder og øvrige forbindelser for godt samarbeid.

Lena, 12. mars 2013

i styret for Totens Sparebank

Ole Festad Lund
leder

Steinar Nordengen
Styrets nestleder

Marianne Olsson

Geir Nilsen

Jørn Wroldsen

Anne Caroline Syljuåsen

Jan Sverre Seierstad
ansattes representant

Rolf E. Delingsrud
adm. banksjef

ERKLÆRING I HENHOLD TIL LOV OM VERDIPAPIRHANDEL § 5-5

Styret og daglig leder har i dag behandlet og godkjent årsberetning og årsregnskap for Totens Sparebank, konsern og morselskap, for kalenderåret 2012 og per 31.12.2012.

Regnskapene er avlagt i samsvar med de EU-godkjente IFRS'er og tilhørende fortolkningsuttalelser, samt ytterligere norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven, og som skal anvendes per 31.12.2012.

Det foreligger ingen transaksjoner gjennomført av nærstående som har hatt vesentlig betydning på virksomhetens stilling eller resultat i løpet av rapporteringsperioden.

Vi bekrefter herved at årsregnskapet og årsberetningen etter vår beste overbevisning gir informasjon om de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer, samt gir et rettvisende bilde over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på regnskapet.

Vi bekrefter at regnskapet etter vår beste overbevisning er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarter og at opplysningene gir et rettvisende bilde av foretaket og konsernets finansielle stilling og resultat.

Lena, 12. mars 2013

i styret for Totens Sparebank

A stylized white cloud graphic with a soft, rounded shape, containing the word 'Takk!' in a bold, italicized yellow font.

Takk!

Styret ønsker å takke bankens kunder og øvrige forbindelser for godt samarbeid i 2012.

Lokalbanken

der du bor!

I Totens Sparebank treffer du mennesker som kjenner lokalsamfunnet, og du slipper å taste 1, 2 eller 3 for å treffe kunderådgiveren din når du ringer oss. I tillegg kan du benytte selvbetjeningsfunksjoner som nettbank, mobilbank og app.

RESULTATREGNSKAP

Morbanken				Note	Konsern		
2012	2011	2010	(Alle tall i hele 1.000 kroner)		2012	2011	2010
530 366	552 292	528 063	Renteinntekter	5	587 798	577 783	525 729
319 434	340 789	309 821	Rentekostnader	5	361 500	362 307	308 690
210 932	211 503	218 241	Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		226 298	215 476	217 039
61 339	9 784	7 707	Utbytte		60 339	9 190	7 707
66 707	59 614	54 343	Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	8	58 849	56 146	54 343
10 175	12 075	10 328	Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester		10 175	12 075	10 328
24 616	-19 210	8 964	Netto verdiendringer og gevinst/tap på valuta og verdipapirer	6,24	24 784	-19 326	8 964
1 396	1 054	11 970	Andre driftsinntekter	7	38 938	34 826	36 962
143 882	39 167	72 656	Netto andre driftsinntekter		172 735	68 761	97 647
87 705	83 877	67 836	Lønn og andre ordinære personalkostnader	9,10	103 694	97 321	75 947
35 137	33 308	33 119	Generelle administrasjonskostnader		45 607	42 026	38 882
2 593	2 825	3 148	Avskrivninger	22,23	5 314	6 575	5 850
29 901	34 464	31 834	Andre driftskostnader	11	34 537	38 209	34 582
155 336	154 474	135 937	Driftskostnader		189 152	184 131	155 261
199 479	96 197	154 960	Driftsresultat før tap og skatt		209 882	100 106	159 426
38 930	30 807	36 389	Netto tap på utlån	12	38 930	30 807	36 389
35 168	5 232	-29 766	Netto tap+/gevinster- på langsiktige investeringer i verdipapirer	13	35 168	7 483	-29 465
125 381	60 159	148 337	Driftsresultat		135 784	61 817	152 501
29 724	19 209	30 683	Skattekostnad	14	32 947	19 919	32 071
95 657	40 950	117 654	Resultat for regnskapsåret uten minoritetsinteresser		102 032	41 951	119 958
0	0	7 632	Oppskrivning av aksjer tilgjengelig for salg ført direkte mot egenkapitalen		0	0	7 632
-29 872	-1 625	-29 873	Salg/Nedskrivning av aksjer tilgjengelig for salg ført direkte mot egenkapitalen		-29 872	-1 625	-29 873
65 785	39 325	95 414	Totalresultat		72 160	40 326	97 717
			Minoritetsinteresser		804	-53	472
			Totalresultat uten minoritetsinteresser		71 356	40 379	97 245
9,40	4,02	11,77	Resultat per egenkapitalbevis	15	10,03	4,12	12,04
9,40	4,02	11,77	Utvannet resultat per egenkapitalbevis		10,03	4,12	12,04

BALANSE

Morbanken				Konsern			
31.12.12	31.12.11	31.12.10	(Alle tall i hele 1.000 kroner)	Note	31.12.12	31.12.11	31.12.10
Eiendeler							
89 487	95 416	161 779	Kontanter og fordringer på sentralbanken		89 487	95 416	161 779
440 583	732 114	469 477	Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	16	249 366	380 261	474 292
9 597 597	9 697 842	10 746 091	Brutto utlån til kunder	12,17,18	11 190 891	11 273 215	10 697 850
32 814	27 496	27 334	- Individuelle nedskrivninger	12,17,18	32 814	27 496	27 334
37 713	43 670	40 383	- Gruppe nedskrivninger	12,17,18	37 713	43 670	40 383
9 527 070	9 626 676	10 678 375	Netto utlån og fordringer på kunder		11 120 364	11 202 049	10 630 133
1 233 147	1 483 579	1 045 354	Sertifikater og obligasjoner	19	1 233 147	1 493 455	1 045 354
176 580	92 596	71 205	Aksjer, andeler og egenkapitalbevis	20	176 580	92 596	71 205
144 974	168 941	176 893	Aksjer tilgjengelige for salg	20	144 974	168 941	176 893
103 357	103 357	110 856	Eierinteresser i andre konsernselskaper	3,21			
79 621	66 647	49 659	Finansielle derivater	24	79 621	66 647	49 659
1 589	4 954	4 120	Immaterielle eiendeler	14,22	6 533	11 075	10 602
12 892	14 402	14 951	Varige driftsmidler	23	62 929	65 077	84 695
19 713	16 276	19 673	Andre eiendeler		26 556	19 256	23 625
31 533	36 695	41 037	Forskuddsbetalte kostnader og opptjente inntekter	25	33 976	39 620	41 037
11 860 545	12 441 652	12 843 379	Sum eiendeler		13 223 532	13 634 392	12 769 276
Gjeld og egenkapital							
101 427	557 542	858 954	Gjeld til kredittinstitusjoner	16	101 317	542 292	783 894
6 436 925	5 798 309	5 414 926	Innskudd fra og gjeld til kunder	24	6 424 002	5 785 626	5 406 616
3 905 222	4 694 676	5 201 183	Verdipapirgjeld	24,27	5 257 222	5 899 676	5 201 183
37 086	22 776	35 505	Finansielle derivater	24	37 086	22 776	35 505
52 611	52 580	50 128	Annen gjeld 28		64 988	61 553	54 969
59 841	65 308	84 192	Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	29	61 362	66 397	84 896
6 635	4 927	12 338	Avsetninger til forpliktelser	10	6 672	7 637	13 536
370 502	420 023	361 961	Ansvarlig lånekapital	30	370 502	420 023	361 961
10 970 250	11 616 142	12 019 187	Sum gjeld		12 323 151	12 805 981	11 942 560
			Minoritetsinteresser		1 232	428	1 070
367 472	259 392	259 392	Eierandelskapital	32	367 472	259 392	259 392
0	0	0	Egne egenkapitalbevis		-75	-75	-75
109 992	109 992	109 992	Overkursfond		109 992	109 992	109 992
412 830	456 125	454 808	Annen egenkapital		421 756	458 674	456 335
890 295	825 510	824 193	Sum egenkapital inkl. minoritetsinteresser		900 377	828 411	826 714
11 860 545	12 441 652	12 843 379	Sum gjeld og egenkapital		13 223 532	13 634 392	12 769 276

Andre forpliktelser og betingede forpliktelser se note 27

Lena 13. mars 2013

Ole Festad Lund
leder

Steinar Nørdengen
nestleder

Marianne Olsson

Geir Nilsen

Jørn Wroldsen

Anne Caroline Syljuåsen

Jan Sverre Seierstad
ansattes representant

Rolf E. Delingsrud
adm. banksjef

ENDRING I EGENKAPITALEN

Morbanken	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital				Sum
	Eierandels- kapital	Overkurs- fond	Grunn- fondet	Utjevnings- fond	Fond for urealisert gevinst	Annen egenkapital	
Egenkapital pr. 31.12.2009	259 392	109 992	259 176	44 363	55 854	34 012	762 791
Utbytte, konsernbidrag og gaver						-34 012	-34 012
Totalresultat			40 673	38 609	-21 873	38 005	95 414
Egenkapital pr. 31.12.2010	259 392	109 992	299 849	82 972	33 980	38 005	824 192
Utbytte, konsernbidrag og gaver						-38 005	-38 005
Totalresultat			15 880	25 465	-3 022	1 000	39 324
Egenkapital pr. 31.12.2011	259 392	109 992	315 729	108 437	30 958	1 000	825 510
Utbytte, konsernbidrag og gaver						-1 000	-1 000
Overføring fra utjevningsfond til eierandelskapital	108 080			-108 080			0
Totalresultat			35 946	45 178	-29 587	14 249	65 786
Egenkapital pr. 31.12.2012	367 472	109 992	351 675	45 535	1 371	14 249	890 295

Konsern	Innskutt egenkapital		Opptjent egenkapital				Minoritets- interesse	Sum
	Eierandels- kapital	Overkurs- fond	Grunn- fondet	Utjevnings- fond	Fond for urealisert gevinst	Annen egenkapital		
Egenkapital pr. 31.12.2009	259 317	109 992	259 176	44 364	55 854	33 554	0	762 257
Utbytte og gaver						-34 012		-34 012
Kjøp aksjer i datterselskap						0	279	279
Effekt av emisjon i datterselskap						-319	319	0
Totalresultat			40 673	38 609	-21 873	40 311	472	98 190
Egenkapital pr. 31.12.2010	259 317	109 992	299 849	82 972	33 980	39 534	1 070	826 713
Utbytte og gaver						-38 005	-572	-38 577
Effekt av emisjon i datterselskap						18	-18	0
Totalresultat			15 880	25 465	-3 022	2 003	-53	40 272
Egenkapital pr. 31.12.2011	259 317	109 992	315 729	108 437	30 958	3 550	428	828 411
Utbytte og gaver						-1 000		-1 000
Overføring fra utjevningsfond til eierandelskapital	108 080			-108 080				0
Totalresultat			35 946	45 178	-29 587	20 626	804	72 966
Egenkapital pr. 31.12.2012	367 397	109 992	351 674	45 535	1 371	23 176	1 233	900 377

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Morbanken				Konsern		
2012	2011	2010	Alle tall i hele 1.000 kroner	2012	2011	2010
Operasjonelle aktiviteter						
59 916	1 031 141	-482 233	Netto økning utlån/garantier til kunder	41 995	-592 472	-478 385
638 616	383 383	466 641	Netto økning innskudd fra kunder	638 376	454 070	388 207
760	266	2 378	Innbetalinger på tidligere avskrevne fordringer	760	266	2 378
534 182	539 165	529 269	Renteinnbetalinger, provisjonsinnbetalinger og gebyrer fra kunder	590 669	569 533	526 935
-143 721	-125 741	-101 492	Renteutbetalinger, provisjonsutbetalinger og gebyrer til kunder	-143 592	-124 187	-100 338
-164 786	-225 453	-197 879	Utbetalinger av renter på andre lån	-206 981	-248 525	-197 901
57 417	67 658	53 816	Innbetalinger av renter på andre lån	50 503	59 313	53 816
3 717	9 784	7 707	Innbetalinger av utbytte	2 717	9 190	7 707
2 294	1 324	11 233	Innbetalinger fra andre driftsinntekter	39 836	35 096	36 225
-75 622	-100 352	-69 471	Utbetalinger til andre leverandører for varer og tjenester	-90 273	-110 252	-76 558
-94 314	-83 451	-87 051	Utbetalinger til ansatte, pensjonsinnretninger, arbeidsgiveravgift, skattetrekk m.v.	-112 976	-95 101	-95 313
-26 360	-27 381	-24 964	Utbetalinger av skatter	-28 863	-28 470	-26 153
191 891	-490 738	-42 019	Netto utbetaling ved kjøp av verdipapirer for kortsiktige formål	201 937	-500 729	-42 019
983 990	979 605	65 935	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	984 108	-572 268	-1 399
Investeringsaktiviteter						
0	0	23 399	Salg av forretningsseierdom	0	0	23 399
40 406	2 251	5 094	Innbetaling ved salg av aksjer	40 406	0	5 094
-23 856	-1 155	-20 405	Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak	-23 856	-1 155	-20 405
0	7 500	-81 913	Inn/utbetaling ved kjøp av aksjer og andeler i konsernselskaper	0	0	0
443	0	0	Innbetalinger ved salg av driftsmidler m.v.	443	18 794	0
-1 420	-5 463	-14 862	Utbetalinger ved kjøp av driftsmidler m.v.	-3 047	-8 478	-24 766
15 573	3 133	-88 687	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	13 946	9 161	-16 678
Finansieringsaktiviteter						
-456 114	-301 412	-559	Netto økning innskudd fra Norges Bank og andre finansinstitusjoner	-440 975	-316 662	-559
-49 521	58 062	5 598	Innbetalinger av ansvarlig lånekapital	-49 521	58 062	5 598
-789 454	-506 506	513 555	Innbetaling ved utstedelse av obligasjonsgjeld	-642 450	698 493	513 555
0	0	-424 891	Innbetalinger ved utstedelse av sertifikater	0	0	-424 891
-1 934	-36 609	-33 856	Utbetalinger av utbytte/gaver	-1 934	-37 180	-33 856
-1 297 023	-786 465	59 847	Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-1 134 880	402 713	59 847
-297 460	196 273	37 094	Netto kontantstrøm for perioden	-136 824	-160 395	41 769
827 530	631 257	594 162	Beholdning kontanter og kontantekvivalenter 01.01	475 677	636 072	594 302
530 070	827 530	631 257	Beholdning kontanter og kontantekvivalenter 31.12	338 853	475 677	636 072
-297 460	196 273	37 094	Endring i perioden	-136 824	-160 395	41 769
AVSTEMMING						
125 381	60 157	148 337	Resultat før skattekostnad	135 783	61 818	152 502
-26 360	-27 381	-28 874	Periodens betalte skatter og avgifter	-28 863	-28 470	-30 289
1 934	2 104	-3 750	Gaver	1 934	2 104	-3 750
0	-2 253	-29 743	Tap/gevinst ved salg av anleggsmidler	0	0	-29 743
2 593	2 827	3 148	Ordinære avskrivninger	5 314	6 575	5 850
35 168	7 483	-23	Nedskrivning anleggsmidler	35 168	7 483	278
38 930	30 807	36 389	Andre ikke-kontantposter	38 930	30 807	36 389
109 652	-458 528	-50 983	Netto utbetaling ved kjøp av verdipapirer for kortsiktige handelsformål	119 530	-468 404	-50 983
-1 708	6 911	8 137	Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger i pensjonsordninger	-1 708	6 911	8 137
-893	-57 313	-3 490	Endring i andre tidsavgrensningposter	-3 110	-52 956	-1 990
59 916	1 031 141	-482 233	Netto økning utlån/garantier til kunder	41 995	-592 472	-478 385
638 616	383 383	466 641	Netto økning innskudd fra kunder	638 376	454 070	388 207
760	266	2 378	Innbetalinger på tidligere avskrevne fordringer	760	266	2 378
983 990	979 605	65 935	Netto kontantstrøm for operasjonelle aktiviteter	984 108	-572 268	-1 399
Sum kontanter og kontantekvivalenter er medtatt:						
89 487	95 416	161 779	- kontanter, innskudd på postgiro og Norges Bank	89 487	95 416	161 779
440 583	732 114	469 477	- innskudd i finansinstitusjoner	249 366	380 261	474 292

Note 1 Generelle regnskapsprinsipper Opplysninger om selskapet

Totens Sparebank sin hovedvirksomhet er bank og finanstjenester. Via datterselskapene er også eiendomsmegling, og drift og utleie av eiendom virksomheter i konsernet. Denne type virksomhet er av et begrenset omfang og konsernet har ikke utarbeidet et eget segmentregnskap for disse virksomhetene.

Bankens hovedkontor er lokalisert på Lena, og postadressen er: Totens Sparebank, Postboks 34, 2851 Lena

1.1 Generelle regnskapsprinsipper

Bankens og konsernets regnskap er avlagt i samsvar med EU-godkjente IFRS'er og tilhørende fortolkningsuttalelser som skal anvendes per 31.12.2012, samt de ytterligere norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven per 31.12.2012. Bankens og konsernets årsregnskap er også avlagt i overensstemmelse med de særskilte krav som stilles i lover og forskrifter for sparebanker.

1.2 Grunnlag for regnskapsutarbeidelsen

Regnskapet er presentert i norske kroner, avrundet til nærmeste hele tusen, så sant det ikke spesifikt er angitt noe annet. Det er utarbeidet basert på historisk kostprinsippet, med unntak av at følgende eiendeler og forpliktelser er balanseført til virkelig verdi: finansielle derivater, finansielle instrumenter holdt for omsetning og finansielle instrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg. Anleggsmidler og avhendingsgrupper holdt for salg regnskapsføres til det laveste av balanseført verdi og virkelig verdi fratrukket salgsutgifter.

Utarbeidelse av finansregnskap i overensstemmelse med IFRS krever at ledelsen gjør vurderinger og estimer og tar forutsetninger som påvirker anvendelsen av regnskapsprinsipper og regnskapsførte beløp på eiendeler og forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimer og tilhørende forutsetninger er basert på historisk erfaring og andre faktorer som anses rimelige, forholdene tatt i betraktning. Disse beregningene danner grunnlaget for vurdering av balanseført verdi for eiendeler og forpliktelser som ikke kommer klart fram av andre kilder. Faktiske resultat kan avvike fra disse estimatene. Estimer og de underliggende forutsetninger vurderes løpende. Endringer i regnskapsmessige estimer innregnes i den perioden endringene oppstår dersom de kun gjelder denne perioden. Dersom endringer også gjelder fremtidige perioder, fordeles effekten over inneværende og fremtidige perioder. Vurderinger ledelsen har gjort ved anvendelsen av IFRS standardene, som har betydelig effekt på finansregnskapet og estimer med betydelig risiko for vesentlige justeringer i det neste regnskapsåret, er det eventuelt redegjort for separat.

Regnskapsprinsippene som fremkommer nedenfor, er anvendt konsistent for alle periodene som presenteres i konsernregnskapet.

1.3 Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter sparebanken og datterselskaper hvor banken alene eller sammen med datterselskaper eier mer enn 50 % og/eller har bestemmende innflytelse, samt at eierskapet betraktes som varig. Datterselskap som er kjøpt eller solgt i løpet av året, konsolideres resultatmessig for den del av året selskapet har vært en del av konsernet. Datterselskap hvor aksjene utelukkende eies med sikte på senere avhendelse, konsolideres ikke.

Datterselskap er i morbankens regnskap verdsatt etter anskaffelseskostmetoden. Dette medfører at bokført verdi av datterselskap er kostpris på aksjene, redusert for eventuell nedskrivning for varig verditap.

Datterselskapenes bokførte verdi, kostpris og nedskrivninger er vist i egen note.

Konserninterne saldoer og eventuelle urealiserte gevinster og tap eller inntekter og kostnader knyttet til konserninterne transaksjoner, elimineres ved utarbeidelsen av konsernregnskapet

Konsernregnskapet utarbeides etter oppkjøpsmetoden, og det anvendes like regnskapsprinsipper for de selskaper som inngår i konsernet. Alle identifiserbare eiendeler og forpliktelser tas opp i balansen til verdien på oppkjøpstidspunktet. Hvis kostpris på aksjene overstiger denne verdien, og det skyldes forventning om fremtidig inntjening, er den ført opp i balansen som goodwill. Goodwill testes for verdifall årlig.

Minoritetsinteresser beregnes av resultat etter skatt. Eiendeler og gjeld, samt alle resultatposter er således vist inklusive minoritetens andel i konsernregnskapet.

1.4 Utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til valutakursen på transaksjonstidspunktet. Monetære eiendeler og forpliktelser i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte valutakursen på balansedagen. Valutakursdifferanse som fremkommer ved omregning, innregnes i resultatregnskapet. Ikke-monetære eiendeler og forpliktelser, som måles til historisk kost i en utenlandsk valuta, omregnes til valutakursen på transaksjonstidspunktet. Ikke-monetære eiendeler og forpliktelser med pålydende i utenlandsk valuta, og som innregnes til virkelig verdi, omregnes til norske kroner ved å benytte valutakursen gjeldende på tidspunktet da den virkelige verdien ble fastsatt.

1.5 Kontanter og kontantekvivalenter.

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontantbeholdninger og innskudd i Norges Bank og finansinstitusjoner uten løpetid. Bankens policy er å ha så mye som mulig av kontanter og kontantekvivalenter i rentebærende innskudd, men banken må ha en del kontantbeholdning for å betjene sine kunder.

1.6 Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter omfatter finansielle eiendeler og forpliktelser, samt finansielle derivater. Finansielle eiendeler omfatter hovedsakelig utlån og verdipapirer med fast og variabel avkastning. Finansielle derivater er avtaler som inngås med eksterne forbindelser om fastsettelse av fremtidige rentevilkår, valutakurser og verdi av egenkapitalinstrumenter for bestemt periode.

Klassifikasjon av finansielle instrumenter

Ved første gangs regnskapsføring blir finansielle instrumenter klassifisert i en av følgende kategorier avhengig av formålet med investeringen (jfr reglene for IFRS). Enkelte av kategoriene er ikke benyttet i Totens Sparebank og er derfor ikke nærmere omtalt.

Finansielle eiendeler holdt for trading, bokført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Finansielle eiendeler bestemt regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Finansielle derivater klassifiserte som sikringsinstrumenter.

Lån og fordringer, balanseført til amortisert kost.

Holde-til-forfall-investeringer, balanseført til amortisert kost.

Finansielle instrumenter tilgjengelige for salg vurdert til virkelig verdi med verdiendringer mot egenkapitalen.

Lån og fordringer, balanseført til amortisert kost.

Utlån og garantier:

Utlån og garantier er vurdert etter IAS. Utlån måles ved første gangs balanseføring til virkelig verdi. Ved senere måling vurderes utlån til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektiv rente metoden og direkte

kostnader inngår i amortisert kost. Dersom det foreligger objektive bevis for at et utlån eller en gruppe av utlån har verdifall foretas nedskrivning for verdifallet. Banken har utarbeidet egne retningslinjer for nedskrivning for tap på utlån.

Kriteriet for beregning av tap på individuelle utlån og garantier er at det foreligger objektive bevis for at et utlån eller en garanti har verdifall. Objektive bevis på at et utlån har verdifall inkluderer observerbare data banken har kjennskap til om følgende tapshendelser: 1. Vesentlige finansielle problemer hos debitor. 2. Betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd. 3. Innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av termin, avtalte endringer i rentesatsen eller andre avtalevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor. 4. Det anses som sannsynlig at debitor vil inngå gjeldsforhandling, annen finansiell restrukturering eller at debtors bo blir tatt under konkursbehandling.

Nedskrivning på grupper av utlån/garantier foretas dersom det foreligger objektive bevis for verdifall i grupper av lån med like risikokarakteristika. Ved vurdering av nedskrivning på grupper av utlån, inndeles utlån i grupper med tilnærmet like risikoegenskaper med hensyn til debitorenes evne til å betale ved forfall. Næringsgrupper benyttes som kriterium. Verdifall beregnes på grunnlag av porteføljevurderinger, erfaringer, vekst og generelle utviklingstrekk.

Nedskrivning for tap dekker tap i engasjementsmassen som er inntrådt. Nedskrivning for tap inkluderer også mulige tap når det foreligger objektive bevis på at debitor har manglende framtidig oppgjørsevne. Det foretas kvartalsvis oppfølging av låneporteføljen med tilhørende vurdering av individuelle og gruppemessige nedskrivninger. Til grunn for nedskrivning for verdifall skal det foreligge en risikoklassifisering i samsvar med etablerte retningslinjer i henhold til bankens Kreditthåndbok.

Overtatte eiendeler blir vurdert i henhold til vurderingsregler for den enkelte eiendel.

Nedskrivningen utgjør forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer. Ved beregning av nåverdier benyttes løpende effektiv rente. Sikkerheter vurderes til påregnelig salgpris redusert med salgskostnader.

Finansielle eiendeler bestemt regnskapsført til virkelig med verdiendringer over resultatet.

Finansielle eiendeler holdt for omsetning er klassifisert som omløpsmidler og vurdert til virkelig verdi. Alle gevinster og tap blir innregnet i resultatregnskapet. Når investeringer er rentebærende, innregnes renter i resultatregnskapet ved å bruke effektiv rente-metoden. I hovedsak blir bankens aksjer, obligasjoner og derivater plassert i denne kategorien. Unntakene er aksjer som klassifiseres som tilgjengelige for salg (anleggsaksjer), og derivater som brukes som sikringsinstrument.

Finansielle instrumenter tilgjengelige for salg vurdert til virkelig verdi med verdiendringer mot egenkapitalen

Andre finansielle eiendeler som konsernet eier, er klassifisert som tilgjengelig for salg og vurdert til virkelig verdi. Hvis det ikke har vært mulig å fastsette virkelig verdi er kostpris brukt. Gevinster eller tap føres direkte mot egenkapitalen, bortsett fra tap ved verdifall og for monetære poster som for eksempel obligasjoner og gevinster eller tap på valutakurser. Når disse investeringene blir fraregnet, innregnes akkumulerte gevinster eller tap, som tidligere var innregnet direkte mot egenkapitalen, i resultatregnskapet. Når investeringer er rentebærende, innregnes renter i resultatregnskapet ved å bruke effektiv rente-metoden.

Finansielle derivater klassifiserte som sikringsinstrumenter.

Banken bruker finansielle derivater for å kunne sikre eksponeringen mot rente- valuta- og aksjekursrisiko som oppstår gjennom bankens aktiviteter.

Det er hovedsakelig renteswapper som benyttes. Finansielle derivater brukes også for å kunne tilby spare- og investeringsprodukter med avkastning i forholdt til utviklingen i for eksempel aksjeindekser og tilsvarende (struktureerte produkter), uten at banken har risiko knyttet til verdiutviklingen. Eksponeringen mot finansiell risiko er beskrevet i styrets årsberetning. I henhold til bankens finansstrategi, kjøpes eller utstedes ikke finansielle derivater for handelsformål.

Finansielle derivater innregnes første gang til kostpris. I etterfølgende perioder vurderes finansielle derivater til virkelig verdi over resultatet. Er kravet til sikringsbokføring oppfylt blir både derivatet og sikret post bokført til virkelig verdi. Forpliktelser knyttet til struktureerte produkter blir splittet i en vertsavtale og et avledet derivat. Finansielle derivater og avledede derivater er bokført som annen gjeld eller andre eiendeler. Når derivatet er knyttet til en aksje eller valutaindeksert avkastning er opsjonsverdien ført som en finansiell eiendel, mens det avledede derivatet er ført som en økning på den gjeldsposten det er knyttet til. Henholdsvis obligasjonsgjeld og innskudd fra kunder.

– Finansielle derivater og sikringsbokføring

For å benytte sikringsbokføring kreves det at sikringen dokumenteres på avtaletidspunktet, at sikringen er svært effektiv og at sikringseffektiviteten kan måles både på avtaletidspunktet og senere i løpetiden. Sikringen anses normalt som svært effektiv hvis det både på avtaletidspunktet og i løpetiden kan forventes at endringer i virkelig verdi av det sikrede objekt tilsvarer endringer i virkelig verdi av sikringsinstrumentet. Det vil si at verdien av sikringsinstrumentet er mellom 80 % til 125 % av sikret objekt.

Sikringsbokføring anvendes for derivater som er ment for sikring av endringer i virkelig verdi på eiendeler eller forpliktelser. Risikoen for slike endringer i balansen er hovedsakelig relaterte til utlån, rentebærende verdipapirer, innskudd og rentebærende gjeld med avtale om fast rente. Bankens sikringsinstrumenter er i hovedsak rentebytteavtaler, hvor fast rente byttes i flytende. I tillegg har banken noen opsjoner knyttet til innskudd/innlån hvor avkastningen for mottakeren er avhenger av utviklingen på aksjer, valuta eller råvarepriser. Bankens har i disse tilfellene byttet fastrente/opsjonene mot flytende rente slik at banken ikke har noen rente/ eller markedsrisiko knyttet til disse posisjonene. (se note 24).

Endringer i virkelig verdi på sikret objekt og sikringsinstrumentet skal separat innregnes i samme nettopost i resultatregnskapet. Eventuelle akseptable sikringsavvik vil få en resultateffekt. Er sikringen 100 % effektiv vil nettoresultatet bli lik 0.

Hvis kravet for å benytte sikringsbokføring ikke oppfylles vil sikringsbokføringen opphøre. Derivatet vil da fortsatt bli innregnet til virkelig verdi, mens sikret objekt vil bli innregnet til amortisert kost. Endringer i verdien på derivatet vil bli ført løpende mot resultatet som tap/gevinst på verdipapirer som er omløpsmidler.

Adgang til omklassifisering av finansielle instrumenter.

Etter en endring i IAS 39 som ble vedtatt den 13. oktober 2008 er det i særlige tilfeller mulig, å omklassifisere visse finansielle instrumenter i kategorien "Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet". I praksis vil dette gjelde finansielle eiendeler i handelsporteføljen. Bankens har valgt å ikke benytte seg av denne muligheten, det vil si at banken har bokført sinne finansielle instrumenter til virkelig verdi, og ikke fordele verditapet på disse over resterende løpetid.

Virkelig verdi

For finansielle instrumenter som handles i et aktivt marked fastsettes virkelig verdi på bakgrunn av observerte markedsverdier. For øvrige finansielle instrumenter blir det brukt interne eller eksterne estimater basert på blant annet sist kjente omsetningskurs og nåverdiregninger. For finansielle instrumenter med dårlig likviditet knytter det seg usikkerhet til beregningene. Der det ikke finnes observerbare markedspriser for finansielle eiendeler tilgjengelig for salg, blir eiendelen vurdert for verdifall på balansedato.

gen. Hvis det ikke finnes indikasjoner på verdifall vurderes eiendelen til historisk kostpris. Eventuell usikkerhet knyttet til innfrielse blir tatt hensyn til (kredittrisiko). Se note 39 for mer opplysninger om mer informasjon om hvilke verdsettelsesmetoder som er brukt.

1.7 Immaterielle eiendeler

1.7.1 Goodwill

Alle virksomhetssammenslutninger regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden. Goodwill representerer beløp som oppstår ved overtakelse av datterforetak og tilknyttede foretak. Goodwill føres i balansen til anskaffelseskost (fratrullet eventuelle akkumulerte tap ved verdifall). Goodwill fordeles på kontantstrømgenererende enheter og blir ikke lenger avskrevet, men blir testet årlig for verdifall. Negativ goodwill innregnes direkte i resultatregnskapet.

1.7.2 Andre immaterielle eiendeler

Andre immaterielle eiendeler som anskaffes, føres i balansen til anskaffelseskost, fratrullet akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall. Kostnader forbundet med større programvareinvesteringer som vil gi økonomiske fordeler og med antatt levetid på minst tre år innregnes som immaterielle eiendeler. Senere utgifter vedrørende balanseførte immaterielle eiendeler balanseføres bare når de øker de fremtidige økonomiske fordeler relatert til denne eiendelen. Alle andre utgifter kostnadsføres i den perioden de påløper. Avskrivninger beregnes og resultatføres lineært over estimert utnyttbar levetid for de immaterielle eiendelene, med mindre slik levetid er ubestemt.

Goodwill og immaterielle eiendeler med ubegrenset økonomisk levetid blir testet for verdifall på balansedagen. Andre immaterielle eiendeler blir avskrevet fra tidspunktet de er tilgjengelige for bruk. Estimert utnyttbar levetid fremgår av note 22.

1.8 Varige driftsmidler

Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost, fratrullet akkumulerte avskrivninger og eventuelt tap ved verdifall. Når deler av eiendom, anlegg og utstyr har forskjellig utnyttbar levetid, regnskapsføres de som separate eiendom, anlegg og utstyr.

Pådratte utgifter til utskiftning av deler av driftsmiddel innregnes i balanseført verdi for en enhet av eiendom, anlegg og utstyr når slike utgifter antas å gi foretaket fremtidige økonomiske fordeler relatert til utskiftningene og utgiftene for de utskiftede deler kan måles pålitelig. Alle andre utgifter innregnes i resultatregnskapet i den perioden de påløper. Avskrivninger beregnes lineært over estimert utnyttbar levetid for driftsmiddelet og belastes resultatregnskapet. Tomter avskrives ikke. Estimert økonomisk levetid fremgår i note 22 og 23. Restverdi revurderes årlig dersom den ikke er ubetydelig.

1.9 Kundefordringer og andre fordringer

Kundefordringer og andre fordringer regnskapsføres til anskaffelseskost fratrullet tap ved verdifall.

1.10 Beholdninger

Beholdninger regnskapsføres til det laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi. Netto realisasjonsverdi er estimert salgspris i ordinær virksomhet, fratrullet estimerte utgifter til ferdigstilling og salgskostnader.

1.11 Verdifall på ikke-finansielle eiendeler

Balanseført verdi av konsernets ikke-finansielle eiendeler blir, med unntak av beholdning (se regnskapsprinsipp 1.10) og eiendeler ved utsatt skatt (se regnskapsprinsipp 1.19), gjennomgått på balansedagen for å vurdere om det foreligger indikasjoner på verdifall. Dersom det foreligger slike indikasjoner, estimeres eiendelens gjenvinnbare beløp. Årlig beregnes

gjenvinnbart beløp på balansedagen for goodwill, eiendeler som har en ubestemt utnyttbar levetid og immaterielle eiendeler som ennå ikke er tilgjengelige for bruk. Tap ved verdifall innregnes når balanseført verdi av en eiendel eller kontantgenererende enhet overstiger gjenvinnbart beløp. Tap ved verdifall innregnes i resultatregnskapet. Verdifall beregnet for kontantgenererende enheter fordeles slik at balanseført verdi av eventuell goodwill i kontantgenererende enheter reduseres først. Deretter fordeles resterende verdifall på de øvrige eiendelene i enheten forholdsmessig ut i fra balanseført verdier.

– Beregning av gjenvinnbart beløp

Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgspris og bruksverdi. Bruksverdi beregnes ved å diskontere forventede fremtidige kontantstrømmer til nåverdi ved å benytte diskonteringsrente før skatt som reflekterer markedets prissetting av tidsverdien av penger og den risiko som er knyttet til den spesifikke eiendelen. For eiendeler som ikke hovedsaklig generer uavhengige kontantstrømmer, fastsettes gjenvinnbart beløp for den kontantgenererende enhet som eiendelen tilhører.

– Reversering av verdifall

Tap ved verdifall av goodwill reverseres ikke. For andre eiendeler reverseres tap ved verdifall dersom det er en endring i estimerer benyttet for å beregne gjenvinnbart beløp. Et tap ved verdifall reverseres bare i den grad eiendelens balanseførte verdi ikke overstiger den balanseførte verdien som ville vært fastsatt, netto etter avskrivninger eller amortisering, dersom ingen tap ved verdifall hadde vært innregnet.

1.12 Rentebærende lån og kreditter

Rentebærende lån og kreditter innregnes første gang til virkelig verdi, fratrullet direkte henførbare transaksjonsutgifter. I etterfølgende perioder måles rentebærende forpliktelser til amortisert kost, ved å bruke effektiv rente metoden.

1.13 Utbytte

Utbytte føres som forpliktelse i den perioden de blir vedtatt.

1.14 Leverandørgjeld og andre kortsiktige forpliktelser

Leverandørgjeld og andre betalingsforpliktelser innregnes til kost.

1.15 Avsetning

En avsetning innregnes i balansen når konsernet har en eksisterende rettslig forpliktelse eller underforstått plikt, som følge av en tidligere hendelse og det er sannsynlig at det vil kreves en strøm av økonomiske fordeler fra foretaket for å innfri forpliktelsen. Dersom effekten er betydelig, beregnes avsetningen ved å neddiskontere forventede fremtidige kontantstrømmer med en diskonteringsrente før skatt som reflekterer markedets prissetting av tidsverdien av penger og, hvis relevant, risikoer spesifikt knyttet til forpliktelsen.

1.16 Pensjonsforpliktelser

Netto forpliktelse knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger beregnes separat for hver ordning ved å estimere størrelsen på fremtidige ytelser som den ansatte har opptjent gjennom sin arbeidsinnsats i inneværende og tidligere perioder. Disse fremtidige ytelsene diskonteres for å beregne nåverdien, og virkelig verdi av pensjonsmidler trekkes fra for å finne netto forpliktelse. Diskonteringsrenten utgjør balansedagens rente på godt sikrede obligasjonslån med tilnærmet samme løpetid som konsernets forpliktelser. Beregningene er gjort av en kvalifisert aktuar, og er basert på lineær opptjeningsmodell. Når ytelsene i en ordning forbedres, innregnes den andelen av økningen i ytelsene, som ansatte har opparbeidet rettighet til, som kostnad i resultatregnskapet lineært over gjennomsnittlig tidsperiode frem til de ansatte har oppnådd en ubetinget rett til de økte ytelsene. Kostnaden innregnes umiddelbart i resultatregnskapet dersom de ansatte allerede ved tildeling har fått en ubetinget rett til økte ytelser. Alle

aktuarielle gevinster og tap pr. 1. januar 2004 er ført mot egenkapitalen. Aktuarielle gevinster og tap ved beregning av foretakets forpliktelse for en pensjonsordning oppstått etter 1. januar 2004 innregnes i resultatregnskapet og fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsstid i den grad akkumulerte urealiserte aktuarielle gevinster og tap overstiger 10 % av det høyeste av nåverdien av ytelsesbasert pensjonsforpliktelse og virkelig verdi av pensjonsmidlene. I motsatt fall innregnes ikke aktuarielle gevinster og tap. Når beregningene resulterer i en netto eiendel for foretaket, begrenses innregningen av denne eiendelen til nettoen av totale urealiserte aktuarielle tap og kostnad ved tidligere perioders pensjonsopptjening og nåverdien av fremtidige tilbakebetalinger fra ordningen eller reduksjoner i innbetalinger til ordningen.

1.17 Egenkapitalbevis

Ved tilbakekjøp av egne egenkapitalbevis føres kjøpesummen inklusive direkte henførbare kostnader som endring i egenkapitalen. Egne egenkapitalbevis presenteres som en reduksjon i egenkapitalen.

1.18 Periodisering – inntektsføring/kostnadsføring

Renter og provisjoner innregnes i resultatregnskapet etter hvert som disse opptjenes som inntekter eller påløper som kostnader. Rentekostnader knyttet til anskaffelser blir løpende innregnet i resultatregnskapet. Over/underkurs inntekt/kostnadsføres planmessig over lånets løpetid. Etableringsgebyr ved kunders låneopptak amortiseres over lånets løpetid, og innregnes i resultatet basert på effektiv rente-metoden. Utbytteinntekter innregnes i resultatet på det tidspunktet rett til å motta betaling er etablert. For noterte instrumenter er dette den datoen aksjene ble notert eksklusive utbytte. Leieinntekter innregnes i resultatregnskapet lineært over avtalt leieperiode. Driftsinntekter fra salg av varer innregnes i resultatregnskapet når det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap har gått over til kjøper. Driftsinntekter fra utførte tjenester innregnes i resultatregnskapet i forhold til transaksjonens fullføringsgrad på balansedagen. Leiebetalinger under operasjonelle leieavtaler innregnes i resultatregnskapet lineært over leieperioden. Renteelementet i betalinger under finansielle leieavtaler innregnes i resultatet basert på effektiv rente-metoden.

Forskuddsbetalte inntekter og påløpte ikke betalte kostnader periodiseres og føres som gjeld i balansen. Opptjente ikke betalte inntekter inntektsføres og føres som et tilgodehavende i balansen.

1.19 Skatt

Inntektskatt på periodens resultat består av periodeskatt og utsatt skatt. Inntektskatt innregnes i resultatet med unntak av skatt på poster som er innregnet direkte mot egenkapitalen. Skatteeffekten av sistnevnte poster innregnes direkte mot egenkapitalen. Periodeskatt utgjør forventet betalbar skatt på årets skattpliktige resultat til gjeldende skattesatser på balansedagen, og eventuelle korrigeringer av utsatt skatt/skattefordel for tidligere år. Utsatt skatt avsettes basert på balanseorientert gjeldsmetode ved å ta hensyn til midlertidige forskjeller mellom balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser i den finansielle rapporteringen og skattemessige verdier. Det tas ikke hensyn til følgende midlertidige forskjeller: goodwill som ikke er skattemessig fradragsberettiget, opprinnelig innregning av eiendeler eller forpliktelser som ikke påvirker verken regnskapsmessig eller skattemessig resultat, samt forskjeller relatert til investeringer i datter

foretak som ikke antas å reversere i overskuelig fremtid. Avsetningen for utsatt skatt er basert på forventninger om realisasjon av eller oppgjør for balanseførte verdier av eiendeler og forpliktelser, og er beregnet med skattesatser gjeldende på balansedagen. Ved utsatt skatt innregnes eiendeler kun i den grad det er sannsynlig at eiendelen kan utnyttes gjennom fremtidige skattemessige resultater. Ved utsatt skatt reduseres eiendelene i den grad det ikke lenger er sannsynlig at skattefordelen vil bli realisert.

1.20 Segmentrapportering

Et segment utgjør en identifiserbar del som enten leverer produkter eller tjenester (virksomhetssegment), eller leverer produkter eller tjenester innenfor et særskilt økonomisk miljø (geografisk segment), og som har en risiko og avkastning som er forskjellig fra andre segmenter. I tillegg vises de ufordelte postene. Det rapporteres ikke geografisk segment.

1.21 Anvendelse av IFRS-Standarder

Nedenfor følger en oversikt over nye og reviderte standarder som er vedtatt, men som ikke er trådt i kraft pr 31.12.2012. Totens Sparebank har ikke benyttet muligheten for tidlig anvendelse av de nevnte standardene. Det antas at endringene i IAS 19 vil få vesentlig innvirkning på egenkapitalen. Endringene i IAS 19 vil bli anvendt av Totens Sparebank for første gang for regnskapsåret som avsluttes 31.12.2013. Følgende viktige endringer vil få en innvirkning på selskapet:

- Aktuarielle gevinster og tap blir innregnet umiddelbart i andre inntekter og kostnader. Korridormetoden og innregning av aktuarielle gevinster og tap i resultatregnskapet er ikke lenger tillatt.
- Pensjonskostnader/opptjeninger samt gevinster og tap på avkortning / avslutning innregnes i resultatet.
- Forventet avkastning på pensjonsmidlene beregnes med samme rente som brukes til den ytelsesbaserte forpliktelsen.
- Definisjonene av kortsiktige og andre langsiktige ytelser til ansatte har blitt endret og klassifikasjon er avhengig av når foretaket forventer at ytelsene innfris.

Når korridormetoden blir borte vil dette få en negativ effekt på egenkapitalen med 12,9 mill. kroner. Ytterligere endringer vil kun bestå av presentasjonens forskjeller og vil ikke ha en vesentlig innvirkning på foretakets regnskap.

Videre så vil endringen i IAS1 ha betydning for oppstillingsplanen. Elementer som vil kunne reverseres gjennom resultatregnskapet og de som ikke skal reverseres gjennom resultatregnskapet skal presenteres hver for seg med tilhørende skatteeffekter.

Virkningen av endringene for øvrig antas, basert på en foreløpig analyse, ikke å ha vesentlig betydning for årsregnskapet.

Videre så vil endringen i IAS1 ha betydning for oppstillingsplanen. Elementer som vil kunne reverseres gjennom resultatregnskapet og de som ikke skal reverseres gjennom resultatregnskapet skal presenteres hver for seg med tilhørende skatteeffekter.

Virkningen av endringene for øvrig antas, basert på en foreløpig analyse, ikke å ha vesentlig betydning for årsregnskapet.

Oversikt over nye og reviderte standarder som ikke er trådt i kraft

Nye standarder og fortolkninger	Dato for ikrafttredelse	Planlagt implementeringstidspunkt
IFRS 10 Consolidated Financial Statements	1. Januar 2013	Regnskapsåret 2013
IFRS 11 Joint Arrangements	1. Januar 2013	Regnskapsåret 2013
IFRS 12 Disclosure of Interests in Other Entities	1. Januar 2013	Regnskapsåret 2013
IFRS 13 Fair Value Measurement	1. Januar 2013	Regnskapsåret 2013
IFRS 9 Financial Instruments and related amendments to IFRS 7 regarding transition	1. Januar 2015	Regnskapsåret 2015
Reviderte standarder og fortolkninger		
Presentation of Items of Other Comprehensive Income (Amendments to IAS 1)	1. Juli 2012	Regnskapsåret 2013
IAS 19 Employee Benefits (amended 2011)*	1. Januar 2013	Regnskapsåret 2013
IAS 27 Separate Financial Statements (2011)	1. Januar 2013	Regnskapsåret 2013
IAS 28 Investments in Associates and Joint Ventures (2011)	1. Januar 2013	Regnskapsåret 2013
Disclosures—Offsetting Financial Assets and Financial Liabilities (Amendments to IFRS 7)	1. Januar 2013	Regnskapsåret 2013
Offsetting Financial Assets and Financial Liabilities (Amendments to IAS 32)	1. Januar 2014	Regnskapsåret 2014

2 Finansiell risiko

Banken har gruppert risiko knyttet til sine finansielle instrumenter i 3 grupper. Dette er kredittisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko.

2.1 Kredittisiko

Kredittisiko er risiko knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan oppfylle sine kontraktsmessige forpliktelser. For banken er dette i stor grad knyttet til risiko knyttet til tap på utlån. Vurdering av risiko og metoder som benyttes for å måle behov for avsetninger til tap på utlån og garantier er beskrevet nærmere i prinsippnoten. Det vises også til note 17 hvor metode for risikoklassifisering og nedskrivingsbeløp vises. Her vises også utvikling i tap, og hvilke nedskrivninger som er gjennomført.

Banken har ikke endret sin generelle praksis for kredittvurdering og benytter samme modeller/praksis som for tidligere år. Dette gjelder også for avsetninger for tap. Endrede generelle økonomiske utsikter i forhold til forrige år kan allikevel medføre noe endring ved vurderingen nye utlån. En stor andel av bankens utlån er gitt med sikkerhet i boliger i bankens primærrområde. Historisk sett har banken lite tap på disse utlånene, og det er fortsatt bankens vurdering at det er lite sannsynlige med vesentlige tap knyttet til disse utlånene. Det er også bankens vurdering at bankens primærrområde er mindre preget av opp og nedgangstider en generelt i Norge, og kredittisikoen derfor er mer stabil her enn i pressområdene.

Banken har en betydelig obligasjonsportefølje (se note 19). Banken har en policy om å investere i obligasjoner med god kredittverdighet, og i hovedsak i papirer med flytende rente. Banken har også en øvre ramme for hvor mye som av forvaltingskapitalen som kan plasseres i obligasjoner (per 31.12.12 maksimalt 1 600 mill. kroner).

En generell økning i kredittisiko knyttet til obligasjoner, vil påvirke verdilvurderingen av denne porteføljen. Generelt vil en økning i kredittisikoen redusere verdien av obligasjonsporteføljen. I tillegg vil kredittverdigheten til den enkelte obligasjonsutsteder påvirke verdien av obligasjonen. En generell økning i kredittisikopremien på 1,5 % på en portefølje på ca 1 600 millioner med i snitt 3 års løpetid vil ha en negativ effekt på verdien av porteføljen med ca 70 mill. kroner.

2.2 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko knyttet til om banken kan betale sine forpliktelser når de forfaller. Det vises til note 34 som viser en oppstilling for når balansepostene forfaller og omtaler bankens strategi knyttet til likviditetsrisiko. Banken har som strategi på å hente mye av sin funding gjennom langsiktige lån. Banken har også løpende arbeidet for å ha god likviditet, og har en målsetning om å ha likvider for å dekke forfall på innlån 1 år frem i tid.

2.3 Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko knyttet til endringer i markedspriser. For banken gjelder dette i hovedsak endringer i rentenivå, og dels endringer i aksje/obligasjonsverdier. Note 35 viser en oversikt over balansepostene og når en renteendring vil kunne gjennomføres. Banken har som målsetting å være minimalt utsatt for risiko knyttet til endringer i rentenivå. Banken benytter seg derfor av rentebytteavtaler for å sikre seg mot renterisiko knytte til fastrenteavtaler på utlån eller innlån, en oversikt over de samlede rentebytteavtaler og deres verdi vises i note 24.

Når det gjelder bankens obligasjoner er dette for alle vesentlige poster obligasjoner med flytende rente (note 19), som i liten grad er utsatt for markedsrisiko.

Banken har markedsrisiko knyttet til aksjekurser, denne er begrenset gjennom at styret har definert en fastsatt en ramme for investering i aksjer, grunnfond og aksjefond, som er klassifisert som omløpsmidler, til maksimalt 45 mill. kroner. For en oversikt over bankens investeringer i aksjer/fond se note 20, og note 6. I perioder med store svingninger er det større risiko knyttet til investeringer i verdipapirer med variabel avkastning, enn alternative plasseringer. De siste årene har vært preget av store

svingninger, og dette kan fortsette i 2012 slik at markedsrisikoen knyttet til verdipapirer med variabel avkastning er betydelig. Banken har en forholdsvis liten andel av sin kapital investert i omløpsaksjer ved utgangen av 2012 (25,9 mill kroner). Banken har i tillegg ca 150,7 mill kroner plassert i likvide obligasjonsfond som er klassifisert i samme regnskapspost som aksjer.

Note 2 Kritiske estimater og vurderinger.

Tap på utlån, obligasjoner og garantier (note 17)

Banken gjennomgår hele bedriftsmarkedsporteføljen årlig og store og spesielt risikable engasjementer gjennomgås løpende. Lån til privatpersoner gjennomgås når de er misligholdt mer enn 11 dager eller dersom de har en særlig dårlig betalingshistorikk. Bankens systemer for risikoklassifisering er omtalt i note 17. Banken avsetter for spesifiserte tap dersom det foreligger en objektiv informasjon på redusert kredittkvalitet i form av redusert betalingsevne eller sikkerhetsverdi etter at lånet har blitt bevilget. Redusert kredittkvalitet er definert som en nedgradering i risikoklassifiseringssystemet. Slik informasjon kan være betalingshistorikk, og informasjon om debitors betalingsevne. Spesifiserte tap beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av diskontert kontantstrøm basert på effektiv rente på tidspunktet for første gangs beregning av spesifiserte tap. Senere renteendringer hensyntas for låneavtaler med flytende rente.

Uspesifiserte tapsavsetninger beregnes på undergrupper av utlån der det foreligger objektiv informasjon som viser at kredittisikoen har økt etter at kredittene er bevilget, men hvor det ikke er mulig å gjennomgå alle engasjementer på individuell basis eller informasjonen ikke lar seg spesifisere på engasjementsnivå. Slik informasjon kan være negativ utvikling i risikoklassifisering eller informasjon om negativ utvikling i sikkerhetsverdier, lønnsomheten i en bransje, eller grupper av debitors betalingsevne.

Vurdering av tapsavsetninger vil alltid baseres på en betydelig grad av skjønn. Prediksjoner basert på historisk informasjon kan vise seg å bli feil fordi man aldri kan vite med sikkerhet hvilke relevans historiske data har som beslutningsgrunnlag. I mange tilfeller vil sikkerheter måtte realiseres i lite likvide markeder og prisfastsettelsen kan derfor være beheftet med betydelig usikkerhet.

Banken har ikke endret sin generelle praksis for kredittvurdering og benytter samme modeller/praksis som for tidligere år. Dette gjelder også for avsetninger for tap. Det er bankens vurdering at bankens primærrområde er mindre preget av opp og nedgangstider en generelt i Norge, og tapene knyttet til utlån til kunder derfor vil variere mindre enn i pressområdene. Utlån til kunder utgjør en svært vesentlig del av bankens samlede eiendeler og en økning i tap knyttet til denne posten vil derfor ha betydelige effekter på bankens resultater. F. eks vil en økning på årlige tap i % av utlån til kunder til 1 % øke årlige tapskostnader i konsernet fra 2012 sitt nivå på 39 mill til 111 mill. kroner. Bankens estimer viser at de tapsavsetninger som er gjort sannsynligvis vil være dekkende.

1.2 Virkelig verdi egenkapitalinteresser (note 20 og 40)

Eiendeler som vurderes til virkelig verdi over resultatregnskapet vil normalt omsettes i aktive markeder og verdien vil således kunne fastsettes med rimelig grad av sikkerhet. For eiendeler som klassifiseres som tilgjengelig for salg vil ikke dette nødvendigvis være tilfellet. Tilsvarende vil markedsverdier for eiendeler og forpliktelser som regnskapsføres til amortisert kost og som fremkommer i noter, kunne være estimer basert på diskonterte forventede kontantstrømmer, multiplikatoranalyser eller andre beregningsmetoder. Slike vil kunne være beheftet med betydelig usikkerhet. Med unntak for noen få aksjer er det norske aksjemarkedet lite likvid. Aksjekurser vil i de fleste tilfeller være sist omsatte kurs. I noen tilfeller der likviditeten er dårlig og det fremkommer større uforklarte prisbevegelser rundt årsskiftet, vil kursen kunne være fastsatt som volumvektet gjennomsnitt over en tidsperiode, vanligvis desember.

Verdien av bankens verdipapirer med variabel avkastning er vurdert til 322 mill. kroner ved årsskiftet. Herav utgjør aksjer i Terra Gruppen AS 70 mill. kroner, Terra Boligkreditt AS 43 mill. kroner og aksjer i Nets Holding AS 27 mill. kroner. Ved en endring i verdisetningen av disse selskapene vil derfor banken være utsatt for risiko av betydning. En vurdering av verdijustert egenkapital i gruppen er her lagt til grunn for verdisetningen i Terra Gruppen. Ved verdisetningen av Nets Holding AS er verddivurderingen som er gjort i forbindelse med fusjonen mellom Nordito AS og PBS AS langt til grunn. Aksjene i Terra Boligkreditt AS er vurdert etter siste emisjonskurs. Banken anser det ikke som sannsynlig at verdien av aksjene i Terra Gruppen AS, Terra Boligkreditt AS eller Nets Holding AS vil endre seg vesentlig i det kommende regnskapsår. Når det gjelder bankens omløps-aksjer anses det som sannsynlig at disse vil følge den generelle børsutviklingen.

1.3 Virkelig verdi av derivater (note 24)

Virkelig verdi av derivater fremkommer vanligvis ved bruk av verddivurderingsmodeller der prisen på underliggende, eksempelvis renter og valuta innhentes i markedet. For opsjoner vil volatiliteter være observerte implisitte volatiliteter eller beregnede volatiliteter basert på historiske kursbevegelser for underliggende. I de tilfeller bankens risikoposisjon er tilnærmet nøytral, vil midtkurser bli anvendt. Med nøytral risikoposisjon menes eksempelvis at renterisiko innenfor et løpetidsbånd er tilnærmet null. I motsatt fall brukes den relevante kjøps eller salgskurs for å vurdere nettoposisjonen.

Bankens derivater er sikringsinstrumenter og en endring i verdien på disse vil derfor i stor grad samsvare med verdiendringer på sikringsobjektet og ha begrenset effekt på bankens finansielle stilling.

1.4 Immaterielle eiendeler (note 22)

Nedskrivningstester av immaterielle eiendeler er i hovedsak basert på nediskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer. Det vil alltid være betydelig usikkerhet knyttet til kontantstrømestimer, og i noen tilfeller vil også metodene for tilordning av kontantstrømmer til ulike eiendeler være beheftet med usikkerhet.

Konsernets immaterielle eiendeler på 4,5 mill. kroner er ikke en vesentlig post av konsernets eiendeler. Banken er derfor lite utsatt for risiko knyttet til vurderingen av disse.

1.5 Pensjoner (note 10)

Netto pensjonsforpliktelser og årets pensjonskostnad er basert på en rekke estimer herunder; avkastning på pensjonsmidlene, fremtidig rente og inflasjonsnivå, lønnsutvikling, turnover, utvikling i grunnbeløpet og den generelle utviklingen i antall uføretrygdde og levealder er av stor betydning. Usikkerheten er i stor grad knyttet til bruttoforpliktelsen og ikke til den nettoforpliktelsen som fremkommer i balansen. Estimatendringer som følge av endringer i nevnte parametere vil i stor utstrekning periodiseres over gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsstid og ikke belaste resultatregnskapet umiddelbart slik som andre estimatendringer.

Tidligere avsetninger for fremtidige forpliktelser knyttet til AFP ble tilbakeført i løpet av 2010. Dette gjelder ikke for avsetninger som dekker de som har begynt å ta ut AFP ved inngangen av 2010. Per 31.12.2012 er det derfor kun regnskapsmessig avsatt for å dekke bedriftens fremtidig AFP-forpliktelser for aktive AFP pensjonister.

Note 3 Endringer i konsernstruktur

Det har ikke vært noen endringer i konsernstrukturen i 2012.

Totens Sparebank sine datterselskaper er nærmere beskrevet i note 21.

Note 4 Segmentinformasjon

Banken har to strategiske forretningsområder som rapporteres til ledelsen. Dette er privatmarkedet og bedriftsmarkedet.

I noten nedenfor vises tilsvarende segmentinformasjon som rapporteres til ledelsen i banken.

Personkunder som følges opp via næringsavdelingen inngår i bedriftsmarkedet. Det er vår vurdering at det ikke foreligger vesentlig forskjeller i risiko og avkastning på produkter og tjenester som inngår i bankens hovedmarkeder.

2012				
	Privat- marked	Bedrifts- marked	Ufordelt	Sum
Resultatregnskap				
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	111 486	92 481	6 966	210 932
Netto andre driftsinntekter	34 732	9 950	99 200	143 882
Driftskostnader	44 703	8 582	102 051	155 336
Driftsresultat før tap	101 515	93 849	4 115	199 478
Tap på utlån	22 180	19 750	-3 000	38 930
Nedskrivninger	0	0	35 168	35 168
Driftsresultat før skatt	79 335	74 099	-28 053	125 379
Skatt	22 214	20 748	-13 238	29 724
Resultat etter skatt	57 121	53 351	-14 815	95 655
Balanse				
Netto utlån til kunder	5 734 349	3 601 848	190 872	9 527 069
Andre eiendeler	0	0	2 333 476	2 333 476
Sum eiendeler per segment	5 734 349	3 601 848	2 524 348	11 860 545
Innskudd fra og gjeld til kunder	4 076 024	1 896 589	464 313	6 436 926
Annen gjeld	0	0	4 533 324	4 533 324
Sum gjeld	4 076 024	1 896 589	4 997 637	10 970 250
Egenkapital	0	0	890 295	890 295
Sum gjeld og egenkapital per segment	4 076 024	1 896 589	5 887 932	11 860 544

2011				
	Privat- marked	Bedrifts- marked	Ufordelt	Sum
Resultatregnskap				
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	95 986	89 405	26 112	211 503
Netto andre driftsinntekter	21 681	8 829	8 657	39 167
Driftskostnader	43 039	10 249	101 186	154 474
Driftsresultat før tap	74 628	87 985	-66 416	96 197
Tap på utlån	16 655	15 152	-1 000	30 807
Nedskrivninger	0	0	5 232	5 232
Driftsresultat før skatt	57 973	72 833	-70 648	60 157
Skatt	16 232	20 393	-17 417	19 209
Resultat etter skatt	41 741	52 440	-53 232	40 948
Balanse				
Netto utlån til kunder	5 701 568	3 653 542	258 507	9 613 617
Andre eiendeler	0	0	2 828 035	2 828 035
Sum eiendeler per segment	5 701 568	3 653 542	3 086 542	12 441 652
Innskudd fra og gjeld til kunder	3 839 465	1 658 554	300 321	5 798 340
Annen gjeld	0	0	5 817 802	5 817 802
Sum gjeld	3 839 465	1 658 554	6 118 123	11 616 142
Egenkapital	0	0	825 510	825 510
Sum gjeld og egenkapital per segment	3 839 465	1 658 554	6 943 633	12 441 651

Note 5 Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter

	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	14 168	20 178	6 973	11 652
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	469 330	484 332	533 675	518 168
Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	46 867	47 782	47 149	47 963
Andre renteinntekter og lignende inntekter	1	0	1	0
Sum renteinntekter	530 366	552 292	587 798	577 783
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	5 102	22 619	5 102	22 619
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	144 115	127 637	143 986	126 083
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	147 275	170 323	189 471	193 395
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	22 942	20 188	22 941	20 188
Andre rentekostnader og lignende kostnader	0	22	0	22
Sum rentekostnader	319 434	340 789	361 500	362 307
Netto rente- og kredittprovisjoner	210 932	211 503	226 298	215 476
Herav inntektsførte renter og provisjoner på engasjement hvor det er foretatt nedskrivninger	3 684	3 277	3 684	3 277

Note 6 Netto verdiendringer og gevinst/tap på valuta og verdipapirer til virkelig verdi over resultatet og driftsresultat fra ordinær drift

	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	15 711	-9 382	15 879	-9 498
Aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning	2 973	-7 954	2 973	-7 954
Valuta og finansielle derivater	5 932	-1 874	5 932	-1 874
Sum	24 616	-19 210	24 784	-19 326

Banken har ingen tradingportefølje, og alle verdiendringer knytter seg til verdipapirer som ble øremerket til kategorien virkelig verdi over resultatet ved første gangs registrering.

Finansielle verdipapirer som måles til virkelig verdi over resultatet har en vesentlig betydning for Totens Sparebank sitt resultat og stilling. Bankens resultater påvirkes i stor grad av svingninger i verdiene på aksje- og obligasjonsporteføljen.

	Morbank	
	2012	2011
Driftsresultat	125 381	60 159
Netto verdiendringer og gevinst/tap på verdipapirer til virkelig verdi over resultatet.	24 616	-19 210
Netto tap/gevinst på langsiktige investeringer i verdipapirer	-35 168	-5 232
Utbytte	61 339	9 784
Driftsresultat fra ordinær bankdrift	74 594	74 816

Note 7 Andre driftsinntekter

	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Andre inntekter	1 337	983	1 133	652
Meglerprovisjon	0	0	37 497	29 632
Gevinst ved salg av eiendom	0	0	0	2 465
Driftsinntekter faste eiendommer	59	71	308	2 077
Sum andre driftsinntekter	1 396	1 054	38 938	34 826

Note 8 Spesifikasjon av provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester

	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Betalingsformidling	27 158	25 494	27 158	28 047
Provisjoner spare- og plasseringsprodukter	5 308	5 628	5 308	5 628
Provisjon fra BoligKreditt	13 730	6 759	5 872	3 291
Forsikringstjenester	14 485	14 361	14 485	14 361
Annen virksomhet	2 933	3 192	2 933	640
Garantiprovisjon	3 092	4 178	3 092	4 178
Sum inntekter	66 707	59 614	58 849	56 146

Note 9 Lønn og personalkostnader

	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Lønn	63 903	60 599	78 692	71 574
Pensjoner (note 7)	12 635	12 229	11 467	13 025
Sosiale kostnader	11 167	11 049	13 535	12 722
Sum	87 705	83 877	103 694	97 321

	2012	2011	2012	2011
Antall ansatte pr 31.12	127	129	148	146
Gjennomsnittlig årsverk	119	120	139	137

Oversikt over lån, lønn og andre godtgjørelser til bankens ledelse og styret 2012

	Morbank				Konsern			
	Lønn	Annen godtgjørelse	Årlig premie i opptjente pensjonsrettigheter	Lån og sikkerhetsstillelser	Lønn	Annen godtgjørelse	Årlig premie i opptjente pensjonsrettigheter	Lån og sikkerhetsstillelser
Ledende ansatte:	6 653	337	1 052	15 988	6 653	337	1 052	15 988
Adm. banksjef, Rolf Endre Delingsrud	1 466	185	238	0	1 466	185	238	0
Viseadministrerende banksjef, Torleif Lilløy	1 178	31	186	3 537	1 178	31	186	3 537
Banksjef stab, Stig Håvard Blikseth	1 030	28	138	2 250	1 030	28	138	2 250
Banksjef marked, Odd Fjellby	1 057	31	108	3 427	1 057	31	108	3 427
Banksjef finans, Paul Tormod Stenberg	1 005	31	266	4 225	1 005	31	266	4 225
Banksjef risk management, Håkon Kvam	916	32	116	2 550	916	32	116	2 550
Styret (inkl. varamedlemer):		744		4 605		744		4 605
Leder Ole Festad Lund		173		2 035		173		2 035
Nestleder Steinar Nordengen		105				105		
Styremedlem Geir Ståle Nilsen		78				78		
Styremedlem Jørn Wroldsen		78				78		
Styremedlem Anne C. Syljuåsen		53				78		
Styremedlem Marianne Olsson		78				78		
Styremedlem Jan Sverre Seierstad (ansattes representant)		78		689		78		689
Styremedlem Ann Kristin Haugen (varamedlem ansatte)		34		1 496		34		1 496
Varamedlemmer/tidligere medlemmer		65		385		65		385
Revisjonsutvalg:		120				120		
Leder av revisjonsutvalget Steinar Nordengen		50				50		
Medlem Anne C. Syljuåsen		18				18		
Medlem Geir Ståle Nilsen		35				35		
Tidligere medlemmer		17				17		
Godtgjøringsutvalg:		26				26		
Leder av godtgjøringsutvalget Ole Festad Lund		10				10		
Medlem Jørn Wroldsen		8				8		
Medlem Marianne Olsson		8				8		
Tidligere medlemmer								
Kontrollkomité		243		1 766		243		1 766
Leder av kontrollkomite Ketil Randen Sveen		90				90		
Nestleder Åse Sandberg Hovden		55		1 677		55		1 677
Medlem Ola Andersson		53				53		
Varamedlem/tidligere medlem		45		89		45		89
Forstanderskapet		308		36 522		314		36 522
Forstanderskapets leder; Roar Løken Lunder		48		130		48		130
Lån til andre ansatte				152 409				152 409
Samlet innberettet rentefordel for ansatte				526				526

Oversikt over lån, lønn og andre godtgjørelser til bankens ledelse og styret 2011

	Morbank				Konsern			
	Lønn	Annen godtgjørelse	Årlig premie i opptjente pensjonsrettigheter	Lån og sikkerhetsstillelser	Lønn	Annen godtgjørelse	Årlig premie i opptjente pensjonsrettigheter	Lån og sikkerhetsstillelser
Ledende ansatte:	6 035	509	1 241	13 988	6 035	584	1 241	13 988
Adm. banksjef, Rolf Endre Delingsrud	1 250	194	278	0	1 250	194	278	0
Viseadministrerende banksjef, Torleif Lilløy	1 025	72	211	2 150	1 025	117	211	2 150
Banksjef stab, Stig Håvard Blikseth	895	59	211	2 250	895	59	211	2 250
Banksjef marked, Odd Fjellby	1 075	63	128	3 554	1 075	93	128	3 554
Banksjef finans, Paul Tormod Stenberg	895	60	293	3 384	895	60	293	3 384
Banksjef risk management, Håkon Kvam	895	60	120	2 650	895	60	120	2 650

Oversikt over lån, lønn og andre godtgjørelser til bankens ledelse og styret 2011

	Morbank				Konsern			
	Lønn	Annen godtgjørelse	Årlig premie i opptjente pensjonsrettigheter	Lån og sikkerhetsstillelser	Lønn	Annen godtgjørelse	Årlig premie i opptjente pensjonsrettigheter	Lån og sikkerhetsstillelser
Styret (inkl. varamedlemer):		692		6 097		692		6 097
Leder Ole Festad Lund		160		2 110		160		2 110
Nestleder Geir Stenseth		98		1 255		98		1 255
Styremedlem Geir Ståle Nilsen		50				50		
Styremedlem Jørn Wroldsén		51				51		
Styremedlem Steinar Nordengen		73				73		
Styremedlem Marianne Olsson		50				50		
Styremedlem Jan Sverre Seierstad (ansattes representant)		73		802		73		802
Styremedlem Ann Kristin Haugen (varamedlem ansatte)		46		1 517		46		1 517
Varamedlemmer/tidligere medlemmer		92		413		92		413
Revisjonsutvalg:		180				180		
Leder av revisjonsutvalget Steinar Nordengen		75				75		
Medlem Geir Stenseth		53				53		
Medlem Geir Ståle Nilsen		18				18		
Tidligere medlemmer		35				35		
Godtgjøringsutvalg:		39				39		
Leder av godtgjøringsutvalget Ole Festad Lund		15				15		
Medlem Jørn Wroldsén		4				4		
Medlem Marianne Olsson		8				8		
Tidligere medlemmer		12				12		
Kontrollkomité		235		1 704		235		1 704
Leder av kontrollkomite Ketil Randen Sveen		87				87		
Nestleder Åse Sandberg Hovden		55		1 700		55		1 700
Medlem Ola Andersson		33				33		
Varamedlem/tidligere medlem		60		4		60		4
Forstanderskapet		313		31 659		313		31 659
Forstanderskapets leder; Roar Løken Lunder		44		130		44		130
Lån til andre ansatte				143 034				143 034

Adm. banksjef har ikke lån eller kreditt i Totens Sparebank.

Styreleder har en driftskreditt med en rentesats på 6,85 % for 2012. Kreditten skal revurderes 07.11.2013. Styreleder har et lån med en effektiv rente på 5,55% i 2012, som skal nedbetales innen 30.06.2013. I tillegg har styrelederen et lån som har en effektiv rente i 2012 på 4,80%, som skal nedbetales innen 01.12.2029. Ledergruppen inkludert adm. banksjef, har samme pensjonsordning som gjelder generelt i foretaket. Tillitsvalgte har ikke pensjonsordning. Adm. banksjef har ved oppsigelse fra selskapets side rett til etterlønn i 12 mnd utover oppsigelsestiden på 6 mnd. Inntekt fra lønnet arbeid i etterlønnperioden skal komme til fradrag i etterlønnen. Ingen øvrige ansatte eller tillitsvalgte har avtale om etterlønn ved fratrøddelse eller egen særskilt avtale om vilkår for oppsigelse. Ledende ansatte er ikke gitt avtaler av banken som gir de rett til å kjøpe egenkapitalbevis til annet enn markedsverdi. Rentesubsidiering av lån til ansatte er beregnet til kr 525.915,-. Ved beregningen av rentesubsidier på lån til ansatte er det tatt utgangspunkt i differansen mellom lånerente og den rentesats som gir grunnlag for fordelsbeskatning. Ordningen er felles for alle ansatte. Under gitte betingelser er det en generell bonusordning i banken hvor de ansatte får utbetale en bonus gitt som egenkapitalbevis i banken. I 2012 utgjør dette kr 30.000,- per ansatt, og for 2011 ingen utbetaling. Beløpet er forholdsmessig redusert for de som har en lavere stillingsandel, eller har vært ansatt deler av året.

	Morbank		Konsern	
Godtgjørelse til valgt revisor	2012	2011	2012	2011
Lovpålagt revisjon	531,3	515,2	748,3	740,6
Annen bistand	354,6	129,5	717,6	345,2
Sum godtgjørelse til revisor	885,9	644,7	1 466,0	1 085,8
Godtgjørelse til revisor inkluderer merverdiavgift.				

Note 10 Pensjonsforpliktelser overfor ansatte og tillitsvalgte

Banken har en kollektiv ytelsesbasert pensjonsordning som gir de ansatte rett til 70 % av sluttlønn når de ansatte pensjoneres (67 år). I tillegg har de ansatte mulighet til å benytte avtalefestet pensjon og gå ut i pensjon fra 62 år. Banken benytter DNB Livsforsikring ASA til å administrere og drifte bankens pensjonsordning, unntatt for avtalefestet pensjon hvor banken selv løpende finansierer ordningen. Pensjonsmidlene i ordningen er forvaltet av DNB Livsforsikring ASA i henhold til de gjeldende regler for forvaltning av pensjonsmidler. Banken har ingen direkte innvirkning på forvaltningen av midlene.

Totens Sparebank er pliktig til å ha obligatorisk tjenstepensjon etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Den ovenfor beskrevne ordning tilfredsstiller de krav som stilles i lov om obligatorisk tjenstepensjon.

Netto pensjonsmidler

Konsernet har en kollektiv pensjonsordning overfor 153 ansatte (inkl. pensjonister). De ansatte har rett til bestemte fremtidige pensjonsytelser (ytelsesplaner). Ordningen administreres via en kollektiv pensjonsforsikring. De ansatte i Terra Eiendomsmegling innlandet AS har en innskuddsbasert pensjonsordning.

Pensjonsforpliktelser

Konsernet har en generell avtale om førtidspensjonering gjennom AFP-ordningen. Staten dekker en andel av pensjonen.

Bankens andel av avtalen finansieres direkte over drift. Banken har pr. 31.12.2012 tre førtidspensjonerte på AFP.

	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Periodens pensjonskostnad				
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	7 664	7 603	7 981	8 173
Rentekostnad av påløpne pensjonsforpliktelser	3 017	3 571	3 017	3 638
Forventet avkastning på pensjonsmidler	3 151	-3 348	-3 151	-3 368
Avsluttet ytelsesbasert pensjonsordning	0	0	-1 587	0
Amortisering av estimeringsgap	3 215	2 623	3 215	2 671
Administrasjonskostnader	623	540	623	591
Periodisert arbeidsgiveravgift	1 268	1 239	1 268	1 320
Netto pensjonskostnad	12 635	12 228	11 365	13 025
Balanse pr.	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Estimert pensjonsforpliktelse inkl. forventet lønnsøkning	-102 095	-125 909	-102 129	-126 981
Utbetalt over drift	0	7 997	0	7 997
Estimert verdi av pensjonsmidler	82 538	73 990	82 538	74 581
Utsatt forpliktelse ved planendring	0	0	0	-1 080
Ikke resultatført virkning av forskjell mellom estimert og faktisk	12 974	39 592	12 971	39 592
Forsikringsbetalt arbeidsgiveravgift ved netto pensjonsmidler	-52	-597	-52	-660
Balanseført netto pensjonsmidler inkl. arbeidsgiveravgift	0	0	0	0
Balanseført pensjonsforpliktelse	-6 635	-4 927	-6 672	-6 551
Av balanseført pensjonsforpliktelse er følgende knyttet til usikrede ordninger:	-510	-1 177	-510	-1 177
Av estimert total pensjonsforpliktelse er følgende fondert:	-101 590	-116 921	-101 590	-118 508
Av estimert total pensjonsforpliktelse er følgende ufondert:	-516	-991	-553	-1 028
Endring i innregnet netto pensjonsforpliktelse i balansen	2012	2011	2012	2011
Balanseført forpliktelse 01.01	-4 927	-11 838	-6 551	-12 754
Pensjonskostnad	-12 635	-12 228	-11 365	-13 025
Innbetalt	9 577	10 367	9 894	10 455
Utbetalt over drift	1 350	8 772	1 350	8 772
Balanseført forpliktelse 31.12	-6 635	-4 927	-6 672	-6 551
Økonomiske forutsetninger	2012	2012	2011	2011
Ved beregning er følgende forutsetninger lagt til grunn:	Forpliktelser	Kostnader	Forpliktelser	Kostnader
Frivillig avgang	fra 8 - 0 %	fra 8 - 0 %	fra 8 - 0 %	fra 8 - 0 %
Uttaksprosent AFP	Faktisk	Faktisk	Faktisk	Faktisk
Diskonteringsrente	3,9 %	2,6 %	2,6 %	3,2 %
Forventet avkastning av pensjonsmidler	4,5 %	4,1 %	4,1 %	4,6 %
Årlig forventet lønnsvekst	3,5 %	3,5 %	3,5 %	4,0 %
Årlig forventet G-regulering	3,5 %	3,3 %	3,3 %	3,8 %
Årlig forventet regulering av pensjoner under utbetaling	2,0 %	1,5 %	1,5 %	2,0 %

Den forventede avkastning er vurdert til ca 4,5 % ut fra en antagelse om avkastningen på pensjonsmidlene over tid vil være noe høyere enn diskonteringsrenten. Historisk sett gir plasseringer i aksjer og obligasjoner en høyere avkastning enn diskonteringsrenten, og vi har vurdert denne meravkastningen til ca 1-2 % på lang sikt. Reel avkastning for 2012 ble 5,1 %, noe høyere enn den forventede langsiktige avkastningen lagt til grunn i beregningene. Premieinnbetalingen for 2013 er antatt å bli ca. kr 8.000.000,-.

Utvikling i pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser	2012	2011	2010	2009	2008
Estimert pensjonsforpliktelse inkl. forventet lønnsøkning	102 095	117 912	120 895	94 308	96 713
Endring i %	-13,4%	4,1%	28,2%	-2,5%	18,1%
Estimert verdi av pensjonsmidler	82 538	73 990	69 600	62 001	56 051
Endring i %	11,6%	6,3%	12,3%	10,6%	12,0%

		Morbank		Konsern	
Bevegelser i pensjonsforpliktelser		2012	2011	2012	2011
<i>Pensjonsforpliktelsen per 01.01</i>	<i>117 911,685</i>	<i>117 911</i>	<i>120 895</i>	<i>118 984</i>	<i>123 034</i>
Årets pensjonsopptjening		8 786	7 603	9 103	8 083
Pensjonsutbetaling		-3 512	-10 829	-3 829	-10 829
Rentekostnader aktive		3 033	3 571	3 033	3 638
Avsluttet ytelsesbasert pensjonsordning		0	0	-1 587	0
Ikke resultatførte estimatavvik		-24 122	-3 329	-23 574	-4 943
<i>Pensjonsforpliktelsen per 31.12</i>		<i>102 095</i>	<i>117 912</i>	<i>102 129</i>	<i>118 984</i>

Bevegelser i pensjonsmidler	2012	2011	2012	2011
Pensjonsmidler per 01.01.	73 990	69 600	74 581	70 067
Totalt innbetalt	9 282	8 458	9 282	8 458
utbetalte pensjoner	-2 911	-1 574	-2 911	-1 574
forventet avkastning	3 151	3 348	3 151	3 368
forventet avkastning innbetalinger	0	-5 303	0	-5 146
Avsluttet ytelsesbasert pensjonsordning	0	0	-591	0
Administrasjonskostnader	-623	-540	-623	-592
Ikke resultatførte estimatavvik	-351	0	-351	0
<i>Pensjonsmidler per 31.12.</i>	<i>82 538</i>	<i>73 990</i>	<i>82 538</i>	<i>74 581</i>

Sensitivitetanalyse pensjonsberegning

Følgende estimater er basert på fakta og omstendigheter pr. 31. desember 2012, forutsatt at alle andre parametre er konstante. Faktiske resultater kan i vesentlig grad avvike fra disse estimatene.

	Morbank				Konsern			
	Diskonteringsrente		Årlig lønnsvekst		Diskonteringsrente		Årlig lønnsvekst	
	+1%	-1%	+1%	-1%	+1%	-1%	+1%	-1%
Prosentvis endring i pensjon								
Pensjonsforpliktelse (PBO)	-17,8%	23,8%	13,7%	-11,0%	-17,8%	23,8%	13,7%	-11,0%
Periodens netto pensjonskostnader	22,2%	31,3%	24,9%	-18,3%	-22,2%	31,3%	24,9%	-18,3%

Endringer i ISA 19 medfører at korridormetoden ikke lenger kan benyttes når revidert utgave innføres 01.01.2013. Dette vil medføre at ikke resultatførte estimatavvik vil føres direkte mot egenkapitalen fra 01.01.2013. Per 31.12. 2012 utgjør ikke resultatførte estimatavvik inklusive arbeidsgiveravgift kr 12.926.818,-.

Note 11 Andre driftskostnader

	2012	2011	2012	2011
Fremmede personytelser	2 892	4 404	2 892	4 404
Husleie og kostnader leide lokaler	15 488	15 747	9 515	9 559
Avgift sentrale organisasjoner	3 207	3 000	3 207	3 000
Driftskostnader faste eiendommer	38	174	901	1 707
Andre kostnader	8 275	11 138	18 021	19 538
<i>Sum andre driftskostnader</i>	<i>29 901</i>	<i>34 464</i>	<i>34 537</i>	<i>38 209</i>

Note 12 Netto tap på utlån og garantier

	Utlån		Garantier	
	2012	2011	2012	2011
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	2 318	-1 338	0	-500
+Periodens endring i gruppenedskrivninger	-5 957	3 287	0	0
+Konstaterte tap hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger	18 168	20 909	0	0
+Konstaterte tap hvor det tidligere ikke er gjort individuelle nedskrivninger	25 161	8 215	0	0
- inngang på tidligere konstaterte tap	-760	-266	0	0
<i>Periodens tapskostnader</i>	<i>38 930</i>	<i>30 807</i>	<i>0</i>	<i>-500</i>

Tap anses som konstatert ved stadfestet akkord eller konkurs, ved at utleggsforretninger ikke har ført fram, ved rettskraftig dom, eller forøvrig ved at banken har gitt avkall på hele eller deler av engasjementet, eller at engasjementet vurderes som endelig tapt av banken.

	2012	2011
Konstaterte tap utlån	43 328	29 124
Konstaterte tap garantier	0	0
<i>Sum</i>	<i>43 328</i>	<i>29 124</i>

Individuelle nedskrivninger på utlån

Individuelle nedskrivninger på utlån er avsetning til dekning av inntrådte tap på engasjement som er identifisert som tapsutsatte på balansedagen.

	Utlån		Garantier	
	2012	2011	2012	2011
Individuelle nedskrivninger 01.01	30 496	31 334	0	500
- Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt nedskrivninger	18 168	20 909	0	0
+Økte nedskrivninger i perioden	5 698	5 938	0	0
+Nye nedskrivninger i perioden	20 380	20 134	0	0
- Tilbakeføring av nedskrivninger i perioden	5 592	6 000	0	500
Individuelle nedskrivninger 31.12	32 814	30 496	0	0

Nedskrivninger på grupper av utlån

Nedskrivninger på grupper av utlån er avsetning til dekning av tap som er inntruffet på engasjementer som ikke er identifisert og vurdert etter reglene om individuelle nedskrivninger.

	Utlån		Garantier	
	2012	2011	2012	2011
Nedskrivning på grupper av utlån 01.01	43 670	40 383	0	0
+/- Periodens gruppe nedskrivning	-5 957	3 287	0	0
Nedskrivning på grupper av utlån 31.12	37 713	43 670	0	0

Note 13 Netto tap/gevinst på langsiktige investeringer i verdipapirer

	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Nedskrivning av aksjer i Warren AS	38	6 817	38	6 817
Nedskrivning av aksjer i Terra Gruppen AS	35 734	0	35 734	0
Gevinst ved salg av aksjer i Terra Boligkreditt AS	-678	0	-678	0
Gevinst ved salg av aksjer i Audheimgården AS	0	-2 251	0	0
Diverse aksjer	73	666	73	666
Sum verdifall innregnet i resultatet	35 168	5 232	35 168	7 483

Regnskapsmessig gevinst vises med negativt tall, og regnskapsmessig tap med positive tall.

Note 14 Skattekostnad

	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Årets betalbare skatt	26 510	19 980	29 182	20 911
Justering for tidligere år	-150	63	-150	63
Endring midlertidige forskjeller	3 364	-834	3 915	-1 055
Sum skattekostnad i resultatregnskapet	29 724	19 209	32 947	19 919

	Morbank		Konsern	
	2012	2011	2012	2011
Avstemming av skattekostnad mot resultat før skatt				
Resultat før skattekostnad	125 381	60 157	137 108	62 485
Skatt basert på gjeldende skattesats (28%)	35 107	16 844	38 390	17 496
Formuesskatt	1 600	1 400	1 600	1 400
Ikke fradragsberettigede kostnader	10 159	4 121	10 162	4 178
Skattefrie inntekter	-17 039	-3 271	-17 104	-3 271
For mye(-)/lite avsatt tidligere år	-150	63	-150	63
Effekt avrundning og eliminerings	48	52	50	53
Skattekostnad	29 724	19 209	32 947	19 919
Effektiv skattesats	24%	32%	24%	32%

Bankens effektive skattesats er redusert i 2012 i forhold til i 2011. Dette skyldes i hovedsak at utbytte og kursgevinst/-tap knyttet til investeringer i aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning i hovedsak er unntatt skatteplikt. På disse postene var det i 2012 en positiv resultateffekt, mot en negativ effekt i 2011.

Utsatt skatt og skattefordel

Netto utsatt skatt eller skattefordel beregnes på grunnlag av de forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier som eksisterer ved utgangen av regnskapsåret. Det er beregnet utsatt skatt vedrørende forskjeller knyttet til:

	Morbank		Konsern	
	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Positive forskjeller:				
Obligasjoner og finansielle instrumenter	1 666	731	1 666	731
Gevinst- og tapskonto	3 432	4 291	3 432	4 291
Sum	5 098	5 021	5 098	5 021
Negative forskjeller:				
Obligasjoner og finansielle instrumenter	1 956	15 510	1 956	15 510
Varige driftsmidler	2 183	2 276	2 538	1 739
Pensjonsforpliktelser	6 635	4 927	6 672	6 551
Fremførbart underskudd	0	0	1 596	2 743
Sum negative forskjeller	10 775	22 714	12 763	26 544
Netto forskjeller etter utligning	-5 677	-17 693	-7 664	-21 523
Endring midlertidige forskjeller	12 016	-2 980	13 858	-5 898
Balanseført utsatt skatt	0	0	15	219
Balanseført utsatt skattefordel	1 589	4 954	2 161	6 245

Note 15 Resultat per egenkapitalbevis

Overskudd fordeles mellom egenkapitalbeviserne og grunnfondet i forhold til deres andel av bankens egenkapital korrigert for fond for urealiserte gevinster. Egenkapitalbevisernes andel av egenkapitalen utgjøres av summen av eierandelskapital, overkursfond og utjevningsfond i prosent av total egenkapital fratrukket fond for urealiserte gevinster. For 2011 var eierkapitalbeviserernes andel 60,14%, for 2012 var tilsvarende andel 60,21%.

Egenkapitalbevisernes andel av årsresultatet i 2012, korrigert for avsetning til fond for urealiserte gevinster, utgjør totalt 57,4 mill. kroner. Dette tilsvarer i 2012 kr 9,38 per egenkapitalbevis.

Det er i morbanken foreslått at det overføres 45,2 mill. kroner til utjevningsfond, og at det utbetales 12,2 mill. kroner i utbytte for 2012.

	2012	2011
Årets resultat	95 657 019	40 949 706
Egenkapitalbeviserernes andel i %	60,21%	60,14%
Egenkapitalbeviserernes andel av resultatet korrigert for avsetning til fond for urealiserte gevinster	95 372 760	25 465 286
Antall egenkapitalbevis (veid snitt)	6 124 534	6 124 534
Resultat per egenkapitalbevis inkl. overføring til urealiserte gevinster	9,40	4,02
Antall egenkapitalbevis inkludert tegningsretter (veid snitt)	6 124 534	6 124 534
Utvannet resultat per egenkapitalbevis inkl. overføring fra urealiserte gevinster	9,40	4,02

Note 16 Kredittinstitusjoner – fordring og gjeld

	Morbank		Konsern	
	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid/opsigelsesfrist	247 241	369 568	247 381	369 708
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid/opsigelsesfrist	193 342	365 546	1 985	13 553
Individuelle nedskrivninger 31.12	0	-3 000	0	-3 000
Sum	440 583	732 114	249 366	380 261
Gjennomsnittrente kredittinstitusjoner (%)	2,37	2,60	2,37	2,60
Misligholdte engasjementer	0	7 754	0	7 754
Gjeld til kredittinstitusjoner	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Lån/innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid/opsigelsestid	1 427	57 542	1 317	42 292
Lån/innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid/opsigelsestid	100 000	500 000	100 000	500 000
Sum	101 427	557 542	101 317	542 292
Gjennomsnittrente kredittinstitusjoner (%)	2,93	3,15	2,93	3,15

Note 17 Utlån og garantier, tap, mislighold og nedskrivninger

	Morbank		Konsern	
Utlån fordelt på fordringstype	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Kasse/drifts- og brukskreditter	940 726	862 449	936 438	857 765
Byggelån	212 457	334 472	212 457	334 472
Nedbetalingslån	8 444 414	8 500 921	10 041 996	10 080 978
Sum lån før nedskrivninger	9 597 597	9 697 842	11 190 891	11 273 215

Bankens maksimale eksponering for kredittrisiko på utlån til kunder

Det beløp som best representerer bankens maksimale eksponering for kredittrisiko på utlån pr 31.12.2012 uten å ta hensyn til sikkerhetsstillelser eller andre kredittforbedringer er bokført verdi av utlån hensyntatt tapsavsetninger, garantier og ikke optrukne kredittrammer.

	31.12.12	31.12.11
Bokført verdi utlån (netto etter tapsavsetninger)	9 527 070	9 626 676
Garantier	390 265	479 923
Ikke optrukne kredittrammer	639 352	607 939
Maksimal eksponering for kredittrisiko	10 556 687	10 714 538

Sikkerheter

Banken benytter sikkerheter for å redusere risiko avhengig av marked og type transaksjon. Sikkerheter kan for eksempel være i form av fysisk sikkerhet, garantier, kontantdepot eller avtale om motregning. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret og kan for eksempel være bygninger, boliger eller varelager. Ved vurdering av sikkerhetens verdi legges til grunn en forutsetning om fortsatt drift. Unntak fra dette gjelder i situasjoner hvor det er foretatt nedskrivning. Det tas videre hensyn til forhold som kan påvirke sikkerhetens verdi, for eksempel konsesjonsbetingelser eller servitutter. Ved vurdering av sikkerheter i form av verdipapirer og ved vurdering av motpartsrisiko tas det hensyn til estimert effekt av tvangssalg og salgskostnader.

	31.12.12	31.12.11
Beregnet virkelig verdi av sikkerhetene for utlån	11 979 486	11 823 352

I all hovedsak er banken sine lån sikket med pant i eiendom, hvorav boligeiendom utgjør hoveddelen.

Det gjøres en rullerende verddivurdering av sikkerhetene for utlån, og verdien av sikkerheter skal som et minimum vurderes hvert 3. år.

Utlån og garantier, tap, mislighold og nedskrivninger fordelt på næring

	Utlån		Garantier		Potensiell eksponering ved f.eks trekkfasiliteter		Misligholdte engasjementer		Øvrige tapsutsatte engasjementer	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Personmarked	6 510 071	6 568 372	64 002	130 695	286 782	254 383	64 248	77 028	16 375	1 336
Primærnæring	545 945	545 610	14 528	16 346	71 539	68 929	5 702	1 117	0	8 539
Industri	228 831	261 156	11 611	20 840	28 704	33 467	0	0	0	1 925
Bygg, anlegg	440 904	418 421	76 659	90 934	70 410	115 387	481	6 394	16	9 852
Varehandel	154 840	209 406	19 018	30 047	34 025	34 449	220	5 730	0	3 050
Transport	121 380	67 174	12 739	11 849	6 055	7 590	0	0	0	0
Eiendomsdrift	1 401 587	1 442 564	187 184	169 523	82 096	39 252	14 696	1 079	12 357	15 628
Øvrige	194 039	185 139	4 523	9 690	59 741	54 482	32	4 721	10 042	190
Sum	9 597 597	9 697 842	390 265	479 923	639 352	607 939	85 378	96 070	38 790	40 518

	Tap på utlån og garantier		Tap i % av utlån		Individuelle nedskrivninger utlån/garantier		Individuelle nedskrivninger i % av utlån		Nedskrivning på grupper av utlån	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Personmarked	27 868	9 639	0,43%	0,15%	13 767	9 660	0,21%	0,15%	8 815	11 253
Primærnæring	482	1 000	0,09%	0,18%	1 500	1 000	0,27%	0,18%	1 023	516
Industri	-38	-3 140	-0,02%	-1,20%	500	500	0,22%	0,19%	2 966	2 766
Bygg, anlegg	5 566	7 358	1,26%	1,76%	15	6 436	0,00%	1,54%	5 377	6 157
Varehandel	918	1 281	0,59%	0,61%	200	1 183	0,13%	0,56%	2 566	2 144
Transport	8	0	0,01%	0	0	0	0	0	1 793	3 837
Eiendomsdrift	5 511	11 636	0,39%	0,81%	11 550	6 872	0,82%	0,48%	9 296	9 231
Øvrige	7 572	747	3,90%	0,40%	5 282	1 845	2,72%	1,00%	5 877	7 766
Endring gruppenedskrivninger	-5 957	3 287	-0,06%	0,03%	0	0	0	0	0	0
Sum	41 930	31 807	0,44%	0,33%	32 814	27 496	0,34%	0,28%	37 713	43 670

Utlån konsernet er, utenom interne mellomværende, samsvarende med morbanken. Lån til datterselskaper utgjør per 31.12.2012 kr 48.241 (tall i tusen).

Tap på utlån til kredittinstitusjoner er tilbakeført med kr 3 000 (tall i tusen) i 2012 og tilbakeført kr 1 000 (tall i tusen) i 2011.

Utlån og garantier fordelt på risikoklasser

Risikoklassifisering er en integrert del av kredittvurderingsprosessen i banken, og for alle vesentlige engasjementer skal det i henhold til bankens rutiner foreligge en risikoklassifisering. Det benyttes en standardisert modell som er felles for både personmarkedet og bedriftsmarkedet, men kriteriene som ligger til grunn for klassifiseringen er vektet forskjellig i de to markedene. Bedriftsmarkedet benytter for hvert av kriteriene flere komponenter som grunnlag for klassifiseringen enn personmarkedet.

Kriterier:		Personmarkedet		Bedriftsmarkedet	
Økonomi	Vekt 40%	Komponent Gjeldsgrad Brutto inntekt	Vekt 40%	Komponent Rentabilitet Likviditet Soliditet Finansiering	
Sikkerhet	40%	Sikkerhet	35%	Sikkerhet	
Øvrige faktorer	20%	Interne faktorer Eksterne faktorer	25%	Interne faktorer Eksterne faktorer	

På grunnlag av de enkelte elementer som inngår i vurderingen, tildeler risikomodellen det enkelte engasjement i en akkumulert risikoklasse på en skala fra A til D, hvor A er beste verdi og representerer dermed laveste risiko.

Fordeling på risikoklasse 2012:

Personmarked

Risikoklasse	Brutto Utlån	Garantier	Potensiell eksp,	Totalt	Fordeling i %	Individuelle nedskrivninger
Akk.risikoklasse A	2 977 466	24 153	196 381	3 198 000	46,61	0
Akk.risikoklasse B	3 342 411	39 774	86 969	3 469 154	50,56	0
Akk.risikoklasse C	156 405	0	1 190	157 595	2,30	5 325
Akk.risikoklasse D	30 177	0	5	30 182	0,44	8 442
Mangelfult klassifisert	3 612	75	2 238	5 925	0,09	0
Totalt	6 510 071	64 002	286 782	6 860 856	100,00	13 767

Næringslivsmarked

Risikoklasse	Brutto Utlån	Garantier	Potensiell eksp,	Totalt	Fordeling i %	Individuelle nedskrivninger
Akk.risikoklasse A	1 434 475	174 209	143 396	1 752 080	46,52	0
Akk.risikoklasse B	1 523 694	135 027	177 644	1 836 365	48,76	0
Akk.risikoklasse C	110 165	16 922	31 052	158 139	4,20	11 315
Akk.risikoklasse D	18 894	0	22	18 916	0,50	7 732
Mangelfult klassifisert	298	105	456	859	0,02	0
Totalt	3 087 526	326 263	352 570	3 766 359	100,00	19 047

Utlån og garantier fordelt på risikoklasser i 2012

Risikoklasse	Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksp.	Totalt	Fordeling i %	Individuelle nedskrivninger
Akk.risikoklasse A	4 411 941	198 362	339 777	4 950 080	46,58	0
Akk.risikoklasse B	4 866 105	174 801	264 613	5 305 519	49,92	0
Akk.risikoklasse C	266 570	16 922	32 242	315 734	2,97	16 640
Akk.risikoklasse D	49 071	0	27	49 098	0,46	16 174
Mangelfult klassifisert	3 910	180	2 694	6 784	0,06	0
Totalt	9 597 597	390 265	639 352	10 627 214	100,00	32 814

Utlån og garantier fordelt på risikoklasser i 2011

Risikoklasse	Brutto utlån	Garantier	Potensiell eksp.	Totalt	Fordeling i %	Individuelle nedskrivninger
Akk.risikoklasse A	4 709 827	259 272	349 595	5 318 693	49,31	323
Akk.risikoklasse B	4 696 184	196 306	238 022	5 130 513	47,57	5 637
Akk.risikoklasse C	256 743	24 090	16 977	297 809	2,76	15 564
Akk.risikoklasse D	26 711	0	11	26 722	0,25	5 972
Mangelfult klassifisert	8 378	255	3 333	11 966	0,11	0
Totalt	9 697 842	479 923	607 938	10 785 703	100,00	27 496

Utlån og garantier morbank fordelt etter geografiske områder:

	2012		2011	
	Utlån	Garanti	Utlån	Garanti
Primærområder	7 102 322	307 889	7 071 385	383 643
Øvrige områder	2 495 275	82 376	2 626 457	96 280
Sum	9 597 597	390 265	9 697 842	479 923

Note 18 Misligholdte og tapsutsatte engasjementer
Misligholdte engasjementer

Et engasjement anses som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalt termin innen 90 dager etter forfall, eller når overtrekk på rammekreditt ikke er inndekket innen 90 dager etter at rammekreditten ble overtrukket.

	31.12.12	31.12.11
Misligholdte engasjement 3-6 mnd	15 319	8 415
Misligholdte engasjement 6-12 mnd	36 189	13 743
Misligholdte engasjement over 1 år	33 870	49 574
Brutto misligholdte engasjement	85 378	71 732

Øvrige tapsutsatte engasjementer

Tapsutsatte engasjementer, er engasjementer som ikke er misligholdte, men hvor det på grunn av kundens økonomiske situasjon er ført nedskrivninger.

	31.12.12	31.12.11
Tapsutsatte engasjementer	37 969	40 518
Nedskrivning	17 998	15 887
Netto tapsutsatte engasjementer	19 971	24 631

Banken har ikke utlån hvor det er reforhandle vilkår som følge av manglende betalingsevne hos kunder.

Forfalte utlån uten nedskrivninger

Tabellen viser forfalte beløp på utlån og overtrekk på kreditter/innskudd fordelt på antall dager etter forfall som ikke skyldes forsinkelser i betalingsformidlingen. Forfalte utlån og overtrekk på kreditter/innskudd blir løpende overvåket. Engasjementer hvor det identifiseres en sannsynlig svekkelse i kundens betalingsevne, blir vurdert for nedskrivning. Slik vurdering blir også gjort for engasjementene som er inkludert i tabellen uten at svekkelse i kundens betalingsevne er identifisert. Forfalte lån hvor det er foretatt nedskrivninger, er ikke inkludert i tabellen.

Forfalt/overtrukket	31.12.12	31.12.11
Forfalte engasjement 3-6 mnd	7 011	5 433
Forfalte engasjement 6-12 mnd	31 759	11 832
Forfalte engasjement over 1 år	17 360	23 245
Brutto misligholdte ikke nedskrevne engasjement	56 130	40 509

	31.12.12	31.12.11
Individuelt nedskrevne engasjementer brutto	67 218	71 741
Individuelle nedskrivninger	32 814	27 496
Nettoverdi nedskrevne engasjementer	34 403	44 245
Gruppevis nedskrivninger	37 713	43 670

Note 19 Sertifikater og Obligasjoner

31.12.12						
	Risiko- vekt	Ansk. kost	Balanseført verdi	Markeds- verdi	Gj.snittlig eff. rentev.	Balanseført 31.12. 2011
Omløpsmidler – til virkelig verdi over resultatet:						
Obligasjoner:						
- Utstedt av det offentlige	0%	169 250	171 532	171 532	2,05%	0
- Utstedt av det offentlige	10%					
- Utstedt av det offentlige	20%					
- Utstedt av det offentlige	100%					
- Utstedt av andre	0%	40 000	39 833	39 833	2,01%	160 803
- Utstedt av andre	10%	528 458	531 737	531 737	2,44%	421 364
- Utstedt av andre	20%	139 956	141 344	141 344	3,48%	190 845
- Utstedt av andre	100%	139 467	142 481	142 481	5,18%	401 786
- Utstedt av andre (ikke børsnotert)	0%	90 593	90 323	90 323	2,15%	10 123
- Utstedt av andre (ikke børsnotert)	10%	0	0	0	0	50 180
- Utstedt av andre (ikke børsnotert)	20%	52 714	49 646	49 646	6,22%	112 871
- Utstedt av andre (ikke børsnotert)	100%	73 488	66 251	66 251	4,64%	135 606
SUM		1 233 926	1 233 147	1 233 147	3,06%	1 483 579

Verdien av obligasjonene er for alle vesentlige poster basert på kvoterte priser. Av totalt balanseført verdi utgjør børsnoterte verdipapirer 69,4 %. Av totale utlån i obligasjoner utgjør ansvarlig kapital kr.58.766.192,-. Påløpte ikke utbetalte renter på obligasjoner og sertifikater (6.182.586,-) er bokført under opptjente inntekter og inngår ikke i balanseført verdi på sertifikater og obligasjoner. Gjennomsnittlig effektiv rente er beregnet som et veid gjennomsnitt av de enkelte verdipapirenes effektive rente, basert på markedsverdi og gjenværende løpetid.

Note 20 Aksjer, andeler og egenkapitalbevis

31.12.12							
	Aksje- kapital	Antall	Eierandel i %	Ansk.- kostnad	Balanseført verdi	Markeds- verdi	Balanseført verdi 31.12.11
Aksjer eid av morbanken							
Verdipapirer til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet:							
Unoterte aksjer:							
2VK Invest AS	9 592	150 000	0,34%	33	0	0	
Aberdeen Eiendomsfond Norge II ASA	240 636	74 469	0,03%	882	349,00	349,00	
German Property AS	5 964	190 000	3,19%	2 000	1 079,00	1 079,00	
Norgesinvestor Opportunities I AS A	4 409	640	1,16%	64	62,00	62,00	
Norgesinvestor Opportunities I AS B	95 431	15 360	1,29%	1 536	1 481,00	1 481,00	
Norgesinvestor Opportunities II AS A	693	260	3,00%	10	25,00	25,00	
Norgesinvestor Opportunities II AS B	5 335	2 340	3,51%	90	223,00	223,00	
Norgesinvestor Pro AS	136 880	20 000	1,45%	2 000	3 819,00	3 819,00	
Norgesinvestor Value AS	181	20 000	1,10%	22	7,00	7,00	
Scandinavian Clinical Nutrition AB		50 000		645	0	0	
Troll Forsikring AS	981	2 339	0,24%	0	304,00	304,00	
Utbyttekapital AS	462	5 334	11,55%	5 334	2 245,00	2 245,00	
Børsnoterte aksjer:							
Polarcus Limited	56 464	100 000	0,02%	793	664,00	664,00	
Subsea 7 S A.	3 916 449	14 000	0,00%	1 977	1 849,00	1 849,00	
Lerøy Seafood Group ASA	54 577	5 000	0,01%	936	647,00	647,00	
Blom ASA	16 849	239 594	0,71%		479,00	479,00	
Norsk Hydro ASA	2 275 898	20 000	0,00%	976	558,00	558,00	
Statoil ASA	7 971 618	14 000	0,00%	1 987	1 946,00	1 946,00	
Visa - C		1 625		0	1 344,00	1 344,00	
Visa - A		696		0	576,00	576,00	
				19 285	17 657	17 657	17 475

31.12. 11							
Aksjer eid av morbanken	Aksje- kapital	Antall	Eierandel i %	Ansk.- kostnad	Balanseført verdi	Markeds- verdi	Balanseført verdi 31.12.11
Egenkapitalbevis:							
Sandnes Sparebank	710 581	13 000	0,18%	2 448	881	881	
Sparebanken Pluss	125 000	500	0,04%	114	59	59	
Nes Prestegjelds Sparebank	45 000	9 526	0,64%	1 023	481	481	
Melhus Sparebank	80 000	1 272	0,16%	1 502	175	175	
Sparebanken Øst	207 312	53 440	0,26%	2 613	1 737	1 737	
Sparebank 1 SMN	2 596 729	20 000	0,02%	700	696	696	
Helgeland Sparebank	935 000	20 000	0,11%	1 037	620	620	
Sparebank 1 Nøtterøy - Tønsberg	107 510	2 300	0,21%	253	147	147	
Hjelmeland Sparebank (ikke børsnotert)	111 273	15 183	1,36%	1 789	759	759	
				11 479	5 555	5 555	6 649
Fond:							
Holberg Likviditet	488 681,6444			50 000 000	50 319	50 319	
Pareto Aktiv	647,6844			3 000 000	2 655	2 655	
Holberg Likviditet OMF	484 837,2014			50 000 000	50 312	50 312	
Pluss Likviditet II	48 330,1919			50 000 000	50 082	50 082	
				153 000 000	153 368	153 368	68 472
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis (hvor verdiendring føres over resultatet)					176 580		
Verdipapirer tilgjengelig for salg:							
Nets Holding AS (DK)	1 843	628 368	0,34%	27 235	27 235	27 235	
Terra Gruppen AS	22 250	1 281 041	5,76%	106 191	70 457	70 457	
SPAMA AS	3 156	120	0,04%	12	10	10	
Warren AS	425	685	1,61%	7 198	343	343	
Terra Boligkreditt AS	391 735	10 121 994	2,58%	41 941	42 950	42 950	
NorPro AS	21 323	76 076	0,75%	2 587	2 587	2 587	
Eiendomskreditt AS	272 000	12 058	0,44%	1264	1 264	1 264	
Diverse aksjer		2 156			128	128	
Aksjer tilgjengelige for salg				186 428	144 974	144 974	168 941
Totalt				153 217 192	321 554	321 554	261 538

Aksjer som ikke er ført som tilgjengelige for salg er ført til virkelig verdi over resultatet. Verdien av omløpsaksjer er for alle vesentlige poster basert på kvoterte priser (basert på kurser på Oslo Børs). Verdien av aksjene i Terra Gruppen AS og Terra Boligkreditt AS er basert på siste emisjonskurs, som legger verdijustert egenkapital til grunn. Der det ikke finnes observerbare markedspriser for verdipapirer tilgjengelig for salg, blir verdipapiret vurdert for verdifall på balansedagen. Hvis det ikke finnes indikasjoner på verdifall vurderes eiendelen til historisk kostpris.

Spesifisert beholdningsendring verdipapirer tilgjengelig for salg:

Inngående balanse 01.01	168 941
Tilgang	81 478
Avgang	-40 406
Oppskrivinger ført mot egenkapitalen	1 008
Nedskrivinger ført mot egenkapitalen	-30 880
Nedskrivinger ført mot resultatet	-35 168
Utgående balanse 31.12	144 974

Note 21 Opplysninger om konsernselskaper/datterselskaper

	Forret.- kontor	Stemme- /eierandel 2012	Stemme- /eierandel 2011	Bokført verdi	Selskapets egenkapital 31.12.12	Selskapets resultat 2012
Datterselskaper:						
Vallehaven AS	Lena	100,00%	100,00%	21 751	12 812	1 761
Totens Sparebank Boligkreditt AS	Lena	100,00%	100,00%	75 749	76 072	4 734
Terra Eiendomsmegling Innlandet AS	Elverum	60,00%	60,00%	5 857	1 680	2 010

Ingen av selskapene er børsnoterte. Datterselskapene er verdsatt i morbankens regnskap etter anskaffelseskostmetoden. Dette medfører at bokført verdi på datterselskap er kostpris på aksjer, redusert for eventuelle nedskrivinger. For mer informasjon om endringer i konsernstruktur se note 3

Note 22 Immaterielle Eiendeler

	Morbank				Konsern			
	Goodwill	Andre immaterielle eiendeler	Utsatt skattefordel	Totalt	Goodwill	Andre immaterielle eiendeler	Utsatt skattefordel	Totalt
Anskaffelseskost 31.12.10	0	18 511	0	18 511	5 164	19 885	0	25 049
Tilgang 2011	0	0	0	0	0	0	0	0
Avgang 2011	0	0	0	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.11	0	18 511	0	18 511	5 164	19 885	0	25 049
Tilgang 2012	0	0	0	0	0	0	0	0
Avgang 2012	0	0	0	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.12	0	18 511	0	18 511	5 164	19 885	0	25 049
Avskrivninger og tap verdifall per 31.12.10	0	18 511	0	18 511	1 250	18 511	0	19 761
Årets avskrivninger	0	0	0	0	0	458	0	458
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0	0
Akkumulerte av og nedskrivninger per 31.12.11	0	18 511	0	18 511	1 250	18 969	0	20 219
Årets avskrivninger	0	0	0	0	0	458	0	458
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0	0	0	0
Akkumulerte av og nedskrivninger per 31.12.12	0	18 511	0	18 511	1 250	19 427	0	20 677
Bokført verdi 01.01.11	0	0	8 429	8 429	3 914	1 374	5 314	14 828
Bokført verdi 31.12.11	0	0	4 120	4 120	3 914	916	6 245	11 075
Bokført verdi 31.12.12	0	0	1 589	1 589	3 914	458	2 161	6 533
Avskr. sats		25-33%				25-33%		

Andre immaterielle eiendeler er programvare/rettigheter knyttet til bankens it-systemer. Eiendelene avskrives over kontraktens løpetid, eller 3 år.

Banken har rett til å benytte programvaren etter kontraktens løpetid. Goodwill avskrives ikke, men vurderes løpende etter antatt verdi.

Den utsatt skattefordel har en ubestemt levetid. Banken har ikke balanseført intern utvikling, kun eksterne kjøp.

For informasjon om utsatt skattefordel se note 14

Note 23 Varige driftsmidler

	Morbank			Konsern		
	Maskiner, inventar, transportm.	Bygninger etc.	Totalt	Maskiner, inventar, transportm.	Bygninger etc.	Totalt
Anskaffelseskost 31.12.10	29 242	4 758	34 000	31 510	84 210	115 720
Tilgang 2011	2 337	300	2 637	2 534	3 118	5 652
Avgang 2011	-125	0	-125	-263	-23 288	-23 551
Anskaffelseskost 31.12.11	31 454	5 058	36 512	33 781	64 040	97 821
Tilgang 2012	1 420	0	1 420	1 457	4 066	0
Avgang 2012	-856	0	-856	-856	-2 482	0
Anskaffelseskost 31.12.12	32 018	5 058	37 076	34 382	65 624	97 821
Akkumulerte av og nedskrivninger per 31.12.10	18 081	1 328	19 408	18 957	12 430	31 387
Årets avskrivninger	2 550	213	2 763	3 087	3 029	6 117
Årets avskrivninger	63	0	63	0	0	0
Tilgang akk. Avskrivninger	0	0	0	0	0	0
Avgang, akk. avskrivninger	-125	0	-125	-139	-4 619	-4 758
Akkumulerte av og nedskrivninger per 31.12.11	20 569	1 541	22 108	21 906	10 840	32 747
Årets avskrivninger	2 380	213	2 593	2 620	2 236	4 856
Avgang, akk. avskrivninger	-519	0	0	-519	-2	-521
Akkumulerte av og nedskrivninger per 31.12.12	22 430	1 754	24 701	24 007	13 074	37 082
Bokført verdi 01.01.11	11 161	3 430	14 591	12 553	71 780	84 333
Bokført verdi 01.01.12	10 884	3 517	14 401	11 874	53 200	65 074
Bokført verdi 31.12.12	9 588	3 304	12 892	10 375	52 552	62 929
Avskrivningssats	10-33%	2-25%		10-33%	2-25%	

Morbanken eier to bedriftshytter på totalt 225 kvadratmeter og med bokført verdi 3,3 mill. kroner. Bedriftshyttene disponeres på like vilkår av alle ansatte i banken.

Leieavtaler

Leieavtaler vedr. driftsmidler er av uvesentlig betydning.

Morbanken har leieavtaler vedrørende bankens lokaler:	Årlig husleie	Leieavtalens utløp:
Lena, Vallehaven	5 531	31.12.22
Raufoss	1 450	31.12.17
Gjøvik	1 267	31.12.20
Hamar	621	01.07.17
Skreia	490	31.12.17
Eina	442	31.12.17
Eidsvoll	220	10.11.16
Lena, Audheimgården	218	31.12.17
Råholt	183	01.04.14
Biri	121	31.12.14
Feiring	63	31.12.17

Note 24 Finansielle derivater

Per 31.12.2012			Bokførte poster					
Finansielle derivater	Nominelt beløp	Markedsverdi uten renter	Finansielle derivater Eiendeler	Finansielle derivater Gjeld	Obligasjons- gjeld	Gjeld til kreditt- institusjon	Utlån til kunder	Ført over resultat
Rentebytteavtaler	2 591 431	42 535	79 621	37 086				1 233
Avledet derivat tilknyttet renteavtaler	-2 591 431	-42 535			65 430		24 127	
Totalt			79 621	37 086	65 430		24 127	1 233
Per 31.12.2011			Bokførte poster					
Finansielle derivater	Nominelt beløp	Markedsverdi uten renter	Finansielle derivater Eiendeler	Finansielle derivater Gjeld	Obligasjons- gjeld	Gjeld til kreditt- institusjon	Utlån til kunder	Ført over resultat
Rentebytteavtaler	2 700 954	43 878	66 647	22 769				-793
Avledet derivat tilknyttet renteavtaler	-2 700 954	-43 878			57 935		13 264	
Kjøpte opsjoner tilknyttet indeksobligasjoner	1 905							
Avledet derivat tilknyttet indeksobligasjoner	-1 905							
Valutakontrakter for kunder	8 422	-7		7				-7
Totalt		-7	66 647	22 776	57 935		13 264	-800

Når det gjelder rentebytteavtaler som ikke er ført etter reglene for sikringsbokføring utgjør dette i nominell nettoverdi ca. 429 mill. kroner. Det vises til beskrivelse av finansiell risiko i styrets årsberetning.

Note 25 Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter

	Morbank		Konsern	
	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Opptjente ikke mottatte inntekter	30 867	35 443	30 859	35 435
Andre forskuddsbetalte, ikke påløpte kostnader	666	1 252	3 117	4 185
Sum	31 533	36 695	33 976	39 620

Note 26 Overtatte eiendeler

Overtatte eiendeler er eiendeler som overtas av banken i forbindelse med oppfølging av misligholdte eller nedskrevne engasjementer. Ved overtagelsen verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Eventuelt avvik fra balanseført verdi av misligholdt eller nedskrevet engasjement ved overtagelsen klassifiseres som nedskrivning på utlån. Overtatte eiendeler balanseføres etter sin art. Ved overtagelse av aksjer eller andeler vurderes eierandelen etter prinsippene beskrevet i note 1 Regnskapsprinsipper. Ved endelig avhendelse resultatføres avviket fra balanseført verdi i hht eiendelens art i regnskapet. Når overtatte eiendeler ikke skal beholdes til varig eie eller bruk, er eiendelene kategorisert som kortsiktige. Banken har ingen overtatte eiendeler pr. 31.12.2012.

Note 27 Verdipapirgjeld

	Morbank		Konsern	
	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Obligasjonsgjeld)1	4 400 722	5 376 676	5 805 722	6 581 676
-egne ikke amortiserte obligasjoner	-495 500	-682 000	-548 500	-682 000
Sum	3 905 222	4 694 676	5 257 222	5 899 676

)1 Pålydende på sertifikat-/obligasjonsgjeld har henholdsvis kr 4.340.000 for 2012 og kr 5.326.762 for 2011.

Note 28 Annen gjeld

	Morbank		Konsern	
	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Gjeld overfor andelshavere vedr. tidligere Ring Medisinske Senter)1	8 107	8 419	8 107	8 419
Påløpte skatter	26 510	21 900	29 181	22 871
Bankremisser	3 875	6 893	3 875	6 893
Gaver	1 962	2 895	1 962	2 895
Offentlige avgifter	3 825	3 821	4 870	5 363
Øvrige interimskonti	8 333	8 652	8 333	8 652
Øvrig kortsiktig gjeld	0	0	8 661	6 460
Sum annen gjeld	52 611	52 580	64 988	61 553

)1 Gjeld overfor andelshavere vedr. tidligere Ring Medisinske Senter består av totalt pålydende beløp på ikke innløste gjeldsbrev som banken er forpliktet til å utbetale til alle som krever innløsning innen 15.10.2015. Innløsningene har ikke resultatmessig effekt, men gjeldsbrev som eventuelt ikke blir krevd innløst vil på et tidspunkt medføre en positiv resultateffekt.

Note 29 Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter

	Morbank		Konsern	
	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Avsatt for skyldig lønn og feriepenger	15 927	12 362	17 448	13 451
Avsatt for skyldige renter	35 503	46 379	35 503	46 379
Andre påløpte kostnader/forskuddsbetalte inntekter	8 410	6 568	8 410	6 568
Sum	59 841	65 308	61 362	66 397

Note 30 Ansvarlig lånekapital

	Morbank		Konsern	
	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Annen ansvarlig lånekapital	49 812	100 000	49 812	100 000
Fondsobligasjoner	320 690	320 023	320 690	320 023
Sum	370 502	420 023	370 502	420 023

Annen ansvarlig lånekapital

Banken emiterte et ansvarlig lån 14.09.2012, pålydende kr.50.000.000,- som har en løpetid til 14.09.2022. banken kan benytte sin rett til å innfri lånet helt eller delvis til pari kurs pr. 14.09.2017. Banken har benyttet sin rett til å innfri et ansvarlig lån til pari kurs pålydende 100.000.000,- pr. 04.09.2012. Ansvarlig lånekapital blir vurdert til amortisert kost. For 2012 utgjør effektiv rente 3,1 mill. kroner. Rentesatsen på lånet pålydende 500 000 000,-, pr. 31.12.2012 er 5,17% og lånet forrentes med grunnlag i 3 MND NIBOR med tillegg av 3,3 prosentpoeng, med første renteregulering 14.03.2012.

Fondsobligasjoner

Banken emitterte en evigvarende fondsobligasjon 20.10.2004 pålydende kr. 75.000.000,-. Banken kan benytte sin rett til å innfri lånet til dertil korresponderende kurs årlig fra og med 20.10.2014. Banken har en evigvarende fondsobligasjon fra 07.12.2006 pålydende kr. 18.000.000,-. Banken kan benytte sin rett til å innfri lånet til pari kurs årlig fra og med 07.12.2021.

Banken emitterte også en evigvarende fondsobligasjon fra 28.07.2011 pålydende kr. 230.000.000,-. Banken kan benytte sin rett til å innfri lånet til pari kurs årlig fra og med 28.06.2016. Fondsobligasjonene blir vurdert til amortisert kost. For 2012 utgjør effektiv rente 19,9 mill. kroner. Rentesatsen på lånet pålydende 75 mill. pr. 31.12.12 er 3,60% og lånet forrentes med grunnlag i 3 MND NIBOR med tillegg av 1,70 prosentpoeng, med første renteregulering 21.01.2013. Rentesatsen på lånet pålydende 18 mill. pr. 31.12.2012 er 3,51% og lånet forrentes med grunnlag i 3 MND NIBOR med tillegg av 1,60 prosentpoeng, med første renteregulering 07.03.2013. For det ansvarlige lånet så er rentesatsen, på lånets pålydende 230 mill., pr. 31.12.2012 6,08% og lånet forrentes med grunnlag i 3 MND NIBOR med tillegg av 4,20 prosentpoeng, med første renteregulering 30.01.2013.

Note 31 Betingede forpliktelser

	Morbank		Konsern	
	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Garantier	518 693	479 923	518 693	479 923
Bokført verdi av eiendeler som er stilt som sikkerhet for D-lån Norges Bank:				
Sertifikater og obligasjoner	191 164	482 509	191 164	482 509

Totens Sparebank har formidlet lån mellom Terra BoligKreditt AS og bankens kunder. I denne forbindelse har banken påtatt seg garantiforpliktelser for sine kunder. Per 31.12.2012 utgjorde disse kr 136.627.337,-, mens de per 31.12.2011 utgjorde kr 54.738.110,-.

Note 32 Eieropplysninger

20 største egenkapitalbevisiere pr. 31.12.2012	Pålydende	Antall	Andel
Sparebanken Hedmark	86 431 800	1 440 530	23,52%
Tine MP Pensjonskasse	16 679 940	277 999	4,54%
Terra Utbytte	9 210 120	153 502	2,51%
Citibank N.A/C National Financ	6 609 120	110 152	1,80%
Teigen, Ragnhild	4 598 460	76 641	1,25%
Stensrud, Per Ivar	3 408 720	56 812	0,93%
Solberg, Else Magna Nordvik	3 270 360	54 506	0,89%
Tandsether, Frode Fosse	2 883 900	48 065	0,78%
Madslien, Eva Skjolddal	2 834 700	47 245	0,77%
Sparebankstiftelsen	2 730 240	45 504	0,74%
Nordvik, Karin Elisabeth	2 705 100	45 085	0,74%
Brage Invest AS	2 619 480	43 658	0,71%
Directmarketing Inv.	2 550 000	42 500	0,69%
Ringveien 8B AS	2 448 000	40 800	0,67%
Foretakskonsulenter AS	2 124 960	35 416	0,58%
Torbertra Kapital AS	2 124 960	35 416	0,58%
Lindberg, Erling	2 065 140	34 419	0,56%
Jacobsen og Reiten AS	1 830 000	30 500	0,50%
Brødrene Johanssen	1 790 100	29 835	0,49%
Peter Aas AS	1 530 000	25 500	0,42%
Øvrige eiere	207 026 940	3 450 449	56,34%
Totalt utstedte egenkapitalbevis	367 472 040	6 124 534	100,00%

Alle egenkapitalbevis er fullt innbetalt, tilhører samme klasse, har lik stemmerett og lik rett til utbytte.

Antall egenkapitalbevisiere pr. 31.12.2012 er 2.333, mot 2.406 pr. 31.12.2011.

Bankens datterselskap Terra Eiendomsmegling Innlandet AS eier 1.779 egenkapitalbevis i banken.

Note 33 Kapitaldekning

Kravet fra myndighetene er at den ansvarlige kapital skal minst utgjøre 8 % av et nærmere definert beregningsgrunnlag. I tillegg skal banken avsette for tilleggsrisiko som avdekkes i en risiko og kapitalvurderingsprosess (Pilar II). Beregningen av kjernekapital i noten er gjort i samsvar med de regler som stilles av myndighetene og viser at banken har en kapitaldekning som tilfredsstillende myndighetenes krav.

	Morbank		Konsern	
	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Kjernekapital				
Grunnfondskapitalen	351 675	315 730	351 675	315 730
Overkurs ved emisjon	109 992	109 992	109 992	109 992
Uttevningssfond	45 535	108 440	45 535	108 440
Eierandelskapital	367 472	259 392	367 397	259 317
Fondsobligasjoner	320 690	320 023	320 690	320 023
Annen egenkapital godkjent av finanstilsynet	364	30 959	10 323	34 936
- Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner (50%)	-29 284	-41 595	-29 284	-41 595
- Fratrukk for urealisert gevinst på aksjer holdt for salg	-1 008	-30 880	-1 008	-30 880
- Goodwill og andre immaterielle eiendeler	-1 589	-4 954	-6 533	-12 075
Sum kjernekapital	1 163 846	1 067 106	1 168 787	1 063 887
Tilleggskapital				
Ansvarlig lånekapital	49 812	100 000	49 812	100 000
Urealisert gevinst av aksjer holdt for salg	454	13 896	454	13 896
Fondsobligasjoner				
- Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner (50%)	-29 284	-41 595	-29 284	-41 595
Sum tilleggskapital	20 982	72 301	20 982	72 301
Tellende ansvarlig kapital	1 184 828	1 139 407	1 189 769	1 136 188
Kjernekapital i prosent :	16,85%	14,90%	15,68%	13,89%
Herav ren kjernekapital i prosent	12,21%	10,43%	11,38%	9,71%
Ansvarlig kapital i prosent :	17,15%	15,91%	15,96%	14,83%

	Grunnlag	Kapitalkrav	Grunnlag	Grunnlag	Kapitalkrav	Grunnlag
	31.12.12	31.12.11		31.12.12	31.12.11	
Kreditrisiko						
Engasjementsbeløp per sektor:						
Lokale og regionale myndigheter	14 363	1 149		14 363	1 149	
Offentlig eide foretak	33 813	2 705		33 813	2 705	
Institusjoner	133 950	10 716		96 375	7 710	
Foretak	24 200	1 936		24 200	1 936	
Massemarkedsengasjementer	968 363	77 469		945 050	75 604	
Engasjementer med pantsikkerhet i eiendom	3 906 813	312 545		4 475 338	358 027	
Forfalte engasjementer	86 775	6 942		86 775	6 942	
Obligasjoner med fortrinnsrett	58 200	4 656		58 200	4 656	
Øvrige engasjementer	1 184 813	94 785		1 144 925	91 594	
Operasjonell risiko	496 300	39 704		576 375	46 110	
Beregningsgrunnlag totalt	6 907 588	552 607	7 163 450	7 455 413	596 433	7 659 088

Beholdning av ansvarlig kapital utover myndighetenes minimumskrav %:	632 221	566 331	593 336	523 461
--	---------	---------	---------	---------

Kjernekapitalen utgjør 1 164 mill. kroner, mens bankens egenkapital er 890 mill. kroner. Forskjellen skyldes i hovedsak at fondsobligasjoner teller med som kjernekapital, i tillegg trekkes en del poster fra kjernekapitalen jfr. oppstillingen ovenfor.

Banken har i samsvar med krav til Basel II utarbeidet et eget dokument (Pilar III), hvor ytterligere informasjon om bankens kapitalkrav, og risikoprofil offentliggjøres. Dette dokumentet er gjort tilgjengelig på bankens hjemmeside under Investor Relations (<http://www.totenbanken.no>).

Note 34 Likviditetsrisiko/restløpetid

Likviditetsrisiko kan noe forenklet sies å være risiko for manglende likviditet til å kunne innfri forpliktelser ved forfall. Likviditetsrisiko oppstår som en følge av ulik restløpetid på fordringer og gjeld. Banken søker bevisst å redusere risikoen ved å legge vekt på mer langsiktig funding. Videre er utviklingen i innskuddsdekning sentral for bankens avhengighet av pengemarkedet. Banken følger fortløpende opp likviditetskravet fra Norges Bank og har gjennom hele året holdt seg innenfor kravet. Lånerammer i Norges Bank er ikke benyttet. Tabellene under viser restløpetidene på morbanken og konsernets balanse pr. 31.12.2012.

Morbanken:

	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	Uten rest- løpetid	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker	51 079	0	0	0	0	38 408	89 487
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	303 467	0	0	0	137 000	116	440 583
Utlån til og fordringer på kunder	1 244 864	83 610	352 003	1 788 125	6 128 995	-70 527	9 527 070
Obligasjoner og sertifikater	461	30 043	204 764	806 273	191 607	0	1 233 147
Øvrige eiendelsposter	34 611	3 782	5 800	62 163	24 511	439 391	570 258
Sum eiendelsposter	1 634 481	117 435	562 567	2 656 561	6 482 113	407 388	11 860 545
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 427	0	0	100 000	0	0	101 427
Innskudd fra og gjeld til kunder	256 202	65 316	123 324	128 324	5 121	5 858 638	6 436 925
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	656 956	2 933 023	319 951	-4 708	3 905 222
Øvrig gjeld	28 036	56 318	27 203	37 981	6 635	0	156 174
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	355 000	18 000	-2 498	370 502
Egenkapital-minoritetsinteresser	0	0	0	0	0	890 295	890 295
Sum gjeld og egenkapital	285 665	121 634	807 483	3 554 328	349 707	6 741 727	11 860 545
Netto likviditets-eksponering balanse	1 348 816	-4 199	-244 917	-897 768	6 132 406	-6 334 339	0

Konsernet:

	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	Uten rest- løpetid	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker	51 079	0	0	0	0	38 408	89 487
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	249 250	0	0	0	0	116	249 366
Utlån til og fordringer på kunder	1 251 946	83 910	353 879	1 821 907	7 679 249	-70 527	11 120 364
Obligasjoner og sertifikater	461	30 043	204 764	806 273	191 607	0	1 233 147
Øvrige eiendelsposter	34 611	3 782	5 800	62 163	24 511	400 302	531 170
Sum eiendelsposter	1 587 346	117 735	564 443	2 690 343	7 895 367	368 299	13 223 533
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 317	0	0	100 000	0	0	101 317
Innskudd fra og gjeld til kunder	243 279	65 316	123 324	128 324	5 121	5 858 638	6 424 002
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	656 956	4 285 023	319 951	-4 708	5 257 222
Øvrig gjeld	28 036	63 287	34 173	37 981	6 635	0	170 113
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	355 000	18 000	-2 498	370 502
Egenkapital-minoritetsinteresser	0	0	0	0	0	900 377	900 377
Sum gjeld og egenkapital	272 632	128 603	814 453	4 906 328	349 707	6 751 809	13 223 533
Netto likviditets-eksponering balanse	1 314 714	-10 869	-250 010	-2 215 986	7 545 660	-6 383 510	0

Kassekreditter er medtatt under intervallet inntil 1 mnd.

Note 35 Renterisiko / gjenstående tid til avtalt/sannsynlig renteendring

Renterisiko oppstår når det er forskjeller i rentebindingstid mellom aktiva og passivaposter. Banken vil da ikke kunne gjennomføre renteendringer parallelt for alle balanseposter. Total renterisiko, samt renterisiko knyttet til porteføljen av sertifikater og obligasjoner, blir regelmessig rapportert til styret. Banken skal ha en moderat risiko og risikoen har gjennom hele året ligget innenfor de rammer styret har vedtatt.

Basert på bankens balanse pr. 31.12.2012 gir et parallelt skift i rentekurven på ett prosentpoeng en total renterisiko på ca. 9,8 mill. kroner. Markedsverdien på porteføljen av sertifikater og obligasjoner klassifisert som omløpsmidler vil ved en tilsvarende endring bli endret med ca. 5,5 mill. kroner. En negativ utvikling av markedsverdien på denne porteføljen utover merverdien vil gi en umiddelbar effekt regnskapsmessig.

Morbanken:

	Flytende Rente	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	Uten rente- eksponering	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker	51 079	0	0	0	0	0	38 408	89 487
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	191 341	249 125	0	0	0	0	117	440 583
Utlån til og fordringer på kunder	8 406 202	7 556	16 270	71 012	959 087	137 470	-70 527	9 527 070
Obligasjoner og sertifikater	0	209 021	814 013	151 835	6 523	51 755	0	1 233 147
Andre eiendeler	0	26 540	53 081	0	0	0	490 637	570 258
Ikke rentebærende eiendeler	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum eiendelsposter	8 648 622	492 242	883 364	222 847	965 610	189 225	458 635	11 860 546
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 230	100 000	0	0	0	0	198	101 427
Innskudd fra og gjeld til kunder	5 858 639	256 201	65 316	123 324	128 324	5 121	0	6 436 925
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	709 310	1 793 620	135 000	972 000	300 000	-4 708	3 905 222
Ansvarlig lånekapital	0	305 000	68 000	0	0	0	-2 498	370 502
Annen gjeld	0	12 362	24 724	0	0	0	0	37 086
Ikke rentebærende gjeld	0	0	0	0	0	0	119 089	119 089
Egenkapital-minoritetsinteresser	0	0	0	0	0	0	890 295	890 295
Sum gjeld og egenkapital	5 859 869	1 382 873	1 951 660	258 324	1 100 324	305 121	1 002 375	11 860 546
Ikke balanseførte poster	0	-454 168	0	135 000	202 749	116 420	0	0
Netto	2 788 753	-1 344 799	-1 068 296	99 523	68 035	524	-543 741	0

Konsernet:

	Flytende Rente	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	Uten rente- eksponering	Totalt
Kontanter og fordringer på sentralbanker	51 079	0	0	0	0	0	38 408	89 487
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	124	249 125	0	0	0	0	117	249 366
Utlån til og fordringer på kunder	9 999 496	7 556	16 270	71 012	959 087	137 470	-70 527	11 120 364
Obligasjoner og sertifikater	0	209 021	814 013	151 835	6 523	51 755	0	1 233 147
Andre eiendeler	0	26 540	53 081	0	0	0	451 548	531 169
Ikke rentebærende eiendeler	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum eiendelsposter	10 050 699	492 242	883 364	222 847	965 610	189 225	419 546	13 223 533
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 119	100 000	0	0	0	0	198	101 317
Innskudd fra og gjeld til kunder	5 845 716	256 201	65 316	123 324	128 324	5 121	0	6 424 002
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	1 159 977	2 694 953	135 000	972 000	300 000	-4 708	5 257 222
Ansvarlig lånekapital	0	305 000	68 000	0	0	0	-2 498	370 502
Annen gjeld	0	12 362	24 724	0	0	0	-1 581	35 505
Ikke rentebærende gjeld	0	0	0	0	0	0	134 608	134 608
Egenkapital-minoritetsinteresser	0	0	0	0	0	0	900 377	900 377
Sum gjeld og egenkapital	5 846 835	1 833 540	2 852 994	258 324	1 100 324	305 121	1 026 395	13 223 533
Ikke balanseførte poster	0	-454 168	0	135 000	202 749	116 420	0	0
Netto	4 203 864	-1 795 465	-1 969 630	99 523	68 035	524	-606 849	0

Note 36 Sikringsfondsavgift**BANKENES SIKRINGSFOND**

Lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon mv av finansinstitusjoner pålegger alle sparebanker å være medlem av Bankenes sikringsfond. Fondet plikter å dekke tap inntil 2 mill. kroner som en innskyter har på innskudd i en sparebank. Med innskudd menes enhver kreditsaldo i banken i henhold til konto som lyder på navn, samt forpliktelser etter innskuddsbevis til navngitt person, unntatt innskudd fra andre finansinstitusjoner. I 2011 og 2012 ble det ikke innbetalt avgift.

Det er varslet at det vil bli innkrevd avgift for 2013 med ca 6 millioner kroner.

Note 37 Opplysninger om virkelig verdi

Noten viser virkelig verdi av finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost for morbanken

	Morbanken		Konsernen	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Kontanter og fordringer på sentralbanker	89 487	89 487	95 416	95 416
Utlån til kreditt institusjoner	440 583	440 583	732 114	732 114
Utlån til kunder	9 527 070	9 572 486	9 626 676	9 654 121
Sertifikater og obligasjoner	1 233 147	1 233 147	1 483 579	1 483 579
Aksjer, inkl konsernselskap	424 911	424 911	364 894	364 894
Finansielle derivater	79 621	79 621	66 647	66 647
Andre fordringer	51 246	51 246	52 971	52 971
Sum Finansielle eiendeler	11 846 064	11 891 480	12 422 297	12 449 741
Gjeld til kredittinstitusjoner	101 427	101 427	557 542	557 542
Innskudd fra kunder	6 436 925	6 436 974	5 798 309	5 800 977
Verdipapirgjeld	3 905 222	3 929 379	4 694 676	4 650 876
Finansielle derivater	37 086	37 086	22 776	22 776
Ansvarlig lånekapital	370 502	365 696	420 023	405 413
Annen gjeld	112 452	112 452	117 889	117 889
Sum finansiell gjeld	10 963 615	10 983 014	11 611 215	11 555 472

Utlån til kunder er ført til amortisert kost. Ved fastrenteutlån/innskudd vil det være noe avvik mellom markedsverdi og bokført verdi på utlån og innskudd. I tillegg periodiseres etableringsgebyrer over levetiden ved amortisert kost, og redusere derfor bokført verdi på utlån. Verdipapirgjelden er også ført etter amortisert kost, og det vil derfor være avvik mellom markedsverdi og bokført verdi på denne. Dette skyldes blant annet kredittvurderingen av gjelden i markedet, og forskjeller på kredittspread ved opptak av gjeld og per dato.

Note 38 Klassifisering av gjeld og eiendeler etter IFRS

Finansielle eiendeler	Morbanken	Konsernet
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet ved førstegangs innregning	1 544 617	1 443 703
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, tradingportefølje	0	0
Investeringer som holdes til forfall	0	0
Utlån og fordringer	10 136 761	11 538 838
Tilgjengelige for salg	144 974	144 974
Andre eiendeler (ikke finansielle)	34 194	96 018
Sum eiendeler	1 860 545	13 223 532
Forpliktelser		
Pensjonsforpliktelser	6 635	6 672
Finansielle forpliktelser til virkelige verdi over resultatet	37 086	163 436
Finansielle forpliktelser målt til amortisert kost	10 926 529	12 153 043
Egenkapital	890 295	900 377
Sum Gjeld og egenkapital	11 860 545	13 223 529

Note 39 Finansielle instrumenter til virkelig verdi, verdsettelsesnivå**Verdsettelsesnivå (tall fra morselskap)**

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat	nivå 1	nivå 2	nivå 3	Totalt
Aksjer	163 883	12 697	0	176 580
Sertifikater og obligasjoner	1 114 990	118 157	0	1 233 147
Derivater	0	79 621	0	79 621
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg:				
Aksjer	0	0	144 974	144 974
Sum eiendeler	1 278 873	210 475	144 974	1 634 322
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet				
Derivater	0	37 086	0	37 086
Sum forpliktelser	0	37 086	0	37 086

Verdsettelsesnivå angir nivået på verdsettelsesmetoden som er brukt for å fastsette virkelig verdi. I Nivå 1 er verdien fastsatt ut fra kvoterte priser i aktive markeder. I nivå 2 er verdien utledet fra kvoterte priser, eller beregnede markedsverdier. Nivå 3 er verdier som ikke er basert på observerbare markedsdata.

Oversikt over bevegelser på finansielle eiendeler/forpliktelser i nivå 3

Inngående balanse 01.01	168 941
Tilgang/kjøp	81 478
Avgang/salg	-40 406
Oppskrivninger ført mot egenkapitalen	1 008
Nedskrivninger ført mot resultatet	-35 168
Utgående balanse 31.12	144 974

Verdsettelsen av Terra Gruppen AS og Terra Boligkreditt AS er basert på emisjonskursen som ble benyttet ved rettet emisjoner i 2011 og 2012. Verdsettelsen av Nets Holding AS er basert på den verddivurdering som er gjort i forbindelse med fusjonen av PBS og Nordito. Til sammen utgjør disse aksjene 140 mill. kroner av totalt 145 mill. kroner i nivå 3.

Note 40 Betingede utfall

Banken har en uavklart tvist knyttet til reklamasjon ved salg av overtatt eiendel. Banken har vurdert kravet og gjort avsetning for mulig tap. Kravet som er fremmet beløp seg til i underkant av 4 mill. kroner.

NØKKELTALL KONSERN

RESULTATUTVIKLING	2012	2011	2010	2009	2008
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	226 298	214 476	217 040	216 006	211 857
Netto andre driftsinntekter	172 735	68 761	97 648	107 262	-14 116
Sum driftskostnader	189 152	184 132	155 262	161 611	147 544
Driftsresultat før tap og nedskrivninger	209 881	100 105	159 426	161 657	50 198
Tap på utlån, garantier m.v.	38 930	30 807	36 389	22 175	17 580
Nedskr./reversering av nedskr. og gev./tap på verdip. som er anl.m.	35 168	-7 483	29 766	-2 760	-22
Driftsresultat før skatt	135 783	61 815	152 502	136 722	32 596
Skatt på ordinært resultat	32 947	19 919	32 071	36 989	10 708
Resultat av ordinær drift etter skatt	102 032	41 950	119 958	99 731	21 884

BALANSEUTVIKLING	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2009	31.12.2008
Brutto utlån til og fordringer på kunder	11 190 891	11 273 215	10 697 850	10 240 339	9 675 182
- Individuelle nedskrivninger	-32 814	-30 996	-27 334	-12 104	-12 917
- Gruppe nedskrivninger	-37 713	-40 170	-40 383	-37 925	-31 673
Netto utlån til og fordringer på kunder	11 120 364	11 202 049	10 630 133	10 190 310	9 630 592
Innskudd fra og gjeld til kunder	6 424 002	5 785 625	5 406 616	4 943 349	4 858 560
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	5 257 222	5 899 676	5 201 183	5 112 519	4 697 959
Ansvarlig lånekapital	49 812	100 000	100 000	99 960	199 870
Fondsobligasjoner	320 690	320 023	261 961	256 403	124 173
Egenkapital	900 378	828 411	826 714	762 257	661 664
Forvaltningskapital	13 223 530	13 634 392	12 769 276	12 193 379	11 228 798
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	13 428 961	13 201 833	12 446 144	11 793 497	11 001 136

NØKKELTALL	2012	2011	2010	2009	2008
Rentabilitet og drift					
Rentenetto 1)	1,69	1,62	1,74	1,83	1,93
Netto andre driftsinntekter i % av gj.snittlig forvaltningskapital	1,29	0,52	0,79	0,91	-0,13
Sum driftskostnader i % av gj.snittlig forvaltningskapital	1,41	1,39	1,25	1,37	1,34
Kostnad-/inntektsforhold (%) 2)	49,73	61,03	50,84	59,67	54,79
Tapsprosent utlån 3)	0,35	0,27	0,34	0,21	0,18
Total rentabilitet 4)	0,76	0,32	0,96	0,84	0,20
Egenkapitalrentabilitet 5)	12,13	5,19	15,73	14,00	3,69
Finansiering og likviditet					
Netto utlån til kunder i % av innskudd fra kunder	173,11	193,62	196,61	206,14	198,22
Innskuddsdekning 6)	57,77	51,65	50,86	48,51	50,45
Endring i netto utlån til kunder siste 12 måneder i %	-0,73	5,38	4,32	5,81	4,20
Endring i innskudd fra kunder siste 12 måneder i %	11,03	7,01	9,37	1,75	7,54
Soliditet					
Netto ansvarlig kapital	1 189 768	1 136 186	1 035 347	973 756	846 514
Beregningsgrunnlag	7 455 413	7 659 088	7 237 838	6 925 325	6 161 288
Kjernekapitaldekning i %	15,68	13,89	13,35	12,77	10,50
Kapitaldekning i %	15,96	14,83	14,30	14,06	13,74
Eierandelsbevis (EKB) 7)					
Antall utstedte EKB 31.12	6 124 534	4 323 200	4 323 200	4 323 200	4 323 200
Eierandelskapital	367 397	259 317	259 316	259 318	259 317
Overkursfond	109 992	109 992	109 992	109 992	109 992
Bokført egenkapital pr. EKB	88	81	83	78	68
Børskurs pr. 31.12 justert emisjoner	45	44	69	54	35
Eierandelsbrøk 31.12. 8)	59,79	60,21	60,14	61,49	62,81
Fortjeneste pr. EKB 9)	10,03	4,12	12,04	10,52	2,73
Kontantutbytte pr. EKB	2,00	0,00	5,47	4,94	2,47
Direkte avkastning 10)	4,46	0,00	7,90	9,08	7,14
Effektiv avkastning 11)	2,28	-28,80	36,29	64,36	-54,41
P/E 12)	4,47	10,88	5,88	5,21	11,37
P/BV 13)	0,51	0,54	0,83	0,70	0,51
Antall årsverk 31.12.	137,0	137,0	130,1	127,3	126,3

1) Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital

2) Sum driftskostnader i prosent av netto renteinntekter og netto andre driftsinntekter fratrukket verdipapirgevinster/tap

3) Tap utlån og garantier i prosent av brutto utlån til og fordringer på kunder

4) Resultat etter skatt i prosent av gjennomsnittlig forvaltningkapital

5) Resultat etter skatt i prosent av gjennomsnittlig egenkapital

6) Innskudd fra og gjeld til kunder i prosent av netto utlån til og fordringer på kunder

7) Nøkkeltallene er korrigert for emisjoner

8) Eierandelsbrøken som er brukt for 2008 er beregnet ut fra et veid snitt av eierandelsbevisenes andel av egenkapitalen i 2008.

9) Fortjeneste per egenkapitalbevis er i henhold til IAS 33 beregnet ut fra et veid snitt av antall egenkapitalbevis i 2008

10) Kontantutbytte pr. EKB i prosent av børskurs 31.12

11) Kontantutbytte pluss kursstigning 01.01-31.12 i prosent av børskurs 01.01

12) Børskurs 31.12 dividert på fortjeneste pr. EKB

13) Børskurs 31.12 dividert på bokført egenkapital pr. EKB

KPMG AS
P.O. Box 214
Torggata 22
N-2302 Hamar

Telephone +47 04063
Fax +47 62 59 87 60
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til Forstanderskapet i Totens Sparebank

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Totens Sparebank, som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskaps- og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2012, resultatregnskap, endring i egenkapitalen og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og administrerende banksjefs ansvar for årsregnskapet

Styret og administrerende banksjef er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og for slik intern kontroll som styret og administrerende banksjef finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Totens Sparebank og konsernet Totens Sparebank per 31. desember 2012 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Offices in:

Oslo	Hamar	Sandefjord
Alta	Haugesund	Sandnessjøen
Årland	Kristiansund	Stavanger
Bergen	Larvik	Stord
Bodø	Molde	Trondheim
Elverum	Molde	Tønsberg
Finnsnes	Narvik	Ålesund
Grimstad	Rorås	

KPMG AS, a Norwegian member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsautoriserte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen og redegjørelsen for eierstyring og selskapsledelse

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og redegjørelsen for eierstyring og selskapsledelse, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Hamar, 12. mars 2013
KPMG AS

Kjell Kulvedrøsten
Statsautorisert revisor

KONTROLLKOMITÉENS BERETNING FOR 2012

Kontrollkomitéen har i henhold til lov om finansieringsvirksomhet, sparebankloven, egen instruks og arbeidsplan ført tilsyn med bankens virksomhet i 2012.

Styrets protokoller med dokumentasjon, herunder styrebehandlete engasjementer, er løpende gjennomgått. Komitéen har vektlagt store engasjementer, tapsutsatte engasjementer, og vurdering av sikkerheter knyttet til disse. Komitéen har hatt innsyn i nivå og utvikling på mislighold over 30 og 90 dager, og fått orientering om resultatutvikling i ordinær bankdrift. Det er vektlagt risikostyring og operasjonell kontroll samt etterlevelse av lover og bankens egne vedtatte retningslinjer.

Ekstern revisor har deltatt i to av komitéens møter og redegjort for revisjonen.

Administrerende banksjef har møtt i komitéen og orientert om vesentlige saker og større forvaltningsspørsmål. Banksjef kreditt har presentert saker av vesentlig betydning, samt utsatte og større enkeltengasjementer. Komitéen har hatt særlig fokus på tapsutsatte engasjementer og engasjementer med høy kredittrisiko. Banksjef stab har presentert og redegjort for periodiske regnskaper, herunder for bankens datterselskaper. Andre medarbeidere er tilkalt og har forklart seg i saker i den utstrekning komiteen har funnet behov.

Det er avholdt møte med styrets leder for orientering om vesentlige forhold for bankens drift og stilling.

Forstanderskapets leder har deltatt i flere av komiteens møter.

Komitéen har gjennomgått forslaget til årsregnskapet for morbanken med styrets beretning og revisors beretning, samt tilsvarende dokumenter for bankens datterselskaper. Komitéen har påsett at styret har vurdert årsregnskapet i lys av regler for finansielle instrumenter, regnskapsføring og for tapsføring og tapsavsetninger. Det er ikke avdekket forhold av vesentlig betydning for bankens soliditet og drift som har gitt grunnlag for orientering til bankens forstanderskap eller Finanstilsynet. Regnskapet er etter komiteens oppfatning presentert i samsvar med gjeldende regler og forskrifter og kan overfor forstanderskapet anbefales godkjent som bankens regnskap for 2012.

Lena, den 14. mars 2013.

I kontrollkomiteen for Totens Sparebank

Ketil R. Svæen

Åse Sandberg Hovden

Ola Andersson

Jan Kåre Testad

FORSTANDERSKAPET 2012

Innskytervalgte

Nina Balke Østre Toten (0)
Erland Opsahl Østre Toten (920)
Bjarne Dysthe Vestre Toten (0)
Synøve Mjølnerød Vestre Toten (0)
John Kraby-Svendsen Gjøvik (0)
Roar Løken Lunder Gjøvik (672)

Egenkapitalbevisiere

Sissel Gaarder Skaug (2 031)
Jon Stokke (2 054)
Arnfinn Pedersen (21 737)
Harald Udnæseth (3 000)
Else Nordvik Solberg (54 506)
Ulf Bekkelund (4 108)
Erik Hørthe (654)
Jon Anders Aalborg (1 983)

Kommuneoppnevnte

Kari Røssum Østre Toten (0)
Gunnar Gjerdalen Østre Toten (0)
Leif Waarum Vestre Toten (0)
Eivind Korsveien Vestre Toten (0)
Lise Hammerud Gjøvik (0)
Svein H. Korshavn Gjøvik (0)

Ansatte

Johnny Nyborg (1 582)
Åse Øye (398)
Erik E. Evensen (1 765)
Unni Hoel (0)
Knut Eskild (141)
Åge Nicolaisen (0)

STYRET I TOTENS SPAREBANK

Ole Festad Lund Leder (7 338)
Marianne Olsson (0)
Geir Nilsen (0)
Steinar Nordengen (13 513) Inkl. nærstående
Jørn Wroldsén (1132) Inkl. nærstående
Anne Caroline Syljuåsen (0)
Jan Sverre Seierstad Ansattes repr (2 234)

KONTROLLKOMITÉEN

Ketil R. Sveen (0)
Åse S. Hovden (1 204)
Ola Andersson (0)

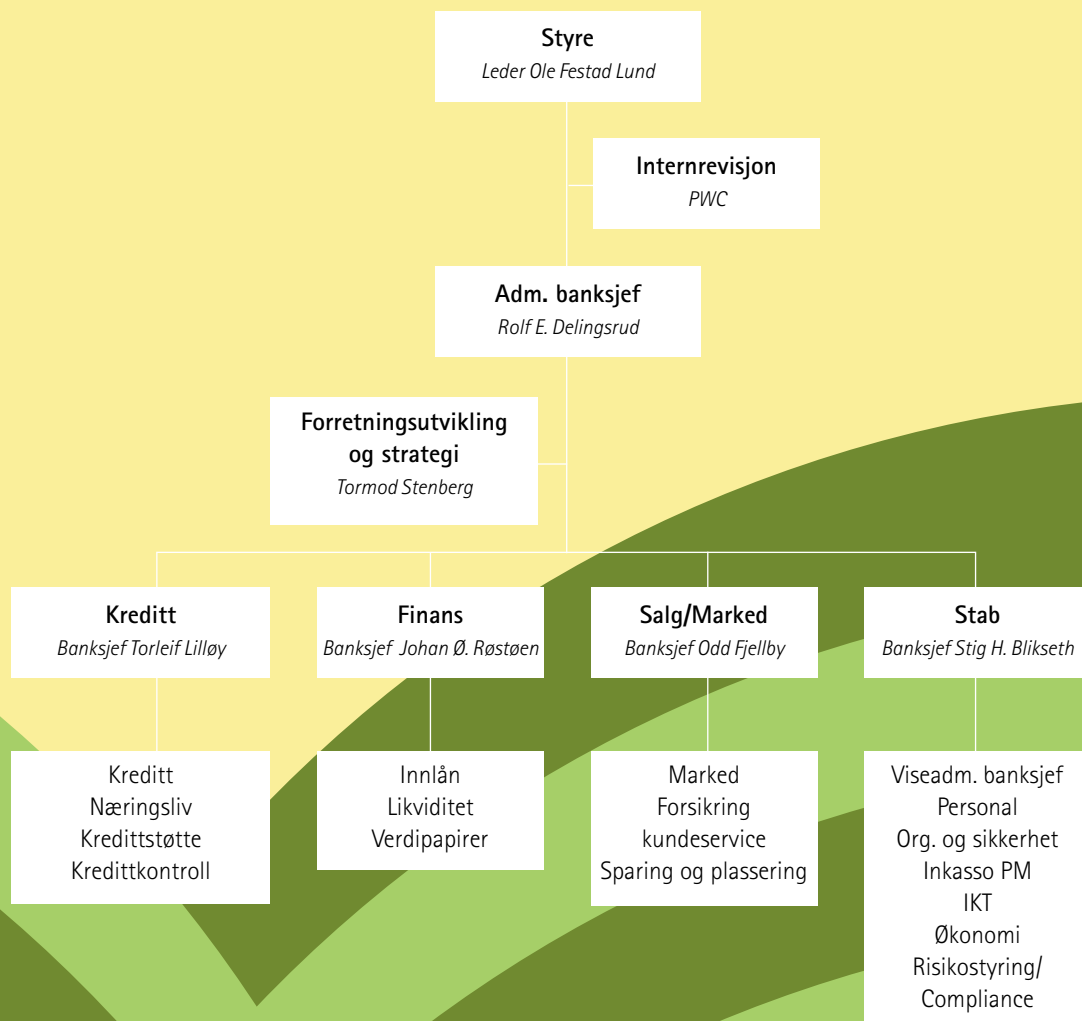
LEDERGRUPPA

Rolf Endre Delingsrud (0)
Torleif Lilløy (398)
Tormod Stenberg (1289) Inkl. nærstående
Stig Håvard Blikseth (10 000) Inkl. nærstående
Odd Fjellby (491)
Håkon Kvam (867)

Tallet i parentes viser hvor mange egenkapitalbevis vedkommende eier i Totens Sparebank pr. 31.12.2012. For medlemmer av ledergruppa og styret er det også tatt med eventuelle egenkapitalbevis eid av nærstående.

ORGANISASJONSOVERSIKT PER 31.03.13

Hovedkontor

Lena
Postboks 34, 2851 Lena
Tlf: 61 14 12 00 Faks: 61 14 12 65
E-post: post@totenbanken.no

Kontorer

Lena, Raufoss, Eina, Skreia, Gjøvik, Hamar, Feiring, Biri, Råholt, Sundet/Eidsvoll